Onderbouwing ramingen

Overdrachtsdocument 2019

Maatschappelijke opgave	pagina
3.2 Ruimte voor duurzame groei	2
3.3 Bereikbare steden en regio's	5
3.4 Sterke regionale economie	10
3.5 Gezonde en veilige leefomgeving	18
3.6 Sterke en vitale steden en dorpen	33
3.7 Energie neutraal, klimaatbestendig en waterrobuust	45
3.8 Vitaal landelijk gebied	57
3.9 Kwaliteit leefomgeving	69
3.10 Informatiesamenleving	91
4.2 Participatie, samenwerking en public affairs	97
4.3 Organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering	103
Versie 25 april 2019	

3.2 Verlenging Actie Agenda Woningmarkt

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.2 Ruimte voor duurzame groei
Onderwerp	woningbouwproductie
Tekst overdrachtsdocument	Het nieuwe college kan zich via de uitvoering van de Actie Agenda woningmarkt met andere partijen op de woningmarkt blijven richten op het aanjagen van de woningbouwproductie, en in 2020 beslissen over verlenging of opvolging van de Actie Agenda. De middelen in het programma Binnenstedelijke Ontwikkeling zijn op dit moment toereikend voor de provinciale bijdrage aan de uitvoering van de Actie Agenda Woningmarkt (2018-2021). Bij een eventuele verlenging zijn er mogelijk extra middelen nodig
	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Actie Agenda stopt eind 2020 of wordt voortgezet in de reguliere werkzaamheden van het programma BO
Risico'	- Vraagstukken op woningmarkt zijn dan niet opgelost, nog steeds is extra inspanning noodzakelijk - Netwerk van 123 partijen waarmee de Actie Agenda is opgesteld wordt niet meer actief in stand gehouden
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	- Voortzetting; dat betekent concreet dat we met partijen specifieke acties oppakken en uitvoeren ten behoev van versnelling woningbouwproductie, functioneren woningmarkt (bv. sociale woningbouw, middenhuur) en monitoring
Verwachte resultaten	- hogere woningbouwproductie, betere aansluiting vraag-aanbod op de woningmarkt
Bedrag raming	€ 1.000.000 per jaar vanaf 2021, via ophoging budget binnenstedelijke ontwikkeling
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	- capaciteitsinzet 2 fte = € 200.000 - overige € 800.000: (bijdragen aan) geformuleerde acties (zoals onderzoek, expertise, uitvoeren pilots) via subsidies en ander financieel instrumentarium (bv garantstellingen) en instandhouden netwerk
Overig	

3.2 Intensivering beleid wonen

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.2 Ruimte voor duurzame groei
Onderwerp	Woningbouwproductie
Tekst overdrachtsdocument	De provincie merkt dat, ingegeven door de maatschappelijke urgentie, een steeds groter beroep op de provincie wordt gedaan om een steviger rol te pakken bij beleids- en programmeringsprocessen, zoals MIRT-acties, de Woondeal en opzet van regionale programmering. Om als provincie goed invulling te kunnen geven aan dit appèl is structureel extra capaciteit (1 fte) nodig.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: • Genoemd in document GS, PS (wo motie) • Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting • Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: • Nieuw geld, voor nieuwe voorstel • Verhogen bestaand budget • Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) X Overig: uitbreiding bestaande ambtelijke capaciteit
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	De vraagstukken die spelen op de woningmarkt in de provincie Utrecht betekenen een maatschappelijke opgave die intenvisering van de politieke en ambtelijke inzet vergt. Binnen de huidge formatie hebben we nu geherprioteerd, maar dat kan niet eindeloos voortduren omdat er ook op andere vlakken allerlei vraagstukken spelen waarop SRO moet acteren. Zonder extra capaciteit kan de huidige inzet niet worden gecontiueerd en er kan geen extra inzet worden gepleegd in landelijke (waaronder woondeals, NOVI, MIRT), provinciale (Omgevingsvisie) en regionale processen (waaronder REP-U16), en kan de provincie kan een steviger rol op deze maatschappelijke opgave niet waarmaken
Risico's	• Regionale samenwerking/programmering komt niet goed op gang • Slagvaardige beïnvloeding van rijksprioritering van middelen door goede inzet op rijksnetwerk blijft onder de maat • Provincie staat in de samenwerking tussen Rijk, gemeenten en regio's, waaronder de U10/U16 vaker buitenspel in het woondossier • Provincie is niet of slechts in zeer geringe mate in staat om in gesprek te gaan met individuele gemeenten over specifiek woonbeleid • Minder daadkracht op uitvoering maatschappelijke opgave waardoor er uiteindelijk minder woningen worden gebouwd c.q. niet de juiste woningen op de meest geschikte plekken worden gebouwd.

Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Grotere inzet in regionale/provinciale/landelijke processen, bv t.a.v. regionale programmering, woondeal(s), IPO werkgroep wonen etc. Meer advisering over het woonbeleid van individuele gemeenten als daar behoefte aan is .
Verwachte resultaten	Betere regionale samenwerking/programmering, betere implementatie provinciaal woonbeleid, duidelijke Utrechtse inbreng in regionale en landelijke trajecten. Uiteindelijk zal dit leiden tot meer regionaal commitment over de bouw van woningen, zowel kwantitatief als kwalitatief.
Bedrag raming	€ 100.000
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	1 fte, structureel
Overig	Het capaciteitstekort is thans al duidelijk merkbaar, ook bij onze partners. De gevraagde keuze betreft dus ook 2019.

3.2 Duurzaam en kwalitatief vormgeven verstedelijking

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.2 Ruimte voor duurzame groei
Onderwerp	woningbouwproductie
Tekst overdrachtsdocument	Het nieuwe college kan zich via de uitvoering van de Actie Agenda woningmarkt met andere partijen op de woningmarkt blijven richten op het aanjagen van de woningbouwproductie, en in 2020 beslissen over verlenging of opvolging van de Actie Agenda. De middelen in het programma Binnenstedelijke Ontwikkeling zijn op dit moment toereikend voor de provinciale bijdrage aan de uitvoering van de Actie Agenda Woningmarkt (2018-2021). Bij een eventuele verlenging zijn er mogelijk extra middelen nodig
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Actie Agenda stopt eind 2020 of wordt voortgezet in de reguliere werkzaamheden van het programma BO
Risico'	- Vraagstukken op woningmarkt zijn dan niet opgelost, nog steeds is extra inspanning noodzakelijk

	- Netwerk van 123 partijen waarmee de Actie Agenda is opgesteld wordt niet meer actief in stand gehouden
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	- Voortzetting; dat betekent concreet dat we met partijen specifieke acties oppakken en uitvoeren ten behoev van versnelling woningbouwproductie, functioneren woningmarkt (bv. sociale woningbouw, middenhuur) en monitoring
Verwachte resultaten	- hogere woningbouwproductie, betere aansluiting vraag-aanbod op de woningmarkt
Bedrag raming	€ 1.000.000 per jaar vanaf 2021, via ophoging budget binnenstedelijke ontwikkeling
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen[1] Jaarschijven	- capaciteitsinzet 2 fte = € 200.000 - overige € 800.000: (bijdragen aan) geformuleerde acties (zoals onderzoek, expertise, uitvoeren pilots) via subsidies en ander financieel instrumentarium (bv garantstellingen) en instandhouden netwerk
Overig	

3.3 OV-exploitatie

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.3 Bereikbare steden en regio's
Onderwerp	Beschikbaarheid bestaande mobiliteitsnetwerken
Tekst overdrachtsdocument	In het OV zien we een toename van de structurele exploitatiekosten door toenemend gebruik en vertraging van de bussen door meer drukte op het wegennet. Hierdoor stijgen het aantal benodigde dienstregelingsuren (DRU's). Ook bij uitbreidingen van het OV netwerk (zoals met de Uithoflijn) stijgen de jaarlijkse exploitatie- en beheerkosten terwijl de bijdrage hiervoor vanuit het Rijk constant blijft.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ✓ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ✓ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Hetzelfde budget beschikbaar stellen voor de exploitatie van het openbaar vervoer betekent dat op korte termijn beperkingen op het OV-product moeten worden gerealiseerd. Omdat dit binnen lopende contracten met vervoerders moet plaatsvinden is dit op korte termijn moeilijk realiseerbaar. Met de vervoerders zijn we al volop in gesprek hoe we de kosten van het OV kunnen beperken en de kostendekkingsgraad vergroten, omdat de autonome kosten van het OV-product stijgen.
Risico'	Maatschappelijke onvrede vanwege verschraling OV aanbod.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Het OV vervoer staat financieel onder druk. Door toenemende drukte op het wegennet stijgt het aantal dienstregelingsuren en daarmee de

[1] Waarin?

	kostprijs van het busvervoer. Oftewel minder vervoer voor gelijk budget. Gelijktijdig zien we het aantal reizigers groeien. Waar dit leidt tot beter bezet OV is dit gunstig voor de exploitatie van het OV (hogere kostendekkingsgraad). Veelal leidt dit echter in de spits tot extra ritten, waardoor de kostendekkingsgraad daalt of gelijk blijft. Dit effect wordt versterkt doordat op de drukke lijnen vooral studenten met afgekocht reisrecht reizen. Extra reizen leidt voor ons/vervoerder niet tot extra opbrengsten. Er is zijn daarom meer middelen nodig om een constant product te bieden, zowel kwalitatief als kwantitatief.
Verwachte resultaten	Meer tevreden reizigers
Bedrag raming	4 mln. per jaar (maximaal 1 miljoen in 2019)
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Het betreft jaarlijkse exploitatie lasten. Op dit moment geven wij jaarlijks €79 miljoen uit aan exploitatie en in totaal €148 miljoen aan openbaar vervoer.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Om het huidige OV-product op hoofdlijn te kunnen behouden zijn de komende jaren extra exploitatiebudgetten nodig. Deze stijging van jaarlijkse exploitatiekosten staat nog los van een eventuele schaalsprong van het OV. Extra investeringen in het OV-product in termen van extra bediening leiden onvermijdelijk ook tot hogere structurele exploitatiekosten. Hiermee dient men rekening te houden bij de keuzes in de systeemsprong mobiliteit.
Verwachte resultaten	Nog meer tevreden reizigers
Bedrag raming	10 mln per jaar (maximaal €2,5 miljoen in 2019)
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Jaarlijkse exploitatie lasten
Overig	

3.3 Slimme Mobiliteit

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.3 Bereikbare steden en regio's
Onderwerp	Slimme Mobiliteit
Tekst overdrachtsdocument	Om de mobiliteitsgroei op korte termijn het hoofd te bieden is slim gebruik van de beschikbare netwerken cruciaal. Dit vraagt om a) slimme verknoping van bestaande mobiliteitsnetwerken , b) slim informeren van reizigers over reismogelijkheden en alternatieven (o.a. via programma GoedOpweg), c) het ruimte bieden aan nieuwe/innovatieve mobiliteitsdiensten (o.a. via de pilot MaaS). Het provinciale programma Smart Mobility is de overkoepelende noemer waaronder aan deze opgave invulling gegeven wordt. Voor continuering van de inzet is per jaar € 3 miljoen beschikbaar. Het nieuwe college kan er voor kiezen de provinciale inzet en uitvoering met andere overheden van deze programma's te intensiveren en bijvoorbeeld meer inzetten op samenwerking met werkgevers in de regio.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting ☐ Overig:

	Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig: Onderdeel van het mobiliteitsprogramma en begroting
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Verkeersmanagement en Smart Mobility initiatieven worden uitgevoerd conform het uitvoeringsprogramma Smart Mobility. Voor regionale samenwerking en andere aanvullende inzet is geen ruimte. Hierdoor wordt de bereikbaarheid niet verbeterd, zeker in tijden van verkeershinder door grootschalige werkzaamheden in de regio.
Risico	In dit scenario blijft bereikbaarheid op een leefbare en veilige manier een uitdaging gezien de 'Minder Hinder' activiteiten die de komende jaren gaan plaats hebben in de regio.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Met aanvullende middelen kunnen we inzetten op regionale samenwerking over modaliteiten heen. Door over meerdere bestuurlijke grenzen en modaliteiten heen te sturen ontstaat er meer ruimte en kan de bereikbaarheid voor alle modaliteiten in de regio verbeterd worden. Hiervoor zijn goede bestuurlijke afspraken, de juiste technieken, actuele data en personele inzet vereist.
Verwachte resultaten	Een betere doorstroming voor alle modaliteiten in de regio.
Bedrag raming	€1 miljoen per jaar (€0 in 2019)
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	De middelen worden zowel voor personeel als materieel ingezet om de regionale multimodale sturing te realiseren. In de lopende begroting is reeds €3 miljoen per jaar beschikbaar voor Smart Mobility.
Overig	De beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerd personeel is een belangrijk aandachtspunt en kan de realisatie vertragen
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Naast de regionale samenwerking kan er ook meer inzet gepleegd worden op proeven met autonoom vervoer, MaaS en andere duurzame of alternatieve mogelijkheden van vervoer.
Verwachte resultaten	Naast de resultaten in scenario twee, heeft provincie Utrecht een meer leidende positie op Smart Mobility binnen Nederland.
Bedrag raming	€2 miljoen (€0 in 2019)
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Zie scenario twee met dat verschil dat de middelen ook worden ingezet om landelijk trekker te zijn van een van binnen Smart Mobility leidende onderwerpen.
Overig	Een risico is de middelen 'weg te zetten' gezien de huidige capaciteit die beschikbaar is. De werving van extra personeel biedt hiervoor uitkomst.

3.3 Duurzame mobiliteit

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.3 Bereikbare steden en regio's
Onderwerp	Mobiliteit en duurzaamheid
Tekst overdrachtsdocument	De afgelopen jaren is verduurzaming van onze samenleving door Europese afspraken hoger op de agenda gekomen. Via het klimaatakkoord wordt hieraan landelijk invulling gegeven. Provinciale

	Staten hebben besloten dat de WHO-normen voor luchtkwaliteit in de provincie Utrecht nagestreefd worden . Dit betekent dat verkend moet worden wat de effecten van ons beleid zijn op de luchtkwaliteit en hoe deze bij kunnen dragen aan het streven naar de WHO normen. Deze verkenning is nog niet gestart. De mobiliteitsopgave wordt verbreed door inzet op duurzaam wegbeheer, energietransitie (o.a. elektrificatie OV-vloot) en stimulering van duurzaam vervoer (personen en logistiek). Dit betekent ook meer aandacht voor lopen, fietsen en OV. Voor concrete invulling van deze opgave zijn binnen het Mobiliteitsplan 2028 beperkt middelen beschikbaar gesteld door Provinciale Staten. Als het nieuwe college ervoor kiest om voor de nieuwe coalitieperiode extra ambities te formuleren is hiervoor aanvullende financiering en inzet nodig.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ✓ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ✓ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Geen extra initiatieven ontplooien op het terrein van duurzame mobiliteit. Alleen binnen de bestaande budgetten en samenwerkingsvormen invulling geven aan duurzame mobiliteit.
Risico'	Wij gaan achter lopen op dit vlak binnen Nederland en dragen onvoldoende bij aan de doelstellingen in het klimaatakkoord.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Budget voor kennisontwikkeling, netwerkontwikkeling en stimulering van lokale initiatieven. Denk aan kennis over elektrisch rijden, duurzame brandstoffen en slimme distributie.
Verwachte resultaten	Meer inzet van duurzame mobiliteit
Bedrag raming	1 mln. per jaar (€0 in 2019)
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Ondersteuning van lokale initiatieven door middel van subsidies en personele inzet voor de regie- en kennis functie. In de huidige begroting is reeds €1 miljoen per jaar beschikbaar voor duurzame mobiliteit (klimaat)
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Een grote versnelling op de introductie van zero emissie openbaar vervoer en het stimuleren van zero emissie vervoer in andere modaliteiten en sectoren.
Verwachte resultaten	Een substantiele vergroting van het aandeel emissieloze kilometers
Bedrag raming	5 mln. per jaar (€0 in 2019)
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Vooral materiele investeringen en exploitatie kosten om de infrastructuur te realiseren en de inzet van materieel te vergoeden. Mogelijk subsidies voor initiatieven vanuit de markt of gemeenten.
Overig	

3.3 Fiets

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.3 Bereikbare steden en regio's
Onderwerp	Fiets
Tekst overdrachtsdocument	In onze sterk verstedelijkte regio zijn veel verplaatsingen (ook met de auto en het OV) korter dan 15 kilometer. In veel gebieden gaat het om meer dan de helft van de autoritten. Hier ligt een grote kans voor de (elektrische) fiets. In combinatie met de realisatie van snelfietsroutes vormt de fiets voor regionale verplaatsingen een steeds beter alternatief. Afgezien van een aantal plekken en momenten biedt het fietsnetwerk voldoende ruimte en in veel gevallen ook een vergelijkbare of betere reistijd, zeker in de spits. Het gebruik van de fiets in het voor- en natransport met auto en vooral OV groeit. Voldoende en kwalitatief hoogwaardige voorzieningen zoals stallingen en deel- en leenfietssystemen zijn daarbij belangrijk. De fiets is een belangrijke modaliteit in het aanpakken van het bereikbaarheidsvraagstuk. Het nieuwe college kan er daarom voor kiezen om, samen met werkgevers en andere partners, extra in te zetten op maatregelen gericht op stimulering van het fietsgebruik. Hiermee kan een bijdrage geleverd worden aan de bereikbaarheid maar ook aan de gezondheid en het klimaat.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ✓ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ✓ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Alleen reeds vastgestelde fietsbeleid wordt gerealiseerd
Risico'	Hoge ambities kunnen niet waar worden gemaakt.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Juist de fiets is een kansrijke modaliteit om op gezonde en duurzame wijze de bereikbaarheid in en naar het stedelijk gebied te faciliteren (ook in het perspectief van de verstedelijkingsopgaven). Extra inzet op gedrag kan dit versterken.
Verwachte resultaten	Vergroting aandeel fiets in de modal split
Bedrag raming	1 mln. per jaar (€0 in 2019) In de huidige begroting is reeds €9 miljoen per jaar beschikbaar voor subsidies en andere initiatieven.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Inkoop van gedragscampagnes en andere fietsstimulering zoals deelfietsen en samenwerking met werkgevers.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Om het programma fiets een wezenlijke impuls te geven moet worden gedacht aan een extra investeringsruimte van €3 mln per jaar, wat zich vertaald in €90 miljoen aan infrastucturele investeringen die gedaan kunenn worden. Hiermee worden ook aanvullende infrastructurele investeringen, zoals de realisatie van tunnels en bruggen, mogelijk wat een langdurig effect heeft op het fietsgebruik.

Verwachte resultaten	Een sterkere vergroting van het aandeel fiets in de modal split
Bedrag raming	€3 mln. per jaar (€0 in 2019) In de huidige begoting is een investeringsruimte van €0,7 miljoen aanwezig wat zich vertaalt in €22 miljoen aan investeringen voor de komende 5 jaar.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Investeringen mogelijk door subsidies aan derden voor de realisatie van fiets infrastructuur.
Overig	

3.4 ROM exploitatie + ROM fondsvorming

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.4
Onderwerp	Sterke regionale economie; Regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM)
Tekst overdrachtsdocument	-Recentelijk hebben de staten besloten het basisscenario voor de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) vast te stellen en een kwartiermaker aan te stellen. In de ROM worden fondsen, business development en internationaal (trade en invest) gebundeld. De ROM werkt op basis van een regionale economische agenda die wordt opgesteld in samenwerking met bedrijfsleven, onderwijs en medeoverheden. Gezond stedelijk leven staat hierin centraal. De exploitatie van de ROM bedraagt maximaal € 2,75 miljoen per jaar[39]. Deze kosten moeten worden opgebracht door de provincie, de gemeenten Utrecht, Amersfoort en Hilversum en de Universiteit Utrecht. Vanuit de provincie is een geschatte bijdrage nodig tussen € 750.000 en € 1 miljoen per jaar. Het beoogd startvermogen voor een participatiefonds van de ROM is minimaal € 20 miljoen met een doelvermogen van € 50 miljoen. Het ministerie van EZK is onder voorwaarden bereid om tot maximaal de helft van de inleg van het startkapitaal voor haar rekening te nemen. De opdrachtgevers hebben afgesproken om zorg te dragen voor de benodigde publieke bijdrage vanuit de regio en op zoek te gaan naar aanvullende financiering om het doelvermogen te bereiken[40]. In de loop van 2019 wordt een businessplan en een kapitaalmarktonderzoek uitgevoerd. Dit leidt mogelijk tot een aanvullende financieringsbehoefte. - Een aandachtspunt bij de oprichting van de ROM is de vormgeving van de provinciale eigenaars- en opdrachtgeversrol. In lijn met de nota Verbonden Partijen is het noodzakelijk om, parallel aan de ontwikkeling van de ROM, als bestuur en organisatie heldere keuzes te maken. En te zorgen dat er voldoende expertise en tijd beschikbaar is voor een effectieve invulling van beide rollen. 39 Dit bedrag is exclusief trade en invest. 40 De provincie heeft voor fondsvorming een bedrag van € 2,9 miljoen gereserveerd op de begroting 2019. Ook de huidige reserve cofinanciering (€ 2,2 miljoen/jaar) kan worden ingezet voor fondsvorming en cofinanciering van projecten zoals nu ook het geval is.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen: zie bijlagen agendapunt 19. https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Vergaderingen/Provinciale-Staten/2019/18-februari/12:30
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget

	X Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	De regionale Ontwikkelingsmaatschappij komt NIET tot stand
Risico'	-Daarmee komen we bestuurlijke intenties die zijn uitgesproken richting Ministerie EZK en partners in de regio (gemeenten Utrecht, Amersfoort, Hilversum, Universiteit Utrecht, EBU en de regio's Amersfoort en U10) niet na en komt de geloofwaardigheid en positie van de provincie Utrecht in relatie tot deze partners onder druk te staan. -We lopen de kans mis op een deel van de €2,5 miljard aan investeringskapitaal dat door het rijk beschikbaar wordt gesteld via Invest NL (Wouter Bos) voor maatschappelijke opgaven (energietransitie, circulaire economie, digitalisering) die in onze regio spelen. -De regionale ambitie en opschaling van gezonde verstedelijking komt niet van de grond. Daarmee worden de negatieve effecten van de groei van de regio duidelijk zichtbaar. Bovendien worden de potentiele economische kansen die deze ambitie met zich meebrengt gemist. Denk hierbij aan ontwikkel- en financieringsmogelijkheden voor MKB bedrijven met innovatieve producten diensten op het gebied van energietransitie, circulariteit, digitalisering, E-health
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord <u>of</u> Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	-Er wordt een regionale ontwikkelingsmaatschappij opgericht samen met Min EZK, gemeenten Utrecht, Amersfoort en Hilversum waarmee de (door)ontwikkeling en financiering van bedrijven en projecten die bijdragen aan "gezond stedelijk leven" mogelijk wordt gemaakt door de inzet van 'business development' en fondsen. -We gaan ervoor zorgen dat deze organisatie op afstand van de provincie Utrecht komt te staan met een duidelijke governance/aansturing -We gaan ervoor zorgen dat de provincie Utrecht vanuit meerdere concernopgaven optimaal gebruik gaat maken van de ROM. Denk aan circulaire economie, energietransitie, smart mobility, digitalisering
Verwachte resultaten	-Versterking economisch ecosysteem -Extra werkgelegenheid -Extra uitgelokte investeringen -Versnelling van aanpak en financiering van maatschappelijke opgaven
Bedrag raming	Jaarlijkse lasten exploitatie: €750.000,- (structureel)* Eenmalige lasten fondsvorming: € 15 miljoen (incidenteel) *Dit betreft een nieuwe budgetvraag voor de ROM-uitvoeringsorganisatie. De huidige kosten voor de EBU en Invest Utrecht zijn hierin niet meegenomen. De kwartiermaker ROM zal met een businessplan komen voor de ROM waarin de totale financieringsbehoefte in meer detail inzichtelijk wordt gemaakt.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen[2] Jaarschijven	– Exploitatiekosten zijn structureel (jaarlijks) en betreft vooral personele kosten – Fondsvorming betreft incidenteel geld voor investeringen met revolverend karakter in bedrijven en projecten (PPS) die bijdragen aan gezond stedelijk leven. De fondsvorming zal in jaarschijven worden opgebouwd van € 20 miljoen (startkapitaal 2020) naar € 50 miljoen (doelkapitaal +/- 2023). Ministerie EZK neemt 40 – 50% voor haar rekening en de regio de andere helft. Van het regionale deel neemt de provincie Utrecht ongeveer de helft voor haar rekening. De rest wordt bijgedragen door gemeenten Utrecht, Amersfoort, Hilversum en Universiteit Utrecht 2020: € 5 miljoen 2021: € 4 miljoen

[2] Waarin?

	2022: € 3 miljoen 2023: € 3 miljoen
Overig	Het traject is afhankelijk van meerdere partners in de regio die ieder hun bijdrage leveren. Het gevaar bestaat dat één van de partners de geraamde bijdrage in de financiering niet geregeld krijgt. In dat geval is het belang van de komst van de ROM voor de provincie Utrecht dusdanig groot voor versterking van de regionale economische structuur dat rekening dient te worden gehouden met een additionele inzet vanuit de provincie Utrecht: **Extra** jaarlijkse lasten exploitatie: € 250.000,- (structureel) **Extra** bijdrage in fondsvorming: € 5 miljoen (incidenteel)
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

3.4 Startups en scaleups

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.4
Onderwerp	Sterke regionale economie startup en scale-up ecosysteem
Tekst overdrachtsdocument	Voor een goed functionerend regionaal ecosysteem zijn startups en scaleups van groot belang; het zijn aanjagers van de regionale economie en ze zijn voorwaardelijk voor een goed investeringsklimaat. In Utrecht zijn drie organisaties actief om startups en scaleups beter bij elkaar te brengen en naar een hoger niveau te tillen. Deze organisaties ontvangen nu tijdelijk subsidie van (onder andere) de provincie. Het nieuwe college kan ervoor kiezen om op structurele basis startups en scaleups te ondersteunen in hun ontwikkeling.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting x Overig: Besproken met gedeputeerde, ondersteund het voorstel, met aantal kanttekeningen http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0b02174881e734b5
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) X Overig: Projectfinanciering omzetten in exploitatie financiering
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	De organisaties zijn tot nu toe altijd ondersteund door middel van projectsubsidies. Wereldwijd is gebleken dat startup en scale up organisaties ondersteuning nodig hebben om hun werk uit te kunnen voeren. Indien de keuze niet wordt overgenomen dan zal dat betekenen dat de huidige financiering niet wordt voortgezet en het zeer onzeker is

<table>
<tr><td></td><td>of de organisaties hun werk voor het startup en scale up ecosysteem kunnen voortzetten en zo ja, in welke vorm.</td></tr>
<tr><td>Risico'</td><td>Startups en scale ups zijn inmiddels niet meer weg te denken uit het economisch klimaat en zijn een belangrijke aanjager van innovatie en economische ontwikkeling. Als de keuze niet wordt overgenomen zal de regio Utrecht andere regio’s, nationaal en internationaal, niet kunnen bijhouden, wat gevolgen kan hebben voor de kwaliteit van ons vestigingsklimaat.</td></tr>
<tr><td>Scenario 2</td><td>Keuze wordt wel meegenomen in het coalitieakkoord
<u>of</u> Ambitie beperkt</td></tr>
<tr><td>Wat gaan we doen/uitvoeren?
Maatregelen, activiteiten</td><td>De projectmatige ondersteuning wordt omgezet in structurele ondersteuning aan de individuele organisaties. Hierdoor kunnen we het ecosysteem dat tot nu toe opgebouwd is, in stand houden. Met beperkte ambitie is het niet mogelijk het ecosysteem naar een kwalitatief hoger niveau te brengen, bijvoorbeeld door het samenvoegen van (de backoffices van) organisaties, en is het niet of beperkt mogelijk om ambities op het gebied van internationalisering en innovatie waar te maken.</td></tr>
<tr><td>Verwachte resultaten</td><td>Er is een startup en scale up ecosysteem aanwezig, in afgeslankte vorm. Utrecht zal (inter)nationaal achterblijven op verdere innovatie en internationalisering.</td></tr>
<tr><td>Bedrag raming</td><td>€405.000
<table>
<tr><th></th><th>Gemeente</th><th>provincie</th><th>UU/UMCU</th><th>Eigen inkomsten</th></tr>
<tr><td>UtrechtInc</td><td>130</td><td>130</td><td>436</td><td>150</td></tr>
<tr><td>DutchGameGarden</td><td>200</td><td>200</td><td>0</td><td>100</td></tr>
<tr><td>StartupUtrecht</td><td>75</td><td>75</td><td>0</td><td>0</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>405</td><td>405</td><td>436</td><td>250</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen
Jaarschijven</td><td>- Met het genoemde bedrag kunnen de organisaties blijven bestaan en de werkzaamheden in afgeslankte vorm voortzetten.
- Kosten zullen zijn personeel en materieel.
- Binnen deze financiering is geen ruimte om verdere investeringen en groei mogelijk te maken. En de ambities van internationalisering vorm te geven.
- Aansluiten bij andere nationale en internationale regio’s op het gebied van start ups en scale ups wordt bemoeilijkt als er geen of niet voldoende budget vrij gemaakt kan worden hiervoor.</td></tr>
<tr><td>Overig</td><td></td></tr>
<tr><td>Scenario 3</td><td>Ambitie hoog (optioneel)</td></tr>
<tr><td>Wat gaan we uitvoeren?
Maatregelen, activiteiten</td><td>Met hoge ambitie gaan we de huidige projectmatige ondersteuning omzetten in structurele ondersteuning en breiden we deze uit, waardoor de ambitie die is neergelegd op het gebied van internationalisering en verdere innovatie mogelijk wordt gemaakt. Met deze financiering wordt op de gebieden mobiliteit, energietransitie en health verder gebouwd aan sterke clusters, internationalisering van het Utrechtse startup en scale up beleid, wat het vestigingsklimaat ten goede komt en de triple helix beter kan bedienen.</td></tr>
<tr><td>Verwachte resultaten</td><td>De positie van Utrecht wordt versterkt en wordt aantrekkelijker voor (inter)nationale partijen om zich hier te vestigen.
We kunnen Utrecht neerzetten als centraal punt voor bovengenoemde thema’s.</td></tr>
<tr><td>Bedrag raming</td><td>€575.000
De drie startup organisaties hebben een tabel opgesteld, waaruit blijkt welke ondersteuning nodig is en wat zij aan eigen bijdrage mogelijk achten.</td></tr>
</table>

	<table><tr><th></th><th>Gemeente</th><th>provincie</th><th>UU/UMCU</th><th>Eigen inkomsten</th></tr><tr><td>UtrechtInc</td><td>170</td><td>170</td><td>436</td><td>270</td></tr><tr><td>DutchGameGarden</td><td>280</td><td>280</td><td>0</td><td>125</td></tr><tr><td>StartupUtrecht</td><td>125</td><td>125</td><td>0</td><td>25</td></tr><tr><td>**Totaal**</td><td>**575**</td><td>**575**</td><td>**436**</td><td>**420**</td></tr></table>
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	- Aanvullend op scenario 2, kan met een hoge ambitie gewerkt worden aan een sterk ecosysteem in de regio, in tegenstelling tot het financieren van individuele organisaties. - De branding van de regio kan verder worden uitgewerkt. Hierbij ligt een incentive voor de partijen om hun eigen bijdrage te vergroten en sponsormogelijkheden te blijven onderzoeken. - Hoewel dit niveau niet mogelijk is zonder ondersteuning vanuit de overheid, blijven we streven naar een zo onafhankelijk mogelijk startup en scale up ecosysteem.
Overig	

3.4 International Welcome Center

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.4
Onderwerp	Sterke regionale economie International Welcome Center (IWCUR)
Tekst overdrachtsdocument	Internationaal talent is van groot belang voor de regio. Om hen een warm welkom te bieden is in december 2018 door de provincie, gemeenten Utrecht en Amersfoort en Universiteit Utrecht besloten een International Welcome Center Utrecht Region (IWCUR) op te richten. Dit center combineert dienstverlening vanuit overheid en private sector (één loket) en organiseert ook sociale activiteiten. Het versterkt zo het vestigingsklimaat voor internationaal talent en internationaal opererende bedrijven zoals de EMA. Voor het overgangsjaar 2019 heeft de provincie € 200.000 beschikbaar gesteld en de intentie uitgesproken om vanaf 2020 bij te dragen aan de jaarlijkse exploitatie .
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0b02174881e19e83
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuw voorstel ☐ Verhogen bestaand budget X Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	In het convenant 'Een warm welkom voor internationals in de Utrecht Region' dat op 5 december 2018 is ondertekend door de gedeputeerde. Is de intentie vastgelegd om het IWCUR verder financieel te ondersteunen. Het voorstel niet overnemen, betekent het niet nakomen van bestuurlijke afspraken. Partners in het convenant zijn de Provincie Utrecht, gemeente Utrecht, Gemeente Amersfoort en UMCU.
Risico'	Bestuurlijk risico. Zonder financiering kan het IWCUR niet verder worden opgericht en uitgebouwd, wat negatief is voor het vestigingsklimaat van internationals in de regio.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt

Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We blijven de ontwikkeling van het IWCUR ondersteunen en zetten de incidentele ondersteuning om in structurele ondersteuning.
Verwachte resultaten	Na het transitiejaar 2019 waarin het expat center overgaat in het IWCUR zal het IWCUR een rode loper functie gaan bedienen voor internationale bedrijven en internationals. Het IWCUR biedt complete dienstverlening aan. Alle activiteiten kunnen worden uitgevoerd, variërend van het inschrijven in de basisregistratie tot het organiseren van evenementen voor internationals.
Bedrag raming	€250.000
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	- Voor het transitiejaar 2019 is door de provincie €200.000 ter beschikking gesteld. Het totale budget was €400.000. - Voor dit bedrag worden de kosten van de doorontwikkeling van het expat center naar het Welcome center bekostigd. - De kosten zijn voornamelijk personeel en materieel. Inrichten fysieke ruimte, en IT-infrastructuur. - Voor 2020 en verder zullen naast bovenstaande functies ook activiteiten worden georganiseerd vanuit het IWCUR ten behoeve van het internationale netwerk en vestigingsklimaat. Hiervoor zal, naast de sponsoring die door IWCUR zelf wordt opgezet, extra budget worden begroot, daarom is de raming van €250.000 hoger dan het huidige budget van €200.000.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	NVT
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

3.4 Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.4
Onderwerp	Sterke regionale economie- aansluiting onderwijs arbeidsmarkt
Tekst overdrachtsdocument	Het gaat om twee zaken: 1) Continuering huidig beleid; tekst: “Om deze inspanningen voort te zetten is vanaf 2020 een bedrag van minimaal € 400.000 per jaar nodig.” 2) Extra beleid; tekst: “De verwachting is dat de tekorten op de arbeidsmarkt verder zullen oplopen. Naast beleid gericht op jongeren is meer en gerichte aandacht nodig voor het bevorderen van intersectorale mobiliteit en een leven lang ontwikkelen. De staten hebben in 2018 verzocht[17] te verkennen of onderwijsvouchers hierbij kunnen helpen en wat de rol van de provincie kan zijn. In de loop van 2019 worden de resultaten van de verkenning verwacht.”
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig:

	Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel (2) X Verhogen bestaand budget X Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Provincie kan aanpak niet continueren; gelegde basis vervalt. Inzet in regionaal verband vervalt ook.
Risico'	Toenemende versnippering aanpak tekorten op arbeidsmarkt; wat in gang gezet is met beleidsplan wordt weer teniet gedaan; verwachtingen worden niet waargemaakt.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Voortzetting bestaand beleid zoals verwoord in beleidsnotitie onderwijs-arbeidsmarkt met oa arbeidsmarktdashboard, ondersteunen en deelnemen aan Technologieraad, activiteiten in kader van techniekpact, totstandkoming regionale Human Capital Agenda ism overheden, onderwijs en bedrijfsleven; subsidieregeling om samenwerking tussen onderwijsinstellingen en bedrijven aan te jagen en zo de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt te verbeteren. Aan beleidsinzet vanuit provincie is een BOB-traject voorafgegaan.
Verwachte resultaten	Minder versnippering, effectievere aanpak in de regio en betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt.
Bedrag raming	400.000 per jaar
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen[3] Jaarschijven	Subsidieregeling, personeel en materieel
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Naast voortzetting van het huidige beleid onderzoeken we, op verzoek van PS (motie), of we in regionaal verband een voucherregeling voor onderwijs kunnen opzetten om een leven lang ontwikkelen te stimuleren, om intersectorale mobiliteit op de arbeidsmarkt te vergroten en zo te zorgen dat mensen in tekortsectoren kunnen gaan werken. De motie vraagt ons ook te verkennen wat de rol van de provincie kan zijn en met een dekkingsvoorstel te komen. In veel andere provincies is men al aan het experimenteren met voucherregelingen. Hierbij speelt de provincie een belangrijke aanjagende rol. Technologische ontwikkeling en dynamiek op de arbeidsmarkt maken dat mensen geen baan voor het leven meer hebben, dat leren niet ophoudt bij het behalen van een diploma maar dat leven lang ontwikkelen nodig is om op veranderende omstandigheden in te kunnen spelen.
Verwachte resultaten	Minder tekorten op de arbeidsmarkt, betere aansluiting en grotere arbeidsdeelname
Bedrag raming	Het precieze bedrag is nog niet bekend, dit is onderwerp van onderzoek.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Personeel, investeringen in arbeidsmarktcoaches, scholingstrajecten samen met bedrijven en onderwijsinstellingen.
Overig	

[3] Waarin?

3.4 MKB-beleid

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	Paragraaf 3.4 Sterke regionale economie
Onderwerp	MKB-beleid intensiveren
Tekst overdrachtsdocument	Tot eind 2020 is € 100.000 per jaar beschikbaar voor provinciale ondersteuning van het innovatieve MKB. Op verzoek van de staten wordt onderzocht of naast het huidige beleid (gericht op het innovatieve MKB) extra inzet nodig is om een bijdrage te leveren aan de opgaven waar het brede MKB voor staat. Denk aan uitdagingen als gevolg van (onder meer) digitalisering en tekorten op de arbeidsmarkt. De eerste resultaten van de verkenning zijn begin 2019 besproken met de staten. Het nieuwe college kan ervoor kiezen de provinciale inzet ter ondersteuning van het MKB structureel te maken en te intensiveren.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting X Overig: De notitie MKB-beleid 2.0, gebaseerd op een toezegging van GS, + statenbrief is aan PS gezonden op 6 november 2019, besproken in Provinciale Staten van 10 december 2018. In deze brief wordt PS gevraagd mee te denken over provinciale rol om zo te komen tot een tot een breed gedragen provinciaal beleid, gericht op het brede MKB. Om dit nieuwe beleid handen en voeten te kunnen geven zijn voldoende middelen nodig. Het betreft hier een inhaalslag van de provincie als het gaat om het ondersteunen van het(brede) MKB.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget X Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Initiatieven (o.a. MKBDoorgaan, Opvolging) gestart in 2018 en 2019 kunnen mondjesmaat gecontinueerd worden. Opschaling en/of versnelling is met beschikbare budget niet aan de orde.
Risico'	Een zeer beperkte groep ondernemers kan tot 2020 worden ondersteund bij vraagstukken rondom digitalisering, opvolging, financiering en vroege fase signalering.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Naast het opschalen en structurele inbedding van een aantal lopende initiatieven (zie boven) zijn middelen nodig om instrumenten voor MKB vanuit provincie goed in beeld te brengen (bijvoorbeeld portal ondernemen in Utrecht).
Verwachte resultaten	▪ Ondernemingen zijn gestimuleerd en beschikken over faciliteiten om een maatschappelijke opgave (o.a. digitalisering, robotisering, big data) aan te pakken ▪ Ondernemers anticiperen op nieuwe kansen (denk aan digitalisering) ▪ Ondernemers pakken eigen vraagstukken (opvolging, financieringsbehoefte, e.d.) adequaat op.
Bedrag raming	€ 600.000,-/jaar (inclusief € 100k voor innovatieve MKB)

Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen[4] Jaarschijven	▪ Subsidies voor ondersteunen initiatieven € 150.000,= ▪ Exploitatiekosten voor faciliterende organisaties (denk bijv. aan KvK voor portal, OMFL voor Smart Industry, MKBDoorgaan, Organisatie die opvolging organiseert) € 150.000,- ▪ Financiering van personeel en digitaal loket € 200.000,- ▪ Vouchers voor eerste stap van proces bij o.a. opvolging, MKBDoorgaan): € 100.000,-
Overig	-
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	-

3.5 Aanjaagprogramma Gezonde Leefomgeving

(meest recente versie/na deadline)

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.5
Onderwerp	Aanjaagprogramma gezonde leefomgeving
Tekst overdrachtsdocument	Het aanjaagprogramma gezonde leefomgeving speelt in op actuele vragen en ontwikkelingen uit de regio. Samen met gemeenten, kennisinstellingen, bedrijven en inwoners bedenkt de provincie slimme en innovatieve oplossingen die de omgeving gezonder maken. Gezien de ambities van de regio, de uitdagingen en kansen die er nog zijn, kan het nieuwe college de keuze maken het aanjaagprogramma te verlengen en intensiveren. Het aanjaagprogramma beschikt momenteel over een jaarlijks budget van €250.000. Om Gezonde Leefomgeving één van de centrale thema's te maken bij beleid en uitvoering is structureel extra budget en menskracht nodig. Die financiële ruimte is nodig om: - een bijdrage te kunnen leveren aan het realiseren van gezondheidsdoelstellingen in de eigen beleidsterreinen en programma's van de provincie; - het zoeken naar gemeenschappelijke doelstellingen en het ondersteunen van gemeenten bij het realiseren van een gezonde leefomgeving; - het ondersteunen van maatschappelijke innovatieve initiatieven en publiciteit en organiseren van bijeenkomsten e.d.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: **X Genoemd in document GS, PS (wo motie)** ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen. B-stuk (inc. Programma):

[4] Waarin?

	http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881b50387 Statenbrief: http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881b3bde4
Status bedrag	Aankruisen: **X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel** ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	De provincie Utrecht heeft de afgelopen jaren vanuit het aanjaagprogramma gezonde leefomgeving geïnvesteerd in diverse projecten en netwerken op het gebied van gezonde leefomgeving. Samen met andere overheden, kennisinstellingen, bedrijven en inwoners werken we in de regio Utrecht aan slimme en innovatieve oplossingen die de omgeving gezonder maken. Daarbij zetten we niet alleen op de traditionele beleidsvelden zoals lucht en geluid, maar zijn we ook op zoek naar hoe de inrichting van de omgeving uitnodigt tot gezond gedrag en bewegen. Gezien de ambities van de regio, de uitdagingen en kansen die er nog zijn, is het niet realistisch om zonder middelen verder te kunnen werken aan deze opgave.
Risico'	Afbreukrisico door stopzetting van: - samenwerking met stakeholders - (financiële) toezeggingen aan stakeholders waardoor de provincie Utrecht de regionale samenwerking op gezonde leefomgeving niet meer kan continueren en geen deel meer uitmaakt van de 'beweging' op gezondheid.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Met het programma Gezonde Leefomgeving geven wij merkbare impulsen aan een aantal opgaven in het domein van de gezonde leefomgeving. Deze impulsen creëren we door in actuele casussen (gebiedsprojecten, beleids- en onderzoeksthema's) gezonde leefomgeving een centrale plek te geven in de afwegingen die worden gemaakt. De resultaten hiervan delen we en maken we toegankelijk, waardoor zij ook elders kunnen worden toegepast. Dit resulteert uiteindelijk in een stevige borging in beleid en uitvoering. Het aanjaagprogramma gezonde leefomgeving heeft voor 2017, 2018 en 2019 jaarlijks de beschikking over 250.000,- aan procesmiddelen. Een exacte inschatting van de benodigde financiële middelen gedurende de komende collegeperiode moet nog worden gemaakt. Uitgaande van de middelen die in 2018 zijn besteed vanuit het programma gezonde leefomgeving en de ambities en kansen die er nog zijn, is de inschatting dat er jaarlijks € 350.000,- aan procesmiddelen nodig is. Hiermee zetten we in grote lijnen door wat er de afgelopen jaren vanuit het aanjaagprogramma is ingezet en hebben we ook financiële ruimte om in te zetten op nieuwe initiatieven als gezondheid en voeding, gezondheid en geluid, gezonde dorpen en nog sterkere profilering (nationaal/internationaal) als gezonde regio.
Verwachte resultaten	De gevraagde middelen zijn nodig voor het volgende: - gezonde leefomgeving is één van de uitgangspunten in de omgevingsvisie en is goed vertaald in verordening, programma's en ander instrumentarium

	- samenwerking op het gebied van gezonde leefomgeving met gemeenten en GGDrU - samenwerking en uitvoering op het gebied van gezonde leefomgeving met kennispartners en partners Health Hub Utrecht - samenwerking met regionale, nationale en internationale partners om de ambities op gezond stedelijk leven (healthy urban living) in Europees milieubeleid - en uitvoering te verankeren - samenwerking op het gebied van gezonde leefomgeving met partners uit Europese netwerken zoals het WHO Europa Regions for Health netwerk, profilering van regio Utrecht als dè regio voor Gezond Stedelijk Leven - verschillende symposia, lectures, cursussen e.d. om, samen met onze partners, kennis en ervaringen m.b.t. activiteiten uit het programma gezonde leefomgeving te delen, op te schalen.
Bedrag raming	Totaal 550.000: - €350.000,- per jaar, gedurende collegeperiode (procesgeld) - €200.000,-per jaar, gedurende collegeperiode (capaciteit 2 fte)
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Deze middelen worden vooral ingezet als procesgeld, communicatie, stimuleren van initiatieven en verbreden & verdiepen van netwerken (€350.000,-). Voor de uitvoering van de activiteiten is 2 fte extra (€200.000,-) t.o.v. de huidige fte's nodig (communicatie, stimuleren van initiatieven)
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Als scenario 2, maar incl. een uitvoeringsverordening gezonde leefomgeving. In de maatschappij zijn vele goede voorbeelden te vinden hoe de leefomgeving gezonder kan worden ingericht. Door middel van een uitvoeringsverordening wordt het experimenteren en het delen van goede voorbeelden gestimuleerd. Met de uitvoeringsverordening gezonde leefomgeving kunnen we gemeenten en maatschappelijke organisaties ondersteunen in beleid en projecten gericht op het gezonde leefomgeving. De uitvoeringsverordening biedt de financiële ruime om gerichte expertise in te zetten en/of een financiële bijdrage te leveren.
Verwachte resultaten	Als in scenario 2, aangevuld met: - ondersteuning gemeenten en maatschappelijke organisaties d.m.v. de uitvoeringsverordening gezonde leefomgeving
Bedrag raming	Totaal €850.000,- per jaar, gedurende de collegeperiode: - 350.000,-- procesgeld zoals beschreven onder scenario 2 - 200.000,- capaciteit (2 fte) zoals beschreven onder scenario 2 - 200.000,- voor een uitvoeringsverordening - 100.000 capaciteit (1 fte) voor coördinatie/uitvoering uitvoeringsverordening
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Deze middelen worden vooral ingezet als procesgeld, communicatie, stimuleren van initiatieven, verbreden & verdiepen van netwerken en concrete ondersteuning van gemeenten en maatschappelijke organisaties Voor de uitvoering van de activiteiten is 3 fte extra t.o.v. de huidige fte's (huidig aanjaagprogramma) nodig (communicatie, stimulering van initiatieven, advisering/ondersteuning gemeenten en maatschappelijke organisaties).
Overig	

3.5 Regiodeal Stedelijk leven/vergroenen en verdichten

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.5
Onderwerp	Regiodeal gezond stedelijk leven/ vergroenen en verdichten
Tekst overdrachtsdocument	*Regiodeal vergroenen en verdichten* De provincie Utrecht is een erg aantrekkelijke plek om te wonen, werken en verblijven. Dit resulteert in forse groei in de vraag naar woningen, het aantal arbeidsplaatsen en een sterke toename van de mobiliteit. De urgentie om ruimtelijke kwaliteit en groen centraal op de agenda te zetten tbv de gezonde leefomgeving is groot. We willen immers geen provincie zijn waar de verstedelijking en de groeiende mobiliteit ten koste gaat van het landschap en een gezonde leefomgeving. Met een regiodeal 'vergroenen en verdichten' willen we een extra impuls geven aan groei leefbaar maken, waarbij we rode en groene belangen niet tegen elkaar uitspelen, maar daarin balans aanbrengen. Hier speelt het vraagstuk van het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van het landschap tbv gezond leven in een stedelijke regio, terwijl er invulling wordt gegeven aan de energietransitie, landbouwtransitie, de klimaatadaptatie en de bodemdaling. Dit zijn uitdagingen die we enkel in nauwe samenwerking met het rijk, andere overheden, private partijen, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en inwoners kunnen bewerkstelligen. We gaan gezamenlijk op zoek naar innovatieve oplossingen.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting X Overig: PO notitie aan Pennarts, dd. 25-03-2019
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Inhoudelijk: De regiodeal verdichten en vergroenen' geeft een extra impuls aan een aantrekkelijke leefomgeving in een groeiende provincie met een forse groei van woningen en mobiliteit. Indien we niet participeren in de regiodeal ontbreekt deze extra (financiële en bestuurlijke) impuls en bestaat het risico dat onvoldoende de noodzakelijke integrale afweging plaatsvindt en dat de discussie zich verengt tot een focus op wonen en mobiliteit.
Risico's	De regio loopt daardoor onder meer het risico dat er een minder integrale afweging over de groei van de stedelijke regio's plaats zal vinden met het risico dat: ○ groenstructuren verdwijnen of worden aangetast; ○ gezonde leefomgeving wordt aangetast; ○ gezonde leefomgeving voor kwetsbare doelgroepen niet of onvoldoende wordt gerealiseerd; ○ de kwaliteitsimpuls op groen, waaronder in gebieden met woningbouw, niet geborgd is; ○ energievelden zonder oog voor een natuurlijke inpassing in natuur- en landbouwgebied gerealiseerd worden.

Scenario 2	
Ambitie hoog (optioneel)	
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Het ministerie van LNV heeft aangegeven dat een nieuwe regiodeal op het thema vergroenen en verdichten kansrijk is. Een nieuwe deal zou volgens het ministerie van LNV de volgende elementen moeten bevatten: • Een stevige coalitie in de regio; • Focus; • Fysiek met sociaal verbinden (doelgroepen aangeven); • Meer dan alleen een stedelijke deal, dus stad-land verbindingen aanbrengen. • bredere aanpak op groen rond de stad. BZK pleit sterk voor focus op woningmarkt. Utrecht scoort hoog op een combinatie van deze thema's: Gezond en groen leven in een stedelijke regio met accent op groei van woningen en mobiliteit. Wij maken groei leefbaar! De besluitvorming over een volgende ronde is nog ongewis, maar waarschijnlijk kunnen er in 2020 nieuwe regiodeals worden ingediend voor een totaalbedrag van €200 mln. In de jaren 2021 en 2022 moeten dan resultaten worden opgeleverd, doorlopend naar 2023 en 2024. Cofinanciering is daarbij een voorwaarde. Omdat de regio Utrecht als enige van de G5 nog geen regiodeal heeft is het zeker zinvol een nieuwe deal voor te bereiden en in te dienen. Mogelijke aandachtspunten: - We gaan uit van de eigen kracht en eigen coalitie in de regio; - Er wordt verkend in hoeverre er aansluiting kan komen met de woondeals; - we hebben expliciet aandacht voor landing in Den Haag, zowel bij BZK als bij LNV; - Breed draagvlak in de regio is belangrijk. Provincie is daarbij trekker.
Verwachte resultaten	Beoogd resultaat: Een door de regio Utrecht gedragen regiodeal. Op dit moment is de ambitie en financiële omvang van de deal nog ongewis. Eind 2019, begin 2020 zal hier meer inzicht in zijn en zal er bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden.
Bedrag raming	Procesgeld: € 100.000,- eenmalig. Over de regionale cofinanciering/ investeringen valt in deze nog niets te zeggen. Eind dit jaar begin 2020 zal dit inzichtelijk gemaakt zijn.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Organiseren bijeenkomsten € 40.000,- Bestuurlijke afstemmingsmomenten, € 10.000,- Ambtelijke afstemmingsmomenten, € 10.000,- Schrijven regiodeal en layout € 20.000,- Marketing en communicatie € 20.000,-
Overig	

3.5 Geluidshinder

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.5
Onderwerp	geluidhinder
Tekst overdrachtsdocument	Geluidsoverlast heeft negatieve effecten op de gezondheid van mensen. Daarom werkt de provincie al jaren aan het terugdringen van de geluidsbelasting. De geluidsbelasting van nieuwbouwwoningen is in veel gevallen hoger dan de recent verschenen WHO advieswaarden voor geluid (53 db) en in gevallen ook hoger dan ons eigen beleid (plandrempel 61 dB). In het Koersdocument Omgevingswet is opgenomen dat er gestreefd wordt dat 'nieuwbouw voor gevoelige bestemmingen voldoet aan de WHO-advieswaarden voor geluid'. Samen met de provinciale partners wordt gezocht naar mogelijkheden om naar deze WHO-advieswaarden toe te werken. Dit vraagt om een extra inzet en investering. Temeer daar de zoeklocaties i.v.m. de woningbouwopgave van de provincie veelal zijn gelegen in gebieden waar de geluidbelasting erg hoog is. Dit vereist extra onderzoek naar mogelijke maatregelen en innovaties. Hiervoor is 0,5 fte en € 175.000 nodig om pilots en onderzoek uit te voeren naar mogelijkheden om op hoogbelaste locaties woningbouw met lage geluidsbelastingen te realiseren. Voor de geluidsbelasting langs provinciale wegen voert de provincie maatregelen uit zoals opgenomen in het in januari 2019 vastgestelde Actieplan Omgevingslawaai 2018-2023. Naast nu al gebruikte instrumenten (geluidreducerend asfalt, meestal in combinatie met regulier onderhoud van de wegen) zet de provincie in op innovatie. Dit kan zijn nieuwe, innovatieve soorten asfalt die meer geluidreductie opleveren maar ook innovatie in overdrachtsmaatregelen zoals diffractoren die geluidreducerend werken. Het nieuwe college kan ervoor kiezen om meer pilots met innovaties als diffractoren te initiëren.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Op basis van de Eu-richtlijn Omgevingslawaai hebben wij een plandrempel bij geluidsbelasting voor woningen door GS laten vaststellen. Woningbouw realiseren waardoor wij meer woningen boven de plandrempel krijgen, betekent dat wij onze eigen beleidsdoelen gekoppeld aan de richtlijn niet halen. Woningbouw wordt gerealiseerd met hogere geluidsbelastingen dan WHO en plandrempel. We doen niks met innovatieve ontwikkelingen. Voornemens uit het Actieplan worden niet nagekomen en behoeven een onderbouwing. Politieke keuze uit vorige coalitie wordt aangepast.
Risico'	Beleidsdoel uit Actieplan wordt niet behaald, GS stelt dit vast. Gezondheidsrisico's door blootstelling aan geluid nemen toe, bij met name voorgenomen nieuwbouw.

Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Met een innovatieprogramma dat tezamen met gemeenten wordt opgesteld wordt een impuls gegeven aan het bouwen van woningen met lage geluidsbelastingen op hoogbelaste locaties Ook is er geld beschikbaar voor onderzoek naar maatregelen en het stimuleren van de uitvoering van maatregelen.
Verwachte resultaten	Minder gezondheidsrisico's als gevolg van hoge geluidsbelastingen
Bedrag raming	0,5 fte en 175.000 gedurende collegeperiode
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	0,5 fte communicatie, stimuleren initiatieven, afstemmen initiatieven 175.000,- voor pilots, procesgeld, verbreden en verdiepen van kennis. De belangenafweging qua geluid vindt integraal plaats tussen MOB en Milieu.
Overig	-
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Als scenario 2, maar via uitvoeringsverordening gezonde leefomgeving wordt het delen en experimenteren van goede voorbeelden voor gezond bouwen op hoogbelaste locaties gestimuleerd
Verwachte resultaten	Er zal meer gebouwd worden met lage geluidsbelastingen in gebieden met hoge geluidsbelastingen
Bedrag raming	0,5 fte en 400.000,- gedurende collegeperiode
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Er zal meer ingezet worden op het bereiken van nieuwbouw van woningen met lagere geluidsbelastingen. Door de toenemende druk op onze leefomgeving, leveren steeds vaker gebieden met hoge geluidsbelasting een goed alternatief om woningen te bouwen. Hierbij leveren wij met dit scenario extra focus op de specifieke mogelijkheden voor ontwikkeling op die locatie
Overig	

3.5 Hoogspanningsverbinding

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.5
Onderwerp	Hoogspanningsleidingen; pilot Veenendaal
Tekst overdrachtsdocument	In verband met mogelijke schadelijke gezondheidseffecten van elektromagnetische velden worden uit voorzorg woningen en scholen op afstand gehouden van hoogspanningsverbindingen. Per 1 januari 2019 is de gewijzigde Elektriciteitswet in werking getreden waar in artikel 22 is bepaald dat op verzoek van gemeente en/of GS een hoogspanningsverbinding onder de grond wordt gebracht. Het Rijk zal ca. 75% van de kosten opbrengen mits de regio 25% bijdraagt. Op 25 januari 2018 is de motie Dik-Faber aangenomen om te komen tot een kostenverdeling en afspraken tussen provincies en gemeenten als het gaat om maatregelen m.b.t. hoogspanningsverbindingen. Daartoe hebben zich pilotgemeenten, waaronder Veenendaal, gemeld. In Veenendaal heeft Tennet een eerste verkenning en begin 2019 een tracé verkenning uitgevoerd. De regionale bijdrage aan de kosten zal circa € 5 tot € 6 miljoen euro bedragen voor Veenendaal. Voor de overige potentiële pilotgemeenten geldt een mogelijke bijdrage van 1 miljoen voor Amersfoort, € 2 miljoen voor Nieuwegein en € 2 miljoen voor Utrechtse Heuvelrug. In totaal ca. € 10 miljoen voor de regio. Onderhandelingsruimte zit in de verdeling tussen provincie en gemeente(n), zo mogelijk op basis van alternatieve kostendragende ontwikkelingen. Met de behaalde resultaten in de pilot Veenendaal kan het nieuwe

	college besluiten om op te schalen naar de 3 andere gemeenten in de provincie met hoogspanningsverbindingen.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Onvoldoende middelen voor de regio om te komen tot verkabeling en daarmee te voldoen aan de eis van regionale financiering (de decentrale bijdrage) conform de Elektriciteitswet. Veenendaal kan geen pilotgemeente meer zijn zoals bedoeld in de motie Dik-Faber (Tweede Kamer, 25 jan 2018) en loopt daardoor de rijksbijdrage van 75% mis. Naar aanleiding van de vraag van Christenunie van (PS van 5 februari 2018) is de Statencommissie MME (van 25 juni 2018) geïnformeerd door portefeuillehouder van den Berg, daarin is het proces geschetst om informatie te gaan verzamelen over oplossingsrichtingen en kosten en eventuele baten van de verkabeling in Veenendaal. Op basis hiervan een onderbouwd besluit te nemen over de provinciale deelname en de daarvoor benodigde middelen en dit in een Statenbrief hetzij in een Statenvoorstel op te nemen. Dit is bevestigd naar aanleiding van aanvullende vragen van mevrouw M. Hoek namens GS op 2 juli 2019. De provincies hebben via het IPO positief gereageerd op het verzoek van het gemeentelijk Platform Hoogspanning (waarvan de wethouder van Veenendaal voorzitter is) om tot procesafspraken te komen. Op 1 oktober 2018 heeft de portefeuillehouder met wethouder Strooboscher van Veenendaal overleg gehad. Omdat er geen specifiek budget bij de provincie is heeft de portefeuillehouder aangegeven om dit in het Overdrachtsdocument op te nemen. Geen financiering voor verkabeling betekent het handhaven van de huidige ongewenste fysieke aanwezigheid van de verbindingen m.b.t. gezondheid, veiligheid, verblijfskwaliteit en het afzien van de (her) ontwikkelingsmogelijkheden in het binnenstedelijk gebied.
Risico'	Bestuurlijk: Geen uitvoering geven aan de motie TK en de IPO-afspraak om Veenendaal pilotgemeente te laten worden en procesafspraken te maken om tot cofinanciering ten behoeve van de decentrale bijdrage vanuit de provincie te komen. Zonder budget betekent ook dat het aan de provinciale staten aangegeven traject over provinciale deelname en de benodigde middelen niet door kan gaan. Imago: Afstand nemen van de bestuurlijke toezegging die is gedaan aan de wethouder Veenendaal om een financiële bijdrage van de provincie te gaan vastleggen. Financieel: het mislopen van de 75% rijksbijdrage van minimaal ca. € 23 miljoen. Inhoudelijk: Geen verkabeling van de hoogspanningsverbinding leidt tot het instandhouden van een ongewenste situatie (veiligheid en gezondheid) en een gemiste kans om de binnenstedelijke kwaliteit te verbeteren.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord <u>of</u> Ambitie beperkt

Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Met Veenendaal financiële en procesafspraken maken om de decentrale bijdrage mogelijk te maken en daardoor de status van pilotgemeente te krijgen, in overleg met het ministerie en netbeheerder Tennet. Ondersteunen van Veenendaal bij de uitvoering door begeleiding en advisering m.b.t. de integrale gebiedsontwikkeling in een rond het verkabelingsgebied. De resultaten van de pilot samen met Veenendaal doorzetten naar andere gemeenten, zoals Amersfoort, Nieuwegein en Utrechtse Heuvelrug.
Verwachte resultaten	Veenendaal en netbeheerder Tennet geven uitvoering aan de verkabeling. Dit geeft een belangrijke positieve impuls op het gebied van gezondheid, veiligheid, verblijfskwaliteit en het biedt kansen voor herontwikkeling in het binnenstedelijk gebied van Veenendaal. Het geeft zicht op opschalen van de uitkomsten van de pilot voor andere gemeenten conform motie Tweede Kamer en IPO-afspraken. Bij een beperkte ambitie, bijvoorbeeld door minder geld beschikbaar te stellen, zou Veenendaal toch moeten besluiten om van de verkabeling af te zien. Ook zijn er dan geen mogelijkheden meer voor een integrale gebiedsontwikkeling van het vrijkomende gebied.
Bedrag raming	Bij 50/50 verdeling € 2,5 tot 3 miljoen t.b.v. Veenendaal. Uit het tracé-onderzoek van Tennet van eind februari 2019 komt een totaalbedrag van ca. € 5,7 miljoen.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Soort kosten: Het betreft een subsidie aan Veenendaal ten behoeve van de decentrale bijdrage om de verkabeling mogelijk te maken en te laten uitvoeren. Personeel en Materieel: Veenendaal voert de pilot uit en is verantwoordelijk voor het proces en de uitvoering van het project en ook voor de personele inzet. Vanuit de provincie is een beperkte personele bijdrage nodig voor begeleiding, advisering en het eventueel doorzetten van de ervaringen van deze pilot naar andere gemeenten. Materieel: het verplaatsen onder de grond brengen van de kabels conform het door Veenendaal gekozen tracé door Tennet. 2019: -- 2020: 1,0 miljoen 2021: 1,0 miljoen 2022: 1,0 miljoen
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Naast scenario 2 ook onderzoek doen naar de mogelijkheden, kosten en voorwaarden voor uitvoering van verkabeling in de andere betrokken gemeenten, dus naast Veenendaal ook in Amersfoort, Nieuwegein en Utrechtse Heuvelrug. Het bijdragen aan de realisatie van een Integrale gebiedsontwikkeling.
Verwachte resultaten	Naast scenario 2. Tennet geeft uitvoering aan het verkabelingsprogramma in de betrokken Utrechtse gemeenten. Hiermee wordt in deze gemeenten ook een positieve impuls gegeven op het gebied van gezondheid, veiligheid, verblijfskwaliteit en er is ruimte voor Integrale gebiedsontwikkeling op de vrijkomende gronden met als doel herontwikkeling en het verbeteren van de binnenstedelijke kwaliteit.
Bedrag raming	Bij 50/50 verdeling € 5 miljoen totaal, waarvan € 3 miljoen als bijdrage voor de pilot Veenendaal (scenario 2) en alvast € 2 miljoen vast te leggen voor Amersfoort, Nieuwegein en Utrechtse Heuvelrug.

Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Als in scenario 2. 2019: -- 2020: 1,0 miljoen 2021: 1,0 miljoen 2022: 3,0 miljoen
Overig	

3.5 Asbestdaken + Asbest eraf, zonnepanelen erop

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.5 gezonde en veilige samenleving
Onderwerp	asbestdaken
Tekst overdrachtsdocument	1. Op 31 december 2024 treedt het verbod op asbestdaken in werking. Om gemeenten, belangengroepen, marktpartijen hierin te stimuleren en te faciliteren, hebben Provinciale Staten besloten voor de periode 2018 tot en met 2022 een bedrag van € 1.404.000 beschikbaar te stellen. Het college zal voor de uitvoering van geplande activiteiten in 2023 en 2024 een nieuw besluit moeten nemen. 2. Door een werkgroep van Rijk, provincies, het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting, en de financiële sector is onderzoek gedaan naar een landelijk revolverend fonds waar Rijk, provincies, gemeenten en private partijen een bijdrage aan leveren voor het verstrekken van leningen of garantstellingen aan minder draagkrachtige eigenaren met een asbestdak. Het nieuwe college kan een besluit nemen over de provinciale bijdrage in het fonds. Daardoor kunnen Utrechtse dakeigenaren toegang krijgen tot het fonds. Verwacht wordt dat in de Voorjaarsnota 2019 of de Kadernota 2020 een voorstel wordt gedaan voor een provinciale bijdrage aan het fonds van incidenteel ca. € 3 mln. Het totale budget van het fonds voor Nederland is geraamd op €400 miljoen. 3. Tevens zal een voorstel in de voorjaarsnota worden opgenomen over hoe om te gaan met motie 98 van 2018 (‘geld vrij te maken voor een nieuwe subsidie 'asbest eraf, zonnepanelen erop'). Dat voorstel zal worden geïntegreerd met de uitwerking van motie 13 van 2019 (‘verbrede inzet landbouwcoaches’). Daarbij wordt bedacht aan het beschikbaar stellen van professioneel advies en ondersteuning voor erfeigenaren bij verduurzaming en toekomstbestendig maken van hun erf. Het gevraagde budget voor de geïntegreerde uitwerking is incidenteel € 1,6 mln, verspreid over de periode 2019-2021.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern: motie 98, alleen is daarin geen bedrag genoemd. ☐ Ambtelijke inschatting X Overig: Tijdens bespreking van de asbestdaken activiteiten (ad 1) hebben PS zich uitgesproken voor fondsvorming ter ondersteuning van eigenaren. Link naar document of afspraak toevoegen. http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881d3913e
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor voorstellen ad 2 en 3 ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over

Consequenties	Er komt geen fonds in de provincie waardoor dakeigenaren in deze provincie niet in aanmerking komen voor leningen uit het landelijke fonds tenzij gemeenten deze middelen beschikbaar gaan stellen. Er komt geen budget voor de uitvoering van Motie 98 en 13.
Risico'	Gaat in tegen wensen PS. Gemeenten kunnen dan geconfronteerd worden met een grotere handhavingsopgave na invoering van het asbestdakenverbod, of gemeenten moeten zelf een (grotere) bijdrage aan het landelijk fonds leveren.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Er komt een landelijk revolverend fonds voor leningen van € 400 mln die is bedoeld voor minder draagkrachtigen die hun asbestdaken willen verwijderen en/of vervangen en bij banken niet in aanmerking komen voor zo'n lening. De trekkingsrechten voor leningen in de provincie Utrecht bedragen ca. € 20 mln. Het Rijk draagt de first loss voor eventueel niet terugbetaalde leningen. Een definitief voorstel wordt uitgewerkt. De staatssecretaris wil in juni 2018 met decentrale overheden het bestuurlijk draagvlak voor de fondsvorming vastleggen en het fonds in 2019 realiseren. We willen uitvoering geven aan moties 98 en 13 door het beschikbaar stellen van professioneel advies en ondersteuning van de eigenaren door een erfbegeleider van erven met grotere daken. Deze adviseert en begeleidt de eigenaar bij zijn beslissingen over toekomstbestendig maken van zijn erf/bedrijf, de organisatie en financiering van de asbestdakvervanging of sloop en de organisatie en financiering van benutting van het hele dak/erf voor zonnepanelen.
Verwachte resultaten	Ondersteuning van minder draagkrachtige asbestdakeigenaren bij de financiering van de verwijdering van het asbestdak en de vervanging van het dak. Bij een beperkter ambitie zal een grotere fondsbijdrage van gemeenten nodig zijn om de toegang tot het revolverend fonds voor asbestdakeigenaren te behouden. Met ca. € 20 mln. trekkingsrechten kunnen in de provincie Utrecht tenminste 500.000 m2 asbestdak worden vervangen. In de provincie zijn ca. 2000 asbestdaken > 500 m2 verspreid over 800 erven. De hulp van de erfbegeleider maakt het mogelijk dat op een derde van deze erven het dak wordt verwijderd, zonnepanelen geplaatst en het erf toekomstbestendig wordt. Vanwege vaste organisatiekosten kunnen bij een (veel) lager budget relatief nog minder erven worden ondersteund bij de verduurzaming en toekomstbestendig maken van erven met asbestdaken.
Bedrag raming	Raming fonds: € 3 mln. raming Moties 98 en 13: € 1,6 mln: besteding 2019: € 200.000 w.v. € 100.000 t.b.v. de organisatie van de erfcoaches 2020: € 700.000 2021: € 700.000
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Er wordt een eenmalige provinciale bijdrage beschikbaar gesteld voor het landelijk revolverend fonds van € 3 mln. De € 1,6 mln voor de moties 98 en 13 wordt aangewend t.b.v. organisatie en personele inzet van erfcoaches en kan via een opdracht worden geregeld.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Er is vooralsnog gekozen voor inzet van € 1,6 mln voor de realisatie van moties 98 en 13. Daarmee wordt voor een derde van de erven met grotere asbestdaken erfbegeleiders geregeld. Een hoge ambitie zou zijn

	om meer middelen in te zetten waarmee voor meer erven begeleiding geregeld kan worden. Dan kunnen bijvoorbeeld ook erven met kleinere asbestdaken of met complexere problematiek worden begeleid. Een hogere bijdrage aan het landelijke fonds is niet mogelijk vanwege de landelijke verdeling van trekkingsrechten.
Verwachte resultaten	Er is nog weinig ervaring met erfbegeleiders, waardoor de effectiviteit van een hogere ambitie moeilijk voorspelbaar is. Eventueel kan een extra budget worden gereserveerd dat bij gebleken hoge effectiviteit worden ingezet.
Bedrag raming	Extra budget moties 98 en 13: € 0,5 mln.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Het extra budget wordt aangewend t.b.v. personele inzet van erfcoaches en kan via een opdracht worden geregeld.

3.5 Ondermijning

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.5
Onderwerp	Ondermijning
Tekst overdrachtsdocument	Ondermijning staat volop in de aandacht en is meer dan een 'Brabants probleem'. Het Regioplan Ondermijning in Midden-Nederland wijst op de grote rol van Midden-Nederland in de (inter)nationale cocaïnehandel. Op initiatief van de Commissaris van de Koning is in 2018 een start gemaakt met de ontwikkeling van ondermijningsbeleid voor de provincie. Het vergroten van de bewustwording van ondermijning, stimulering van de integrale aanpak, het integriteitsbeleid en toepassing van de wet Bibob zijn de pijlers van dit beleid. Op dit moment is geen structureel uitvoeringsbudget beschikbaar voor (de bestrijding van) ondermijning. Ook de ambtelijke capaciteit is zeer minimaal. Om als partner te kunnen participeren in de RIEC-samenwerking en een start te maken met de uitvoering van concrete maatregelen is aanvullend structureel materieel budget van €130.000 ten minste 1fte benodigd naast het structurele posten ad €50.000,- voor toepassing van de wet Bibob en bijdrage aan het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) Midden-Nederland ad €30.000,-. In 2019 publiceert het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) Midden-Nederland de resultaten van de weerbaarheidsscan van onze interne organisatie. De scan leidt tot concrete aanbevelingen om de weerbaarheid van de provincie te vergoten. Mogelijk leidt dit in de loop van 2019 tot een aanvullende financieringsvraag. Ook wordt dit jaar de (verwachte) problematiek inzichtelijk die, in het kader van de 'impuls vakantieparken', vanuit het Ministerie van BZK wordt onderzocht.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuw voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt)

	☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Nederland moet een minder aantrekkelijk land voor ondermijnende criminaliteit worden. Daarom is de aanpak van ondermijning in het Regeerakkoord van het huidige kabinet als speerpunt benoemd. Naast de landelijke aanpak is de regionale aanpak van groot belang voor de bestrijding van ondermijnende criminaliteit in de provincie Utrecht. Uit het ondermijningsfonds is 9,2 miljoen euro ter beschikking gesteld voor de aanpak van ondermijning in Midden-Nederland. Daarnaast opereert de commissaris van de Koning (cvdK) als Rijksorgaan om in de regio onder vele overheids- en netwerkpartners samenwerking te bevorderen. Het is van belang dat de provinciale organisatie bijdraagt aan de regionale aanpak van ondermijning. Als de provincie niet bijdraagt, kan dat een aantal risico's opleveren voor de organisatie en de regio. Allereerst zal de provincie hierdoor geen speler zijn in de aanpak van ondermijning en zodoende geen invloed hebben op de uitvoering van de regionale aanpak. Ten tweede zal het uitblijven van een verhoging van een bijdrage aan het RIEC resulteren in een minimale ondersteuning van het RIEC aan de provincie op het gebied van ondermijning. Tevens kan het RIEC door het uitblijven van een extra bijdrage geen kwaliteitsslag maken of zal de kwaliteitsslag worden vertraagd. Ten derde zal het uitblijven van een extra 1fte op het gebied van de wet bibob leiden tot minder bibob-toetsen. Hierdoor kan de provinciale organisatie kwetsbaarder worden voor criminele aanvragers van subsidies, vergunningen en aanbestedingen. Ten slotte kan het uitblijven van een ondermijningsbudget leiden tot een waterbedeffect. Een aantal buurprovincies heeft geïnvesteerd in de aanpak van ondermijning. Zo heeft de provincie Gelderland voor de uitvoering van de eerste twee jaar van het programma Weerbare Overheid (2017-2019) een bedrag van 1 miljoen euro gereserveerd. De provincie Zeeland heeft dit jaar haar structurele bijdrage aan hun RIEC verdubbeld, hierdoor investeert Zeeland jaarlijks €340.000,- in de aanpak van ondermijning. De provincie Noord-Brabant draagt structureel op jaarbasis €81.000,- euro bij aan het RIEC en nog eens €1,4 miljoen aan de Taskforce Brabant Zeeland. De provincie Noord-Holland heeft in 2018 €800.000,- euro geïnvesteerd in het tweejarige project Versterking Kwaliteit & Integriteit Lokaal Bestuur. Met de Wet Bibob voluit 'Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur' kan de integriteit van betrokkenen bij vergunningen, subsidies, overheidsopdrachten en vastgoedtransacties worden getoetst. Hierdoor kunnen bestuursorganen voorkomen dat zij criminele activiteiten faciliteren. De provincie Utrecht benut deze mogelijk momenteel zeer beperkt: de bezetting bedraagt 0,8, een kleine selectie van vergunningen en overheidsopdrachten worden getoetst en de uitvoering van eigen onderzoeken wordt uitbesteed aan de provincie Noord-Holland. Subsidies en vastgoedtransacties worden in het geheel niet beoordeeld. Ter vergelijking de bezetting in andere provincies: Gelderland 6,1 fte, Zuid-Holland 1,5 fte (voornemen uitbreiding met 1 fte), Noord-Holland 6,34 fte, Overijssel 6 fte, Zeeland 0,8 fte (voornemen 2 fte erbij), Noord-Brabant 8 fte, Flevoland 0,8 (eigen toetsingen door provincie Noord-Holland), Friesland/Drenthe/Groningen 0,5 fte. Ten slotte is volledige uitbesteding van eigen onderzoeken aan de provincie Noord-Holland uit juridisch- en doelmatigheidsperspectief onwenselijk.

Risico'	Onbewust faciliteren van criminele activiteiten, maatschappelijke verontwaardiging en juridische consequenties (aansprakelijkheid en vernietiging besluiten).
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	1. Organiseren bewustwordingsbijeenkomst private partners, zoals het notariaat; 2. Opleveren weerbaarheidsscan door het Regionaal Expertise en Informatie Centrum (RIEC) Midden-Nederland; resulteert in een plan om de provincie weerbaarder te maken tegen ondermijning; 3. Uitvoeren eigen onderzoeken in het kader van de wet Bibob; 4. Uitbreiden bereik toepassing wet Bibob naar vastgoed en subsidies; 5. Versterking provinciaal en nationaal netwerk Bibob-specialisten; 6. Opstellen regionaal ondermijningsbeeld, overeenkomstig met het voornemen van het RIEC; 7. Vitaliteitsscan vakantieparken start begin 2019: De provincie Utrecht heeft op dit moment geen compleet beeld van de problematiek rondom vakantieparken. Door een onderzoek zal deze problematiek in kaart worden gebracht. Ter financiering van het onderzoek heeft het ministerie van BZK een financiële impuls aanpak vakantieparken beschikbaar gesteld van €100.000,- per provincie, onder voorwaarde van cofinanciering van ten minste € 50.000,- .
Verwachte resultaten	1. Bewustwordingsbijeenkomst notariaat 17 januari 2019; 2. Opleveren weerbaarheidsscan provinciale organisatie naar verwachting eind 2019; 3. Opstellen regionaal ondermijningsbeeld eind 2019; 4. Vitaliteitsscan vakantieparken eind 2019, begin 2020; 5. Tegengaan ongewenste facilitering criminele activiteiten door benutten mogelijkheden wet Bibob; 6. Stimulering toepassen wet Bibob door Utrechtse gemeenten; 7. Netwerkbijeenkomst Bibob-specialisten medio 2019.
Bedrag raming	€130.000,- en ten minste 1 fte op schaal 11 niveau.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	- €50.000,- co-financieringseis financiële impuls vakantieparken BZK van €100.000,-; - €30.000,- verhoging structurele bijdrage aan RIEC; - €10.000,- bewustwordingsbijeenkomsten private partners; - €20.000,- lokale projecten aanpak ondermijning; - €20.000,- nader uit te werken; - 1fte, schaal 11, voor het uitvoeren van eigen onderzoeken wet Bibob.
Overig	De raming betreft een aanvulling op het structurele budget.
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	De ambitie is hoog. Om de ambitie te kunnen realiseren, is van belang dat op korte termijn haalbare stappen worden gezet. Vooral van belang is dat onze bestaande houding van een zekere dienstverlenende argeloosheid in stappen verandert naar een cultuur van waakzaamheid, waarbij wordt gehandeld bij signalen van ondermijnende criminaliteit. Daarvoor is inzet en tijd nodig. Beide zijn verwoord in scenario 2. Nog meer inzet zal waarschijnlijk contraproductief werken.
Verwachte resultaten	

Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

3.5 Opdrachtgeversunit VTH

(NB: onderbouwingen aangeleverd door G. Nortier nu niet meegenomen)

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.5 gezonde en veilige samenleving
Onderwerp	Opdrachtgeversunit VTH
Tekst overdrachtsdocument	Door toenemende taken in het VTH-spoor komt het leveren van voldoende kwaliteit onder druk te staan, zowel ambtelijk als bestuurlijk. De komende 4 jaar zal die druk toenemen. Dit doordat veranderingen voortvloeiend uit de Omgevingswet vragen om aanpassing van de VTH kaders (Omgevingsverordening, uniform VTH beleid etc.) voor de provinciale taken en daarmee ook voor de wijze van opdrachtverlening. Hierbij is ook de organisatie van samenwerking tussen ODRU en RUD Utrecht van belang. Streven is naar één overheid en uniforme VTH uitvoering in de provincie. Na invoering Omgevingswet verschuift focus naar belangenafweging en integrale aanpak aan de voorkant van besluitvoering. Dit vraagt als structurele taak om goede aansturing vanuit de opdrachtgeversunit. Door toename van taken (Wet Natuurbescherming en economische ontwikkeling) is er sprake van een toename in complexe dossiers met grote bestuurlijk gevoeligheid. Tevens leidt dit tot meer bezwaar- en beroepszaken. Dit vraagt om stevige coördinatie op deze dossiers. Zichtbaar is de ambtelijk en bestuurlijk toenemende behoefte aan advisering. De opdrachtgeversunit speelt een belangrijke rol in de doorontwikkeling van de RUD, de samenwerking met de ODRU, samenwerking op VTH provinciebreed en het opstarten van beleidsinitiatieven die een relatie hebben met VTH. Deze ontwikkelingen voldoende uitvoeren en vervolgens door te geleiden in de organisatie is een structurele taak die door bovenstaande onder druk staat. Om samen met de toename in taken de kwaliteit te kunnen borgen is menskracht (1 fte) nodig.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern: urgentie geduid in BBOT tussen directie/GS van 19-2 door ged. Pennarts ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen. Geen verslag van BBOT
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw budget ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Kwaliteit op complexe bedrijfsdossiers, VTH verplichtingen in Omgevingswet. Doorontwikkeling omgevingsdiensten en Nieuwe beleidsinitiatieven kan niet geleverd worden.

Risico'	Bestuurlijk en maatschappelijk risico is groot als het gaat om naleven van wet- en regelgeving binnen de provincie. Daarbij is een onvoldoende kwaliteit vergunningverlening van complexe inrichtingen een groot risico bij de mogelijkheden voor toezicht en handhaving.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Er komt 2 fte bij de unit die zich zal inzetten op (complexe) inhoudelijke dossiers en beleidsontwikkeling bij de RUD, hiermee is achtervang geborgd in de unit en is er ruimte om de overige consequenties voldoende uit te voeren. Samen met de RUD werken naar een ontwikkeling die bovenstaande mogelijk maakt. Na 3 jaar is dit gerealiseerd en komen de fte's te vervallen.
Verwachte resultaten	De regievoering op - en juridische houdbaarheid van (complexe) dossiers is voldoende. Daarmee zijn bovenstaande consequenties niet aan de orde. "met werk, werk maken": structurele taken die na deze drie jaar voor de OGU zijn, zullen dan in een kadernota om middelen of herprioritering vragen.
Bedrag raming	200.000
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	De € 200k wordt aangewend t.b.v. personele inzet (personele kosten). 3 jaar, jaarlijks 200k
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Er komt 1 fte bij de unit die zich zal inzetten op (complexe) inhoudelijke dossiers, hiermee is achtervang geborgd in de unit en is er ruimte om de overige consequenties voldoende uit te voeren.
Verwachte resultaten	De regievoering op - en juridische houdbaarheid van (complexe) dossiers is voldoende. Daarmee zijn bovenstaande consequenties niet aan de orde
Bedrag raming	100k
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	De € 100k wordt aangewend tbv personele inzet (personele kosten). Structureel.
Overig	

3.6 Accounthouderschap Sterk Bestuur + Impuls Sterk Bestuur

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.6 Sterke en vitale steden en dorpen
Onderwerp	Sterk bestuur (provinciale bestuurskrachtmeting + accounthouderschap sterk bestuur)
Tekst overdrachtsdocument (let op tekstje hiernaast is nog iets aangepast n.a.v. het invullen dan de raming. Aanpassingen relevant voor logisch geheel verhaal)	Belangrijk voor sterke en vitale steden, dorpen en kernen is een sterk lokaal én provinciaal bestuur. Een sterk bestuur is integer, weerbaar en slagvaardig en kan taken zelfstandig en/of in samenwerking uitvoeren. Alleen kwalitatief goed samenwerkende overheden zijn in staat de maatschappelijke opgaven op te pakken en problemen op te lossen. En er liggen nogal wat gezamenlijke opgaven. Het functioneren van de besturen en ambtelijke organisaties bepaalt mede de effectiviteit en efficiëntie van sterke en vitale steden en dorpen. Het huidige provinciale beleid ten aanzien van sterk bestuur is eerder reactief dan actief: het volgen van ontwikkelingen van gemeenten en het

	reageren op vragen en wensen. Het ontwikkelen van de lijn van Sterk Bestuur vraagt om meer en andere inzet. Dit sluit ook prima aan op de ingezette lijn van het Interbestuurlijk Programma, waarin het samenwerken als *één overheid* centraal staat. Samenwerken als *één overheid* is meer dan alleen samenwerken. Tegen deze achtergrond kan het nieuwe college voor een meer ambitieuze lijn kiezen. In dat geval kiest het college voor meer integrale samenwerking met gemeenten, leidende tot betere regionale uitvoeringskracht en kwaliteit van bestuur. De instrumenten om dit traject uit te voeren zijn divers, maar een mogelijkheid kan zijn het uitvoeren van een provinciale bestuurskrachtmeting in 2019 en gemeentelijke bestuurskrachtmetingen. Sterk bestuur is, zoals hierboven beschreven, immers een zaak van verschillende overheden samen en vraagt om inzicht in kwaliteit en uitvoeringskracht in regionaal verband. De laatste provinciale bestuurskrachtmeting dateert van 2010/2011.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Niet kiezen voor de meer ambitieuze lijn zal problemen in de integrale samenwerking gaan opleveren en verminderde effectiviteit in de aanpak van de maatschappelijke opgaven.
Risico'	Doorzetten op huidige lijn zal niet de gewenste effectiviteit opleveren. Het blijft dan: inspringen op ad hoc verzoeken, vaak pas 'aan het eind van de rit' in beeld komen. De provincie acteert dan niet als gelijkwaardige partner.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Twee elementen in financieel staatje: 1) accounthouderschap sterk bestuur en 2) impuls sterk bestuur. 1): concreet levert dit 1 à 2 regio-accounthouders op die frequent bijpraten met secretarissen en andere bestuurlijk strategen over ontwikkeling bestuurskracht en samenwerking. Dit alles om regionale aanpak van opgaven te versterken. Provincie is daar dan partner in. 1) Impuls sterk bestuur gaat over het inzetten van o.a. bestuurskrachtmetingen (sowieso een provinciale meting en aanvullend aantal metingen bij zwakkere gemeenten of gemeenten die er zelf om vragen), onderzoeken naar regionale uitvoeringskracht/bestuurskracht (evt. extern want kennis niet in huis), bijeenkomsten organiseren, e.d.
Verwachte resultaten	Effectievere samenwerking en betere uitvoeringskracht.
Bedrag raming	1) 200.000€ (per jaar) accounthouderschap (2 fte schaal 11) 2) 150.000€ (per jaar) impuls sterk bestuur Totaal: 1,4 mln€ voor gehele coalitieperiode
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	1) Impuls sterk bestuur: soort kosten: bestuurskrachtmetingen provincie en aanvullend enkele gemeentelijke, aanvullende onderzoeken, bijeenkomsten organiseren 2) Accounthouderschap: soort kosten: personeel

	Zou in programmastructuur gegoten kunnen worden met financiering van 4 jaar (gelijklopend met coalitieperiode, aan einde gedegen evaluatie voor volgende coalitie)
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	1) Impuls sterk bestuur: Een omvangrijk programma a la Gelderland met ook financiële impulsen voor de gemeenten, afhankelijk van hun ontwikkeling en de opgaven waarvoor zij staan. Ook voor alle gemeenten + provincie een bestuurskrachtmeting. Op die manier zijn alle gemeenten 'gelijk' en heb je nulpunt om van daaruit aan ontwikkeling bestuurskracht te werken. Meting zelf opbouwen door in gesprek met gemeenten instrument te bouwen. In programmastructuur werken aan verschillende deelprojecten rondom regionale samenwerking, een leerlijn, subsidieregeling voor gemeenten om onderzoek naar bestuurlijke toekomst te financieren, budget om mee te betalen bij gemeenten in opgaven die ook van provinciaal belang zijn, visitatiecommissie rond eigen (provinciale) bestuurskracht. 2) Uitgebreid accounthouderschap: per regio (3) een accounthouders bestuurlijke zaken.
Verwachte resultaten	Bestuurlijke ontwikkeling in de provincie monitoren, ondersteunen en ook zelf voortdurend werken aan ontwikkeling. Meebewegen op regionale opgaven, hier samenwerkingsarrangementen bij zoeken en daarmee experimenteren. Nauw optrekken met BZK en andere provincies. Experimenten zoals in de Lopikerwaard (5 gemeenten, waterschap en provincie die een omgevingsagenda maken) uitbreiden naar andere regio's.
Bedrag raming	1) 300.000€ per jaar (accounthouderschap) (3 fte schaal 11) 2) 200.000€ per jaar (impuls sterk bestuur met diverse instrumenten) Totaal: 2,0mln€ voor gehele coalitieperiode
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Soort kosten: accounthouderschap, onderzoekslijnen, bijeenkomsten, programmamanagement en (grote kostenpost) bestuurskrachtmetingen. 375.000€ per jaarschijf
Overig	

3.6 Aanpak centrumgebied

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.6 Sterke en vitale steden en dorpen
Onderwerp	Binnenstedelijke Ontwikkeling/ondersteuning aanpak centrumgebieden
Tekst overdrachtsdocument	*In het provinciale ruimtelijk beleid wordt ingezet op binnenstedelijke ontwikkeling (zie ook 3.2). Dit om de Utrechtse steden en dorpen ook fysiek vitaal te houden. Via het programma Binnenstedelijke Ontwikkeling kunnen gemeenten worden ondersteund bij gebiedsontwikkeling als het gaat over wonen, werken of winkelen/ontmoeten. De wijze waarop de provincie die ondersteuning vormgeeft is maatwerk. Voor de aanpak van centrumgebieden, waar vaak winkelleegstand aan de orde is, kan hierop een beroep worden gedaan voor ondersteuning daar waar het gaat om een fysieke transformatie-opgave. Hiermee wordt tevens uitvoering gegeven aan de Retailvisie. De middelen en de capaciteit van het programma Binnenstedelijke Ontwikkeling zijn echter niet groot genoeg om invulling te geven aan de ambities in de retailvisie. Voor nu is*

	gekozen provinciale betrokkenheid bij centrumontwikkelingen te beperken tot die in Zeist en Houten. Het nieuwe college kan uitspreken dat zij daar, ter uitvoering van de retailvisiesteviger op in wil zetten. Dit betekent dat er structureel extra capaciteit en budget nodig is bij het programma Binnenstedelijke Ontwikkeling
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern o Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel o Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Dat betekent dat we gemeenten met de aanpak van centrumgebieden/winkelleegstand niet kunnen ondersteunen op een manier die de gemeenten wel van de provincie verwacht: zie de tekst in de Retailvisie : De provincie ondersteunt vernieuwende wijzen van aanpak en gebiedsontwikkelingen wanneer er sprake is van een fysieke transformatieopgave. Dat doet zij met inzet van expertise, procesondersteuning en (fnancieel) instrumentarium.
Risico'	Politiek/besstuurlijk: risico dat de provincie niet als betrouwbaar wordt ingeschat omdat ze niet aan de gewekte verwachting (Retailvisie) kan voldoen. Inhoudelijk: de aanpak van centrumgebieden wordt niet/onvoldoende opgepakt door gemeenten, waardoor de situatie van centrumgebieden verslechterd (toename winkelleegstand en afname vitaliteit)
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Actief in gesprek met gemeenten over problematiek centrumgebieden en ondersteuning bij het komen tot een aanpak. Opbouwen van een lerend netwerk onder gemeenten en marktpartijen. Bijdragen aan ontwikkeling van kennis en instrumentarium door middel van o.a. intervisietrajecten en pilots.
Verwachte resultaten	Meer draagvlak en slagkracht bij gemeenten en marktpartijen om te komen tot centrumaanpakken.
Bedrag raming	300.000 structureel materieel budget 70.000 structureel personeel budget (1 fte)
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Lerend netwerk: 100.000 p/j Pilots en intervisietrajecten op verschillende thema's: 200.000 p/j
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Actief in gesprek met gemeenten over problematiek centrumgebieden en ondersteuning bij het komen tot een aanpak. Opbouwen van een lerend netwerk onder gemeenten en marktpartijen. Bijdragen aan ontwikkeling van kennis en instrumentarium door middel van o.a. internvisietrajecten en pilots. En actieve participatie in zes centrumaanpakken met grootste urgentie.
Verwachte resultaten	Meer draagvlak en slagkracht bij gemeenten en marktpartijen om te komen tot centrumaanpakken. Versnelling aanpak van de zes meest urgente centrumgebieden .

Bedrag raming	300.000 structureel materieel budget 140.000 structureel personeel budget (2 fte) 1.500.000 proceskosten centrumaanpakken
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Lerend netwerk: 100.000 p/j Pilots en intervisietrajecten op verschillende thema's: 200.000 p/j Participatie centrumaanpak (inschatting o.b.v. casus Zeist): - proceskosten: 250.000 per project - investeren: revolverend met inzet middelen BO, IGP en/of OMU
Overig	

3.6 Versterking samenwerking en uitbreiding festivals

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.6
Onderwerp	festivals
Tekst overdrachtsdocument	De stad en regio maken een schaalsprong door, waarbij cultuur steeds meer een bepalende factor t.a.v. leefbaarheid speelt. Dat betekent ook dat de culturele voorzieningen dienen mee te groeien. De festivals vormen inmiddels een essentiële schakel in de culturele keten. Naast het hoogwaardige artistieke aanbod spelen de festivals een belangrijke rol op het gebied van educatie, talentontwikkeling, zichtbaarheid erfgoed en sociale cohesie. Vanwege de regionale aantrekkingskracht en internationale uitstraling past een festivalbeleid juist goed bij het provinciale schaalniveau. De focus van het beleid lag de afgelopen jaren op het verhogen van de aantrekkelijkheid van de stad en regio. Die regio, inclusief Amersfoort, werd slechts gedeeltelijk bediend. Ondertussen hebben er zich in de regio ook een aantal festivals ontwikkeld die (inter)nationaal aansprekend zijn. Tevens is er een beweging dat middelgrote gemeenten in de regio zich beter profileren waarbij kunst en cultuur als belangrijke factor wordt gezien. Het verbreden van het festivalbeleid door nadrukkelijker op festivals in de regio in te zetten is dan ook gelegitimeerd. We zoeken daarbij samenhang met andere provinciale doelen door festivals op forten en buitenplaatsen te laten programmeren. Deze uitbreiding naar kan ook positief bijdragen aan de spreiding van toeristen. De afgelopen periode hebben de fondsen de ondersteunende rol van de overheden deels overgenomen. Hiermee zijn gaten gedicht waardoor onherstelbare schade aan de festivalsector is voorkomen. Fondsen hebben echter in principe niet tot doel om de exploitatiebegroting instellingen structureel te ondersteunen. Daarnaast is de werkdruk hoog in de sector en salariëring vaak niet conform cao. Het Rijk gaat per 2021 de zogenaamde Fair Practice Code introduceren om eerlijke beloning te stimuleren. Het versterken het festivalbeleid om te anticiperen op bovengenoemde ontwikkelingen is dan ook urgent. Binnen het huidige beleid wordt ingezet op versterking van de organisaties en de onderlinge regionale samenwerking. Het voortzetten van deze zogenaamde onderzoeks- en ontwikkelingslijn is van belang om de professionalisering van de sector verder te versterken. Het huidige beleid is vastgelegd in de Cultuur en Erfgoednota 'Alles is nu'
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie)

	☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Tussenevaluatie cultuur en erfgoednota.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	De festivals blijven we ondersteunen, maar we bieden geen mogelijkheid om mee te groeien met de groei van het aantal inwoners en toeristen in de stad en de regio.
Risico'	Er ontstaat een discrepantie tussen het aanbod en de vraag in de stad op gebied van festivals en in het aanbod tussen de stad en de regio.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We willen een passend en goed aanbod in de stad en de regio, door de huidige festivalinfrastructuur te versterken en het aanbod verder uit te breiden in de regio.
Verwachte resultaten	Een versterking van de bestaande festivalinfrastructuur onder andere te anticiperen om beleidswijzigingen op Rijksniveau, te anticiperen op beleidswijzigingen bij de cultuurfondsen en door de gezamenlijke backofficetaken te organiseren. Meer festivals in gemeenten buiten Utrecht en Amersfoort, waaronder programmering op forten en buitenplaatsen.
Bedrag raming	€415.000 voor 11 bestaande festivals en een uitbreiding in de regio.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Het betreft jaarlijkse personele, programma en marketingkosten. Daarnaast gaat het om investeringen in o.a. publieksonderzoeken. € 1,2 mln per jaar waarvan € 785.000 bestaand budget
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We willen een optimaal aanbod in de steden Utrecht en Amersfoort en in de regio door de huidige festivalinfrastructuur te versterken en te verdiepen en het aanbod in de regio structureel uit te breiden. Het toeristische en recreatieve effect van dit beleid is dat meer mensen de regio Utrecht bezoeken. De economische waarde van het festivalbeleid wordt daardoor hoger.
Verwachte resultaten	Naast het genoemde in scenario 2, willen we de regionale component van het festivalbeleid sterk verbeteren en de bestaande infrastructuur optimaal versterken. Daarnaast willen we de onderzoeks- en ontwikkelingslijn verder uitbouwen en daar op nationaal niveau een leidende rol in vervullen.
Bedrag raming	€715.000
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Het betreft jaarlijkse personele, programma en marketingkosten. Daarnaast gaat het om investeringen in o.a. publieksonderzoeken, opschalen regionale samenwerking en programma om te programmeren op forten en buitenplaatsen. €1,5 mln per jaar waarvan € 785.000 bestaand budget.
Overig	

3.6 Cultuureducatie

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.6
Onderwerp	Cultuureducatie
Tekst overdrachtsdocument	Cultuureducatie is een structurele taak van de provincie voor het primair onderwijs. Cultuureducatie versterkt de creatieve kracht van de jongste generatie, het biedt kinderen en jongeren de mogelijkheid om betekenis te geven aan de wereld om hen heen en zich te verplaatsen in andere perspectieven. Ook draagt het bij aan de ontwikkeling van 21e eeuwse vaardigheden. Daarmee leert het kinderen om anders te kijken naar zichzelf ,anderen en de (digitale) wereld om hen heen. We bereiden ze voor op een flexibele veranderde arbeidsmarkt van de toekomst. Kunst centraal en Landschap Erfgoed Utrecht werken voor de hele provincie. De samenwerking met gemeenten, andere cultuureducatieve instellingen en cultuur en erfgoedorganisaties vindt al plaats, maar versterking hiervan is nodig om optimaal gebruik te kunnen maken van elkaars kennis, ideeën en inzet. Voor de provincie betekent samenwerking in het kader van de Stedelijke regio ook een onverminderde inzet op cultuureducatie, met een uitbreiding naar het voorgezet onderwijs.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Tussenevaluatie cultuur en erfgoednota. De Motie Versterk cultuureducatie in het VMBO. https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/zoeken/motie%20vmbo/ Bestuurlijk kader cultuur en onderwijs 2013-2023 (afspraken tussen OCW, PO raad, provincies en gemeenten) https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-272900.pdf
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	De motie cultuureducatie in het VMBO zal niet verder uitgevoerd worden.
Risico'	Ingezet beleid door de huidige Staten wordt niet verder uitgevoerd.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Kunst Centraal is 2018 gestart als matchmaker met de uitvoering van de motie. Met de gevraagde middelen kan Kunst Centraal haar werkzaamheden, zoals gesteld in de motie, verder uitvoeren. Daarnaast is het van belang dat er niet alleen aandacht voor cultuureducatie op het VMBO is, maar op het hele voortgezet onderwijs.
Verwachte resultaten	Meer scholen in het voorgezet onderwijs in Utrecht doen aan cultuureducatie.
Bedrag raming	€200.000 per jaar, structureel, bovenop huidig budget van 1.500.000 per jaar

Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Voor de aanstelling van een matchmaker is 88.000 euro per jaar toegezegd (motie). Voor een verdere ontwikkeling van cultuureducatiebeleid naar voortgezet onderwijs is 112.000 euro per jaar nodig (personele inzet voor overdragen van kennis en expertise en het koppelen van het onderwijs aan het culturele en erfgoedveld).
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	De rol van Kunst Centraal als matchmaker wordt vergroot richting het hele voortgezet onderwijs en het VMBO. Samen met andere instellingen wordt deze ambitie stevig opgepakt.
Verwachte resultaten	Alle leerlingen in het voortgezet onderwijs en MBO krijgen cultuureducatie.
Bedrag raming	400.000 per jaar, structureel, bovenop huidig budget van 1.500.000 per jaar
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Personele inzet voor het overdragen van kennis en expertise en het koppelen van het onderwijs aan het culturele en erfgoedveld.
Overig	

3.6 Kasteelmusea

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.6
Onderwerp	Cultuur en erfgoed / Kasteelmusea
Tekst overdrachtsdocument	Kleine musea zijn kwetsbaar omdat ze afhankelijk zijn van incidentele inkomsten en kampen met te weinig mens- en bestuurskracht. De provincie heeft al vijftig jaar een bijzondere verantwoordelijkheid voor de kasteelmusea (provinciaal belang historische buitenplaatszones). Mede op ons initiatief heeft de Stichting Samenwerkende Kasteelmusea (SSK) zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot stevige samenwerkingsvorm, met name op het gebied van marketing en *shared services*. Deelnemers zijn Kasteel de Haar, Huis Doorn, Slot Zuylen en Kasteel Amerongen. De kasteelmusea hebben de ambitie hun samenwerking in SSK-verband te versterken en dat zou een zeer gewenste ontwikkeling zijn, die op termijn ook uitgebreid zou kunnen worden met andere musea. De SSK is in de huidige beleidsperiode geheel incidenteel gefinancierd. Het nieuwe college heeft de keuze om de samenwerking van de kasteelmusea te continueren en te versterken en daarmee te investeren in een gezond exploitatiemodel. Als daarvoor met ingang van 2020 € 150.000 per jaar wordt vrijgemaakt, dan blijft het totale budget voor de kasteelmusea op het niveau cultuur- en erfgoednota 2016-2019 (de € 50.000 voor Museum Oud Amelisweerd worden dan toegevoegd aan de huidige € 100.000 voor SSK).
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Tussenevaluatie cultuur- en erfgoednota 2016-2019: http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881e68fa6 vastgesteld in GS 15 januari 2019, met Statenbrief aangeboden aan PS, besproken in Cie BEM 11 februari 2019

Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget X Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Samenwerking Utrechtse kasteelmusea houdt op te bestaan, minder bezoekers aan kasteelmusea, minder (inter)nationale toeristische exposure provincie Utrecht.
Risico'	Kwetsbaarheid Utrechtse kasteelmusea vergroot, kans op 'omvallen' met name voor Slot Zuylen, Verelendung-scenario treedt in werking.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We continueren en verhogen de subsidie aan de Stichting Samenwerkende Kasteelmusea om de inzet op gezamenlijke marketing te bestendigen en de *shared services* met name op financieel-administratief gebied te versterken. De SSK heeft de wens een gezamenlijke financiële controller aan te stellen en deze kan met dit bedrag worden gehonoreerd.
Verwachte resultaten	De gezamenlijke marketing van de kasteelmusea wordt versterkt, het aantal (inter)nationale bezoekers neemt toe. De professionaliteit van de kasteelmusea gezamenlijk en afzonderlijk wordt versterkt en daarmee ontstaat een zekerder toekomst voor deze organisaties die voor de provincie van grote waarde zijn.
Bedrag raming	€ 150.000 per jaar structureel met ingang van 2020
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Vooral personele kosten, bij aanvang enkele materiële kosten (licenties programma's e.d.). In de provinciale begroting is per abuis het incidentele budget van de SSK en MOA verwisseld met het structurele budget van de 'erfgoediconen' (Slot Zuylen, Kasteel Amerongen, De Utrechtse Molens, Utrechts Landschap). Ogenschijnlijk heeft de SSK ook na 2019 budget, maar dit is dus bestemd voor de erfgoediconen. Dit zal bij de Kadernota 2019 als technische wijziging worden gecorrigeerd.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We bouwen de Stichting Samenwerkende Kasteelmusea uit tot een *shared services* organisaties voor Utrechtse (streek)musea. De kasteelmusea zijn niet de enige musea in de provincie die klein en kwetsbaar zijn. Er valt veel te winnen door samenwerking; goede professionals die de musea afzonderlijk niet kunnen bekostigen komen dan immers toch binnen bereik. Te denken valt bijvoorbeeld aan het Waterliniemuseum, het Fort aan de Buursteeg en andere musea die passen bij de Utrechtse erfgoedthema's archeologie, agrarisch cultuurlandschap, militair erfgoed en buitenplaatsen. Beter vooraf investeren dan achteraf noodverbanden aanleggen.
Verwachte resultaten	Een financieel meer gezonde museumsector die bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van Utrecht voor bewoners en bezoekers. Een sterker toeristisch profiel van de provincie. Een bijdrage aan identiteitsvorming en lokale binding van inwoners.
Bedrag raming	€ 500.000 per jaar structureel met ingang van 2020
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Personele kosten, beperkt uitvoeringsbudget m.n. voor marketing.
Overig	

3.6 Proeftuin en samenwerking regioprofiel 'Eeuwig jong'

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.6
Onderwerp	Cultuur en erfgoed: Stedelijke Culturele Regio
Tekst overdrachtsdocument	*Cultuur* De uitdagingen voor de vitaliteit van de steden, dorpen en kernen liggen op het gebied van een passend aanbod voor de snelgroeiende bevolking, inclusiviteit (bibliotheken), talentontwikkeling, educatie, benutten van erfgoed, ruimte voor makers (bijvoorbeeld atelierruimte voor kunstenaars) en verdere versterking van de samenwerking tussen culturele aanbieders. Het cultureel aanbod is voor deze vitaliteit een belangrijk aspect. Utrecht wordt gekenmerkt door een breed, veelzijdig, gerenommeerd en spraakmakend cultuurlandschap en een buitengewone dichtheid aan cultureel erfgoed. Op uitnodiging van de Rijksoverheid wordt met 'Eeuwig Jong' een aanzet gegeven tot een cultureel regioprofiel voor de stedelijke regio Utrecht. Het nieuwe college kan zich, samen met gemeenten Utrecht en Amersfoort, richten op de bovengenoemde speerpunten in de vorm van een 'proeftuin' en de samenwerking op thema's, voortkomend uit het regioprofiel 'Eeuwig jong'. De samenwerking tussen Utrecht, Amersfoort en de provincie is bekrachtigd in het cultuurpact. Het regioprofiel is akkoord bevonden door Provinciale Staten, en ook door de colleges van Utrecht en Amersfoort en ligt momenteel voor bij het Ministerie en de Raad voor Cultuur. Een akkoord op de proeftuin is reeds gegeven door OCW. Daarnaast neemt OCW binnenkort een besluit over de inzet van de middelen voor de lange termijn. De bestaande provinciale budgetten voor cultuur waren de afgelopen jaren incidenteel. Om met Rijk en gemeenten een sterke culturele infrastructuur te houden is meer budget nodig. Voor de provincie betekent samenwerking in het kader van de Stedelijke regio ook een onverminderde inzet op cultuureducatie, met een uitbreiding naar het voorgezet onderwijs.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Regioprofiel, vastgesteld in GS 30 oktober 2018, met Statenbrief aangeboden aan PS, besproken in Cie BEM 26 november 2019: https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/cultuurnota-2016/cultureel-regioprofiel-stedelijke-regio-utrecht/ Cultuurpact Utrecht-Amersoort-provincie Utrecht: http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881d261aa
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget X Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	We trekken ons terug uit de samenwerking met het Rijk en de gemeenten Utrecht en Amersfoort, waardoor we brede ambities en onze doelstellingen op het gebied van cultuur en erfgoed onvoldoende waar kunnen realiseren. Zonder middelen zijn we geen gelijkwaardige

	gesprekspartner en kunnen we de thema's en proeftuin niet verder brengen.
Risico's	De toezeggingen en intenties richting de gemeenten en het Rijk maken we niet waar. Opzeggen van bestuurlijke afspraken kan de bestuurlijke en ambtelijke relatie onder druk zetten en de geloofwaardigheid van de provincie schaden.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We gaan verder bouwen aan de culturele stedelijke regio Utrecht met Utrecht, Amersfoort, en alle andere geïnteresseerde gemeenten in de provincie en het culturele en erfgoedveld. We gaan actief aan de slag met de 7 thema's uit het profiel en zetten de komende 2 jaar stevig in op het uitvoeren van de proeftuin. Hierbij willen onze integrale werkwijze bestendigen door samen te blijven werken met andere domeinen, zowel intern als extern. De culturele stedelijke regio fungeert als kapstok binnen het cultuur- en erfgoed beleid en zorgt voor aansluiting bij andere domeinen (wonen, gebiedsontwikkeling etc.)
Verwachte resultaten	Afgeronde proeftuin (2020), meer focus en afstemming binnen de regio op cultuur en erfgoed. Meer integraliteit in beleid van provincie en regio.
Bedrag raming	200.000 per jaar structureel met ingang van 2020
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	We starten in 2019 met de proeftuin 'Eeuwig Jong – Naar een integrale aanpak voor Erfgoed en ruimte voor Cultuur'. Voor de jaren 2019 en 2020 zetten we, samen met de gemeenten Utrecht en Amersfoort ieder 34.000 in (totaal 102.000 per jaar) OCW zal deze investering matchen met 150.000 per jaar in 2019 en 2020. De middelen voor de proeftuin worden besteed aan onderzoek en pilots. De overige middelen zetten we in voor de uitwerking van het profiel en de thema's met alle gemeenten en het veld in de provincie Utrecht. Hierbij gaat het om de inzet van (externe) kwartiermaker om de uitwerking concreet te maken, verbindingen te leggen en partners te vinden en het realiseren van concrete projecten. Focus zal hierbij liggen op: 1. het beter benutten en beleefbaar maken van erfgoed gecombineerd met ruimte voor makers (bijvoorbeeld werk- en presentatieruimte voor kunstenaars) 2. inclusiviteit, iedereen kan mee doen met cultuur, van jong tot oud, van laag tot hoogopgeleiden. (rol van de maatschappelijke bibliotheek) 3. meer samenwerken op Cultuureducatie in de regio, zowel in het primair onderwijs als in uitbreiding naar het voortgezet onderwijs met specifieke aandacht voor het vmbo. 4. De groei van de culturele infrastructuur (aanbod, ruimte en participatie) mee laten lopen met de groei van de bevolking. 5. Samenwerking versterken tussen culturele instellingen en gemeenten in de hele regio.
Overig	Er is geen hoge ambitie ingevuld voor de komende jaren. De uitwerking van het regioprofiel en het intensiveren van de samenwerking willen we de komende periode verder uitbouwen zoals in scenario 2 is beschreven. Deze ambitie achten wij realistisch en haalbaar.
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	

Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

3.6 Bestrijding verdwijnen bibliotheekvoorzieningen

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.6
Onderwerp	Bibliotheken
Tekst overdrachtsdocument	De toegankelijkheid van bibliotheken staat in kleinere gemeenten en kernen onder druk. De bibliotheek fungeert als huiskamer en plek van ontwikkeling in een dorp of een stad. In de Tweede Kamer is de motie Asscher aangenomen: bibliotheek toegang voor iedereen. Het Rijk heeft hier extra middelen voor beschikbaar en wil hier met provincies, gemeenten en het bibliotheeknetwerk een plan voor ontwikkelen. Vanuit de wettelijke provinciale rol als netwerkverantwoordelijke willen wij de kans benutten om het geld van het Rijk te matchen en daarmee het voorzieningen niveau in de provincie te verbeteren. Het nieuwe college kan zich uitspreken dat het thema kleine kernen ook de komende jaren via de reguliere programma's als AVP en IFL de nodige aandacht krijgt en dat er ook in het kader van de omgevingsvisie specifieke aandacht voor moet zijn. Ten behoeve van matching met Rijk ter bestrijding van het verdwijnen van bibliotheekvoorzieningen is een incidenteel budget van € 85.000 per jaar voor 3 jaar nodig.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig:` Motie Asscher: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2017Z15272&did=2017D32100
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** overbelastingen,
Consequenties	Een aantal bibliotheken in de provincie zal verdwijnen en de burgers hebben geen toegang meer tot cursussen zoals ondersteuning bij digivaardigheid, bestrijding van laaggeletterdheid, voorleeswedstrijd op scholen ,de bibliotheek op school. Lopik en Montfoort hebben momenteel geen openbare bibliotheekvoorziening meer.
Risico'	Niet alle inwoners van de provincie hebben gelijke toegang tot informatie, activiteiten en opleidingen. We kunnen ons samen met gemeenten en het Rijk sterk maken voor de instandhouding van deze belangrijke voorziening. Als er geen extra middelen voor de toegankelijkheid beschikbaar komen, kunnen we de intenties richting gemeenten en het Rijk niet waar maken.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt

Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We gaan met het Rijk, gemeenten, provincies en bibliotheekorganisaties een plan ontwikkelen dat het verdwijnen van bibliotheken tegengaat. Dit zorgt dat goed functionerende bibliotheken en gemeenten die dat ondersteunen beloond worden.
Verwachte resultaten	Alle gemeenten in de provincie hebben een bibliotheekvoorziening, het bibliotheeknetwerk is sterk en gezond
Bedrag raming	85.000 incidenteel voor 3 jaren.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	We matchen daarmee de middelen die het Rijk voor alle provincies beschikbaar heeft (1 miljoen per jaar voor de komende 3 jaar). De middelen gaan naar bestaande bibliotheken, en wordt gebruikt om voorzieningen in kleine kernen of gemeenten open te houden of uit te breiden.
Overig	Met deze middelen kunnen we onze wettelijke taken en onze visie op de maatschappelijke bibliotheek beter uitvoeren. Deze ambitie past bij onze rol binnen dit beleidsterrein en is haalbaar en realistisch.
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

3.7 Energietransitie

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	Energietransitie
Onderwerp	Titel kopje/onderwerp
Tekst overdrachtsdocument	Energietransitie
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Dit betekent dat het programma Energietransitie wordt voortgezet op het huidige niveau. De provincie is een hindermacht met beperkende regelgeving. Vanuit het programma ET ondersteunen we gemeenten en burger initiatieven met kennis en geld. Ook dragen we bij aan de regionale energietransitie. Het tempo van de verduurzaming en besparing ligt laag. Er is geen regie op het tempo. We ondersteunen binnen

	mogelijkheden en kaders. De provincie Utrecht blijft de achterblijver in de energietransitie Er is structureel €2 mln. door PS toegezegd voor energietransitie in een aangenomen amendement bij de begrotingsbehandeling. Dat bedrag volstaat voor dit scenario.
Risico'	Er is geen provinciale regie op het nakomen van de afspraken met het rijk. De samenleving komt de provincie vooral tegen als handhaver van bestaande regelgeving en uitvoerder van het wettelijk minimum aan maatregelen.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	In dit scenario pakt de provincie een rol in het mogelijk maken van de energietransitie. Intern worden beperkende maatregelen geëvalueerd, en aangepast zodat de provincie niet langer als hindermacht optreed. De provincie voert actieve regie op de totstandkoming van goede RES'sen en zoekt de stakeholders in de samenleving op om door publiek/private samenwerking tot een versnelling van de energietransitie te komen die nodig is om in de pas te lopen met andere provincies. De provincie zal zich vooral opstellen als een faciliterende en regiserende overheid. Daarbij staat kennis delen centraal voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving en regievoering over de verkenning van de potentie en toepassing van aardwarmte en het inzetten van financiële instrumenten voor de financieringsvraagstukken zoals object gebonden financiering. In de ruimtelijke inpassing worden ateliers gefaciliteerd, in afstemming met de omgevingsvisie. Bij mobiliteit wordt het beleid gecontinueerd voor emissie loos OV. In dit geval is een verdubbeling van budget noodzakelijk(als toegezegd in de begrotingsbehandeling) en vergelijkbare groei in capaciteit. Er wordt uitgegaan van de eerder genoemde €2 mln extra budget, en een extra bezetting van 4 fte.
Verwachte resultaten	Doordat de provincie zich beperkt tot faciliteren en een regievoering zijn de afdwingbare resultaten beperkt. Wel te benoemen: - Provincie voert de ruimtelijke regie op de energietransitie en geeft deze een gelijkwaardige plaats met andere beleidsvelden - Een levendige energiewerkplaats als ontmoetingsplek voor professionals in de energietransitie - RES'sen tijdig opgeleverd. - Transitievisies aardwarmte tijdig opgeleverd - Proefboring aardwarmte - Ondersteuning diversie experimenten en pilots
Bedrag raming	€ 4 mln per jaar.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen[5] Jaarschijven	Kosten zijn voor uitvoering. Personeel wordt vanuit de organisatie ter beschikking gesteld, dan wel gefinancierd. Voor inhuur is geen geld opgenomen.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Door PS is gevraagd om de serieuze versnelling van de energietransitie in beeld te brengen. In de bijlage treft u de beantwoording van motie 119A aan. Hierin worden verschillende opties voor disruptieve versnelling beschreven. Er is een matrix gemaakt waarbij alle landelijke sectortafels

[5] Waarin?

	(Gebouwde omgeving, Landbouw/landgebruik, Industrie, Elektriciteit, Mobiliteit) vanuit de rollen van het NSOB worden benaderd. Het gaat over Marktdeelnemen, Regie voeren, Adviseren en faciliteren, Beleid maken en toezicht houden. Daaruit ontstaat een heel pallet aan mogelijkheden. De meest waarschijnlijke invulling wordt nu ingeschat op Een realistisch hoog scenario betekent met een vaste bezetting van ca 20 fte.
Verwachte resultaten	In dit geval wordt de provincie Utrecht een realistische ambitieuze speler op het gebied van verduurzaming en besparing. Eigen assets en rijksassets (gebouwen, infrastructuur, gronden) en de bedrijfsvoering worden ingezet om maximaal bij te dragen aan de doelstellingen. Daarnaast gaat de provincie op veel grotere schaal de bestaande ondersteuning uitbreiden op bijvoorbeeld energieloketten of gasloze wijken. De provincie neemt de in beleid vastgelegde barrières weg ten dienste van de ontwikkelingen voor de opwek van duurzame energie. De provincie gebruikt haar instrumentarium door met inpassingsplannen te werken op locaties waar opwek van duurzame energie noodzakelijk is. De doelstellingen voor verduurzaming en besparing zoals die in het klimaatakkoord zijn geformuleerd, kunnen grotendeels worden gerealiseerd.
Bedrag raming	Nog niet bepaald. Indicatief € 10 mln per jaar.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Dan gaat het om serieuze opschaling van projecten, financiële instrumenten en capaciteit. De opties zijn in de beantwoording van de motie opgenomen. In dit scenario zal er ook een deel van het budget nodig zijn om expertise aan te trekken.
Overig	De buurprovincies Gelderland en Zuid Holland werken met teams in deze orde grootte en vergelijkbare budgetten.

3.7 Circulaire Economie

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.7
Onderwerp	Circulaire Economie
Tekst overdrachtsdocument	Een circulaire economie richt zich op een efficiëntere omgang met grondstoffen, materialen, producten en afval. Het gaat om de herbruikbaarheid van grondstoffen door het sluiten van kringlopen. Op dit moment is er geen provinciale ambitie vastgesteld voor de circulaire economie, terwijl het sluiten van grondstofkringlopen (bijna) alle kerntaken van de provincie Utrecht raakt. Het 'Plan van aanpak actieagenda circulaire economie provincie Utrecht 2019' heeft als doel te komen tot een actieagenda circulaire economie voor de provinciale organisatie. Het is een weerslag van mogelijke handelingsperspectieven gericht op het bewerkstellingen van een transitie. Het nieuwe college kan ervoor kiezen om de transitie (systeemwijziging) naar een circulaire economie via meerdere sporen te ondersteunen: 1. Het vaststellen van de vijf leidende principes van circulaire economie als vertrekpunt voor de realisatie van de beleidsvoornemens van het nieuwe college. De ambtelijke organisatie krijgt daarmee het kader en de opdracht om bij de uitwerking van het coalitieakkoord circulariteit als voorwaarde/resultaat te nemen. 2. Het accent te verleggen van circulair inkopen (10% in 2020 en 100% in 2030) naar circulair opdrachtgeverschap. Het nieuwe college laat dan niet de prijs het doorslaggevende criterium zijn, maar neemt (toekomstige) beheerkosten en –risico's mee en stimuleert daarmee innovatieve aanbestedingsmethoden.

	3. Het vergroten van de sturende werking van de begroting door te overwegen om de omschrijving van de meerjaren-doelen (en werkzaamheden) te baseren op de leidende principes van een circulaire economie. Dit leidt tot helder omschreven werkzaamheden die richtinggevend zijn voor de inzet van personele en financiële middelen. 4. Het toepassen van de leidende principes van circulariteit in de aansturing van door de provincie gefinancierde (verbonden) partijen. Met deze strategie kan het nieuwe college een gevolg geven aan meer circulariteit binnen de eigen directe invloedsfeer. Daarvoor zijn extra middelen nodig.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting X Overig: In januari 2019 hebben regionale koplopers 'De Nieuwe Utrechtse Stijl, toekomstbeelden en transitiepaden' gepresenteerd op basis van concrete initiatieven. Dit is een concrete uitwerking gebaseerd op de transitietheorie zoals verwoord in het overdrachtsdocument (p. 10). http://www.cirkelregio-utrecht.nl/kennisbank/publicatie-circulair-nieuwe-utrechtse-stijl/ De Alliantie Cirkelregio Utrecht heeft op verzoek van de gedeputeerde het manifest 'Circulaire topregio Utrecht 2050' opgesteld met daarin negen punten voor een circulair coalitieakkoord. http://www.cirkelregio-utrecht.nl/2019/03/19/nieuwe-publicatie-manifest-circulaire-topregio-utrecht-2050/
	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget X Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	- De provincie komt haar bestuurlijke verplichtingen mbt Circulaire Economie niet na, zoals wel is afgesproken in het Grondstoffenakkoord (2017), Investeringsagenda Naar een duurzaam Nederland (2017), transitieagenda's Circulaire Economie (2018) en het Interbestuurlijk Programma (2018). - De provincie heeft geen beleid mbt circulaire economie. Dit betekent geen personele en financiële middelen voor initiatieven, coördinatie of rapportering op het thema circulaire economie. - De provincie is opvallend afwezig in IPO-verband en op landelijk niveau (waaronder de jaarlijkse rapportage Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie aan de TK). - Door regionale afwezigheid van de provincie pakt zij de door samenwerkingspartners en lokale koplopers verwachte rol niet op.
Risico's	- Circulaire economie is thema-overstijgend. Zonder beleid voor circulaire economie zullen mogelijke synergiën in de provincie tussen verschillende beleidsdoelen niet worden benut, wat ten koste gaat van de efficiëntie en effectiviteit van de organisatie, met verspilling van middelen tot gevolg. - Het niet nakomen van afspraken zal leiden tot afnemend vertrouwen in de provincie op lokaal niveau als verantwoordelijke regionale samenwerkingspartner op het thema circulaire economie. - Het niet nakomen van afspraken zal leiden tot afnemend vertrouwen in de provincie op nationaal niveau als verantwoordelijke regionale samenwerkingspartner op het steeds prominenter wordende thema circulaire economie.

	- De door het vorige college aangezochte regionale ambassadeurs (zes wethouders met circulaire economie in portefeuille) worden niet meer ondersteund en verliezen vertrouwen in de provincie als samenwerkingspartner.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Als we uitgaan van een continuering van de bestaande situatie wordt een (nieuw) budget van €390.000,- beschikbaar worden gesteld. Voortzetting betekent: - Het verstrekken van informatie over CE aan lijn- of opgaveteams in de hoop dat zij dit oppakken binnen hun eigen beleidsthema en budget; - Het monitoren van en rapporteren over activiteiten die intern en extern worden ondernomen irt circulaire economie; - Passieve participatie in IPO-verband en andere netwerken (informatie ophalen); - Organiseren van incidentele activiteiten, zoals een seminar, kenniskring; - Ondersteunen gedeputeerde CE nav incidentele verzoeken derden om ondersteuning/bijdragen van de provincie.
Verwachte resultaten	Vooral intern gericht. Provincie heeft geen uitdagende beleidsambities geformuleerd mbt CE en is afhankelijk van de mate waarin binnen de afzonderlijke beleidsopgaven invulling wordt gegeven aan circulariteit. Het programma is vooral intern gericht en daarmee blijft de provincie naar buiten toe onzichtbaar op het gebied van CE.
Bedrag raming	€390.000,- per jaar
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen[6] Jaarschijven	- 2 fte - Honoreren incidentele verzoeken om (kleine) financiële bijdragen. - Uitvoeringskosten incidentele bijeenkomsten, kennisverspreiding ed - Opstellen overzichten van circulaire initiatieven door de lijn en voortgangsrapportages. - Oppervlakkig monitoren van CE-ontwikkelingen in de regio
Overig	De provincie is tot op heden de enige (!) provincie die geen beleidsambities heeft geformuleerd mbt circulaire economie en verzaakt daarmee te voldoen aan de gemaakte bestuurlijke afspraken in IPO-verband met het Rijk, VNG en UvW.
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Provincie neemt een actieve rol op zich mbt circulaire economie en gaat lokale, regionale en nationale samenwerkingsverbanden aan (quadrupel helix). De volgende activiteiten zijn voorzien: - Opstellen van een beleidsnota CE 2019-2023 met toekomstvisie en beleidsambities; - Bij de formulering en uitvoering van afzonderlijke beleidsopgaven bevorderen dat grondstoffenkringlopen zoveel als mogelijk worden gesloten (CE als facetbeleid); - Faciliteren van externe netwerken, waaronder de Alliantie Cirkelregio (waarin EBU, NMU, USI, U10, Cirkelstad, Amersfoort, Utrecht) en de regionale ambassadeurs CE (wethouders CE van Amersfoort, de Bilt, Houten, Utrecht, Veenendaal, Zeist). Daarnaast actieve participatie in landelijke netwerken (IPO, BZK, I&W, EZK) gericht op kennisdeling en fondsenwerving (incl EU); - Opstellen regionale grondstoffenstrategie (cf bestuurlijke afspraak met het Rijk) en uitvoeren van interventies; - Ontwikkelen van indicatoren en monitoring op gebied van circulariteit (ism andere provincies, USI, PBL, Staat van Utrecht); - Opstellen van een circulaire bouwagenda 2030 en het inrichten van een regionale versnellingskamer circulaire bouw (zie manifest);

[6] Waarin?

	- Opstellen en uitvoeren van een actieprogramma 'afvalvrije gebouwen en gebieden' (ism EBU, gemeenten, marktpartijen, NGO's); - Opstellen van een programma 'circulaire gebiedsontwikkeling' ter ondersteuning van concrete initiatieven in de regio gericht op opschaling van experimenten (living Labs) en het delen van leerervaringen; - Opstellen van subsidieverordening circulaire economie en beoordelen aanvragen; - Opstellen en uitvoeren van (i) een regionaal actieplan 'circulair opdrachtgeverschap' in afstemming met Greendeal Circulair Inkopen, en (ii) invulkling geven aan de bestuurlijke afspraak dat de overheden zullen optreden als *launching customer*; - (Laten) opstellen van complexe projectdossiers voor het verkrijgen van financiële steun voor (innovatie)projecten (Rijk, Europa, private sector): - Ondersteunen van de coördinerende gedeputeerde met CE in portefeuille.
Verwachte resultaten	Provincie Utrecht presenteert zich als Circulaire topregio en speelt effectief in op innovatieve socio-economische ontwikkelingen, waarmee bedrijvigheid, kennis en expertise in de regio worden vastgehouden en aangetrokken. De provincie vervult een voortrekkersrol in de regio als actieve verbinder gericht op concrete projecten (living Labs) en actieve ondersteuner van verschillende thematische netwerken met wisselende samenstellingen (ambtelijk, bestuurlijk, kennisinstellingen, NGO's, ondernemers en andere lokale initiatiefnemers). De provincie profileert zich landelijk als koploper op circulaire beleidsambities door oa het binnenhalen van subsidiegelden uit het Rijk en Europa. Daarnaast is de provincie een betrouwbare partner voor kennisdeling en beleidsadvies op zowel gemeentelijk als landelijk niveau.
Bedrag raming	€2,0 mln - €4,0 mln per jaar over periode 2020-2023
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	- Inzet personele middelen van 12 fte Indicatie van bestedingen per jaar: beleidsonderzoek 100K, faciliteren externe netwerken 100K, grondstoffenstrategie 150K, bouwagenda 250K, versnellingskamer 350K, indicatoren en monitoring 100K, afvalvrije gebouwen en gebieden 250K, circulair opdrachtgeverschap 100K, opstellen projectdossiers 100K. Het budget circulaire gebiedsontwikkeling 2020-2023 is afhankelijk van de mate waarin de provincie concrete initiatieven mede wil ondersteunen (€0,5 - €2,5 mln per jaar).
Overig	Uitgangspunt is dat een transitie naar hergebruik van grondstoffen en het sluiten van kringlopen onvermijdelijk is, maar ook een kans voor het bedrijfsleven en kennisinstellingen om op landelijk en Europees niveau voorop te lopen en daarmee zich te profileren als Circulaire Topregio. Dit programma richt zich op het activeren, aanjagen en verbinden (zowel intern, regionaal als landelijk) uitgaande van transitietheorie waarbij de overheid inzet op drie transitiepaden: ombouwen van het bestaande werkwijze die passen in een circulaire toekomst, opbouwen van de nieuwe circulaire concepten en afbouwen van de onvolhoudbare aspecten van de lineaire economie.

3.7 Dijkversterking

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.7
Onderwerp	Omgevingskwaliteit dijkversterking
Tekst overdrachtsdocument	Klimaat (en toekomst) bestendig, omgevingskwaliteit dijkversterking
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (Statenvoorstel en ambitiedocument)) x Bestuurlijke toezegging/afspraak extern (SOK Salmsteke, IOK Wijk bij Duurstede Amerongen) x Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen. http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881d5655e http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881d56560 http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881c4370b http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881e7b6ef
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Het ambitiedocument "Sterke Lekdijk en Grebbedijk" is door GS en PS vastgesteld. Deze ambities zijn via de bestuurlijke tafel Sterke lekdijk (HDSR, 7 gemeenten en maatschappelijke organisaties) breed gecommuniceerd en verwachtingen gewekt. De provincie kan bij het niet overnemen van de keuze de ambities niet waarmaken en geen significante bijdrage leveren aan (en geen invloed uitoefenen op) de gebiedsontwikkeling in het gebied rond de Neder-Rijn- en Lekdijk (de hele zuidgrens van de provincie). Tevens wordt het momentum van de dijkversterking (de komende 10 jaar) niet gebruikt: een kans om samen met partners ook eigen beleidsdoelen en ambities te realiseren.
Risico'	De provincie wordt gezien als onbetrouwbare partner De provincie verliest invloed in het gebied De provincie mist het momentum om eigen beleidsdoelen te realiseren en mist de kans om als "verbinder"een integrale gebiedsontwikkeling op gang te krijgen.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	De komende 10 jaar samen met de gebiedspartners op een lengte van ca 70 km via een integrale gebiedsaanpak de kwaliteit van omgeving van de Nederrijn en Lekdijk/ rivierengebied optimaliseren o.a. op gebied van landschap, natuur, verkeer, recreatie en cultuur-historie. Denk aan verbeteren van de verkeersveiligheid, optimalisatie van recreatieve routenetwerken, verbeteren van de natuurwaarde op de dijkbermen, herstel van waterstaatkundige cultuurhistorische en landschappelijke elementen etc. De provincie pakt de rol van "verbinder"en zal voor de totale dijkverbetering als in de verschillende deeltrajecten zowel bestuurlijk als ambtelijk bijdragen aan een integrale benadering. Dit kan soms als

	adviseur maar soms ook in een meer projectleidende rol, afhankelijk van de kansen die er in een deelgebied liggen. Daarnaast zal er op de verschilende thema's inhoudelijk advies worden gegeven, zowel Neder-Rijn/Lekdijkbreed als per deeltraject. De provincie zal bijdragen in de proceskosten voor de integrale planvorming en in een later stadium in de vorm van co-financiering bijdragen aan investeringen die bijdragen aan de ambities zoals vermeld in het ambitie-document.
Verwachte resultaten	Integraal gebiedsproces met de omgeving. Behalen beleidsdoelen en ambities op gebied van landschap, natuur, cultuur-historie, recreatie en verkeer.
Bedrag raming	**Raming komende coalitieperiode: €1 miljoen** Inschatting orde grootte €10 miljoen (periode van 10 jaar) , investeringen vanaf 2023.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Inschatting/ uitgave patroon (dit betreft werkbudget voor het programma en is exclusief de capaciteitsinzet vanuit PU): 2019-2020 200k/jaar (proceskosten: procesmanagement en verkennende onderzoeken) 2021-2022 300k/jaar (proceskosten: procesmanagement en verkennende onderzoeken) 2023: 300k (proceskosten) +200k (investeringen traject Salmsteke o.a. verkeersveiligheid, recreatief gebruik, routenetwerk (co-financiering)) 2024-2029 Inschatting procesgeld en investeringen ordegrootte 1,5 miljoen per jaar. **Verwachting totaal komende coalitieperiode 2019-2022: €1 miljoen** **Onderzocht wordt welk deel gefinancierd wordt uit IGP. Voor het resterende bedrag zal in het kader van de Kadernota 2020 een voorstel worden gedaan.** Capaciteit PU: raming wordt nog gemaakt. Huidige inschatting 3 fte op jaarbasis. Dit gaat om programmamanagement en inhoudelijke advisering op de verschillende beleidsvelden.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	De versterking van de dijk lek en Nederrijn maken deel uit van het Hoogwaterbeschermingsprogramma vanuit het Rijk (ism de waterschappen). In de daaruit vloeiende projecten heeft de provincie niet een leidende rol maar treedt op als verbinder. Het is de vraag of meer procesinzet zal leiden tot een hogere haalbaarheid van onze ambities, omdat wij niet leidend zijn, achten wij dat niet reel. Indien provincie in dit programma een hogere ambitie zou willen neerzetten, kan overwogen worden om meer in te zetten op cofinanciering bij de investeringen die door andere gebiedspartners moeten worden gedaan. Of om hogere bijdragen uit de verschillende betrokken provinciale beleidsvelden.
Verwachte resultaten	Hierover bestaat nu nog geen beeld en is niet onderzocht.
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

3.7 Klimaatbestendig

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	Versie 3.1. paragraaf 3.7, blz. 38
Onderwerp	Energieneutraal, klimaatbestendig en waterrobuust
Tekst overdrachtsdocument	Kopie tekst alinea/zinnen overdrachtsdocument
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Klimaatadaptatie wordt dan, ondanks de nieuwe politieke aandacht en de nadruk in o.a. het koersdocument en vanuit nationale en internationale urgentie, geen onderwerp waar de provincie mede-eigenaar van wordt, verantwoordelijkheid in neemt.
Risico's	Risico is dat we als provincie geen serieuze partner in de werkregio's klimaatadaptatie zijn en het moeilijk wordt de ambitie vanuit het Rijk, waar we ons als provincie Utrecht aan hebben gecommitteerd via het bestuursakkoord klimaatadapatatie/ Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, te behalen. We hebben dan alleen via de omgevingsvisie/ verordening richtinggevende kracht voorhanden.
Scenario 2	Keuze wordt meegenomen in het coalitieakkoord met een beperkte ambitie
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Klimaatadaptatie wordt onderdeel van de omgevingsvisie en -verordening. Via deze instrumenten nodigen we partners uit, dan wel verplichten we gemeenten rekening te houden met klimaatadaptie bij o.a. het vaststellen van ruimtelijke plannen. Daarnaast blijven we als provincie onderdeel van de werkregio's klimaatadaptatie en kunnen we kleine projecten helpen faciliteren. Er kunnen weinig door ons geïnitieerde activiteiten en maatregelen worden uitgevoerd. Als provincie bieden we in dit scenario slechts een lichte manier van ondersteuning aan onze partners. Wat over blijft is bijvoorbeeld helpen kennis te delen via inzet van beleidsmedewerkers en via ons klimaatportaal.
Verwachte resultaten	Vergelijkbaar met huidige inzet, lichte intensivering van huidige resultaten op klimaatadaptatie: verbindende rol, het samenbrengen partijen is dan het grootste te verwachte resultaat.
Bedrag raming	100.000 per jaar
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Communicatiemiddelen en bijdrage werkregio's voor o.a. procesgeld: 100k. Daarnaast 2 fte beleidsmedewerkers:PM
Overig	Momenteel start een onderzoek/ opdracht naar het definiëren van de gewenste provinciale rol en inzet op klimaatadaptatie. De resultaten (verwachting eerste helft 2019) dienen als input voor het maken van keuzes. In eerdere gesprekken met partners en vergelijkingen met andere provincies lijkt dit geschetste scenario niet gewenst: weinig ambitieus, niet goed passend bij de urgentie noch de rol die van de provincies verwacht lijkt te worden om de transitie naar een klimaatadaptief ingerichte provincie te helpen vormgeven.

Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We zetten in op het mede vormgeven van een klimaatadaptieve provincie Utrecht. Door niet alleen klimaatadaptatie te integreren in beleid, maar ook in handelen. Stap voor stap wordt klimaatadaptief denken en doen geïntegreerd in beleidslijnen en projecten die we zelf of met partners tot uitvoering brengen. Het vereist inzet om ook intern handelingsperspectief te bieden. We starten een programma waarin we o.a. experimenten faciliteren voor waterrobuuste steden en brengen daarmee onze omgevingsvisie, waar klimaatadaptatie een belangrijke plek in krijgt, tot leven. Gezond, Stedelijk, Leven wordt: Gezond, Stedelijk, Klimaatadaptief Leven. Als intermediaire organisatie tussen landelijk beleid (o.a. Het Deltaprogramma) en lokale initiatiefnemers speelt de provincie een belangrijke rol in het verzorgen van cofinanciering voor Rijksgelden die beschikbaar komen.
Verwachte resultaten	Klimaatadaptatie is een concernopgave in 2020 en is geïntegreerd in provinciaal beleid, omgevingsvisie en -verordeningen. Er zijn concrete doelen geformuleerd die in een programma zijn vormgegeven, gericht om klimaatadaptatie als integrale opgave mee te nemen samen met andere provinciale opgaven. Vanuit nog nader te bepalen provinciale rollen worden experimenten gefaciliteerd en projecten geïnitieerd, zoals bijvoorbeeld het vergroenen van wijken, klimaatadaptief inrichten van schoolpleinen of het bevorderen van het opnemen van nieuwe standaarden bij realisaties van projecten bij wegen en woningcorporaties etc. De provincie is (in)gericht op het delen van kennis. De provincie helpt Rijksmiddelen binnen te halen en is daarmee een belangrijke partner geworden in het financieel mogelijk maken van klimaatadaptatie initiatieven.
Bedrag raming	Van 2.000.000 (2020) tot 6.000.000 (vanaf 2021)
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Aantrekken van een aantal fte voor het programma: PM Communicatie, portal en nader te bepalen middelen voor kennisdeelrol en een bijdrage Klimaatfort Ruigenhoek: 80 k/ pj Het bieden van cofinanciering van Rijksmiddelen, bijv. middels een subsidieregeling: 4,5 milj. p/j Bijdrage aan (projecten van) werkregio's, budget voor opdrachtgeven aan (kennis)partners (LEU, NMU etc.), matchmaking: 1,2 milj. p/j Procesgeld: 50 k p.j. Onvoorzien: 200 k p.j.
Overig	Het klimaat verandert en heeft invloed op vele beleidsterreinen, zoals het feit dat bijvoorbeeld meer droogte zorgt voor ander onderhoud aan dijken of de kans op hoosbuien betekent dat er op risicovolle plekken meer beheer/ onderhoud nodig is aan onze provinciale wegen. Essentieel is dat er in de bestaande lijnactiviteiten en programma's zowel op inhoud als middelen (budget/ capaciteit) rekening wordt gehouden met het veranderend klimaat.

3.7 Uitvoeringsprogramma bodemdaling

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.7
Onderwerp	Bodemdaling
Tekst overdrachtsdocument	Bodemdaling is een urgent maatschappelijk probleem, niet alleen door de hoge kosten en risico's die het gevolg zijn van de daling zelf, maar ook door de uitstoot van CO2. Met het vaststellen van de visie Bodemdaling in 2018 is door Provinciale Staten een koers bepaald die veel in het veengebied zal veranderen. De visie heeft zowel een ambitie voor bebouwd als onbebouwd gebied. Het accent ligt voor de provincie in het

	landelijk gebied. Hier is de inzet om doormiddel van technische en instrumentele maatregelen de bodemdaling voor 2030 met 25-30% te remmen . De ambitie voor 2050 is groter: 50% of meer. De komende jaren gaat onvermijdelijk een landelijke fundamentele discussie plaatsvinden over de houdbaarheid van huidige productiewijze van de landbouw in relatie tot bodemdaling. Het ligt voor de hand dat er gezocht gaat worden naar andere verdienmodellen binnen de landbouw of daarbuiten, waarbij het de vraag is of het traditionele veenweidelandschap behouden kan blijven. Mogelijk is overschakeling nodig naar natte teelten en energieproductie. Voor de eerste stap tot 2030 zal een financiële bijdrage gevraagd worden aan Provinciale Staten om de eigen ambities in lijn met het landelijke klimaatakkoord waar te maken. Hoewel de ambitie fors is, is deze ook realiseerbaar. De keuze ligt voor om de benodigde middelen vrij te maken voor de ambitie van het klimaatakkoord en de visie op bodemdaling. Het Rijk stelt langs verschillende sporen middelen beschikbaar voor het remmen van bodemdaling: in het klimaatakkoord, via de de regiodeal bodemdaling Groene Hart en het bestuursakkoord klimaatadaptatie. Het Rijk stelt hierin vaak cofinanciering vanuit de andere overheden als voorwaarde. .
Status keuze/voorstel	Aankruisen: Genoemd in document GS, PS (wo motie), x Bestuurlijke toezegging/afspraak extern: toezegging aan PS bij vaststellen Bodemvisie ☐ Ambtelijke inschatting Overig: Visie bodemdaling is vastgesteld door PS in december 2018.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel Verhogen bestaand budget ☐ X Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	De ambitie in de visie bodemdaling die is vastgesteld door PS en die in lijn is met het voorlopig klimaatakkoord wordt niet gerealiseerd.
Risico'	De provincie komt haar afspraken uit het klimaatakkoord niet na en het Rijk zou de regie van de provincie over kunnen nemen.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord <u>of</u> Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Er komt in september een uitvoeringsprogramma bodemdaling met maatregelen om de ambities gerealiseerd te krijgen. Dit uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld door PS. Het programma wordt opgebouwd op vier pijlers: • Kennisontwikkeling • Stimulering en regelgeving • Bewustwording en samenwerking • Gebiedsontwikkeling
Verwachte resultaten	Inzet op het remmen van bodemdaling in 2030. In het landelijk gebied met een gebiedsgedifferentieerde aanpak waar bodemdaling integraal met andere opgaven (energie, woningbouw, recreatie, circulaire landbouw en natuur) wordt opgepakt. In bebouwd gebied gericht herstel openbare ruimte en aanpak fundering voor bestaande woningen. Voor nieuwe locaties toekomst bestendig bouwen.

Bedrag raming	€ 10 mln voor de komende 4 jaar (jaarlijks € 2,5 mln) 2019 1 mln 2020 3 mln 2021 3 mln 2022 3 mln
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Beperkte subsidies uitrol maatregelen, (praktijk) onderzoeksprojecten, adviesopdrachten gebiedsprocessen. Inhuur van projectleiders. De investering zijn gelijk verdeeld over de jaarschijven.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Er komt in september een uitvoeringsprogramma bodemdaling met maatregelen om de ambities gerealiseerd worden. Dit uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld door PS. Het programma wordt opgebouwd op vier pijlers: • Kennisontwikkeling • Stimulering en regelgeving • Bewustwording en samenwerking • Gebiedsontwikkeling
Verwachte resultaten	30% minder bodemdaling in 2030. In het landelijk gebied met een gebiedsgedifferentieerde aanpak waar bodemdaling integraal met andere opgaven (energie, woningbouw, recreatie, circulaire landbouw en natuur) wordt opgepakt. In bebouwd gebied gericht herstel openbare ruimte en aanpak fundering voor bestaande woningen. Voor nieuwe locaties toekomst bestendig bouwen.
Bedrag raming	€ 15 mln voor de komende 4 jaar (gemiddeld jaarlijks € 3,750 mln)
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Subsidies uitrol maatregelen, (praktijk) onderzoeksprojecten, adviesopdrachten gebiedsprocessen. Inhuur van projectleiders.
Overig	

3.7 Zwemwater

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.7
Onderwerp	Zwemwater
Tekst overdrachtsdocument	Het huidige collegeprogramma heeft ten aanzien van waterkwaliteit als ambitie overal te kunnen zwemmen. Dit is een hele forse ambitie. Daarnaast ontstaat door de klimaatverandering en de woningbouwopgave een versnelde behoefte aan meer zwemwaterlocaties. Meer zwemwater kost de diverse partijen geld voor infrastructuur, sanitair, handhaving, monitoring van de waterkwaliteit en onderhoud van de voorzieningen. Het vorige college legde een accent op zwemwateren met een regionale functie. Het nieuwe college kan gemeenten en andere eigenaren van wateren stimuleren meer zwemwateren te creëren.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting

	X Overig: Onderdeel Huidig coalitieprogramma https://www.provincie-utrecht.nl/publish/pages/301410/coalitieakkoord_in_verbinding_2015-2019.pdf
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Uit onderzoek blijkt dat er een groeiende behoefte is aan zwemwater. Door klimaatverandering en bevolkingstoename neemt deze behoefte waarschijnlijk toe. Als we niets doen zal de behoefte blijven groeien. Bij een groeiende behoefte en een achterblijvend aanbod zal het woongenot en leefklimaat achteruit gaan en leiden tot meer gevaarlijke situaties, zie risico's.
Risico's	Er wordt nu al op enkele plaatsen regelmatig illegaal gezwommen. Dit leidt in een enkel geval tot schade en letsel. Indien de capaciteit van zwemwater niet toeneemt dan is er een niet onderbouwde toename van de kans dat dit vaker tot problemen zal leiden.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Bij een beperkte of realistische ambitie zal eenmalig onderzoek naar geschikte locaties worden uitgevoerd. Hierbij kan o.a. gebruik worden gemaakt van de aangedragen regionale en lokale zwemlocaties van de burgerparticipatie in 2012. De kansen voor nieuwe zwemwaterlocaties worden geagendeerd bij gemeenten en andere eigenaren van wateren.
Verwachte resultaten	Meer aangewezen zwemlocaties in het buitenwater
Bedrag raming	0,25-0,5 Fte en 50.000 euro.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	De financiële middelen zijn benodigd voor het onderzoek en de fte zijn structureel benodigd voor toezicht, rapportage en handhaving. Het betreffen schattingen die nog nader onderbouwd moeten worden.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	De ambitie uit het huidige coalitieprogramma om overal te kunnen zwemmen is niet haalbaar. Scenario 2: onderzoeken en stimuleren past op de provinciale rol. Dit zou leiden tot significant negatieve effecten op gebruiksfuncties zoals scheepvaart en enorme kosten voor de realisatie.
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

3.8 Onteigening

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.8
Onderwerp	Onteigening internationale nieuwe natuur
Tekst overdrachtsdocument	Wanneer blijkt dat de realisatie van de internationale natuuropgave uit het Akkoord van Utrecht niet wordt

	gehaald volgens de planning, kan het nieuwe college kiezen voor het instrument onteigening.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen. PS besluit juli 2009 (PS2009RGW20)
Status bedrag	Aankruisen: Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) X Overig: voor de prioritaire te realiseren nieuwe natuur zijn in bestaande grondverwervingsbudgetten middelen opgenomen voor de meerkosten van volledige schadeloosstelling, als de natuurrealisatie toch op vrijwillige basis plaatsvindt. Onteigening is hierbij "de stok achter de deur".
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	In het Akkoord van Utrecht hebben we met de partners afgesproken dat de internationale nieuwe natuuropgaven in 2021 gereed moeten zijn. Voor het overige deel van het NNN is dat 2027. Indien grondeigenaren niet op vrijwillige basis tijdig meewerken aan de natuurealisatie via verkoop of functieverandering van hun gronden, dan halen we onze biodiversiteitsdoelen niet (Natuurvisie) en blijven wij in gebreke bij onze internationale verplichtingen.
Risico'	
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Wij brengen de actuele stand in beeld van de voortgang van de realisatie van nieuwe natuur in de N2000/PAS gebieden en maken een planning voor eventuele onteigening.
Verwachte resultaten	Strategie voor realisatie en eventuele onteigening.
Bedrag raming	Gebruik maken van reeds geprogrammeerde middelen.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	P.M.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

3.8 Nationaal Park Utrechtse Park

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.8 Vitaal landelijk gebied
Onderwerp	Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug
Tekst overdrachtsdocument	*Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug* De bijzondere waarden van de Heuvelrug vormen één van de pijlers onder Utrechtse topregio en het economisch, woon- en werkklimaat in de provincie. Tal van ruimtelijke ontwikkelingen en transitieopgaven, en de nog altijd toenemende recreatie leggen meer en meer druk op het gebied. Sinds 2003 is een deel van het gebied officieel Nationaal Park. De ambitie om te komen tot één aaneengesloten Nationaal Park, van Gooimeer tot Grebbeberg helpt de gebiedspartijen om een constructieve bijdrage te leveren aan nieuwe samenwerkingsvormen, nieuwe financieringsbronnen te realiseren en het vinden van nieuwe samenwerkingspartners. In de Samenwerkingsagenda 2019-2020 zijn ambities en projecten geformuleerd waarmee het verschil moet worden gemaakt. De kosten worden in 2019 en 2020 voor 50% gedekt door de provincie, en voor de andere helft door de betrokken gemeenten. De resultaten van de projecten leiden tot nieuwe oplossingen, en tonen daarmee de meerwaarde van het Nationaal Park voor de overheden, eigenaren, ondernemers, bewoners en bezoekers aan. In de loop van 2020 nemen de betrokken overheden en gebiedspartijen, waaronder de provincie, een besluit over continuering en de toekomst van het Nationaal Park. Bij een positief besluit betekent dit voortzetting van organisatorische en financiële betrokkenheid van de provincie bij het gebied.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: V **Genoemd in document GS, PS (wo motie)** ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern V **Ambtelijke inschatting** ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen. GS (25-9-2018) het B-stuk vastgesteld over financiering NPUH http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881ded064
	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) V Overig: **voortzetten met verlaagd bestaand budget**
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Indien de provincie het NPUH niet meer faciliteert (en financieel ondersteunt), zal Stichting NPUH vanaf 2021 geen middelen van de provinciale overheid meer ontvangen. Momenteel betaalt provincie Utrecht jaarlijks €400.000 (voor 2019 en 2020). De acht direct betrokken gemeenten financieren gezamenlijk eenzelfde bedrag (€400.000). Samen dus €800.000 per jaar voor 2019 en 2020.
Risico'	Wanneer de provincie vanaf 2021 helemaal stopt met facilitering en financiering, is de kans groot dat de acht gemeenten ook besluiten om niet langer mee te financieren. Immers, provincie Utrecht, is de initiatiefnemer geweest van het NPUH Nieuwe Stijl en heeft het voortouw genomen om te komen tot een financiële verdeling. Indien de overheidsbijdrage helemaal stopt, wordt in het algemeen aangenomen

	dat het NPUH stopt te bestaan. De overheid moet de motor laten draaien zodat de markt projecten gaat steunen/realiseren
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Vanaf 2016 heeft het college een bedrag van €1,2 mln. vrijgemaakt (via het Coalitieakkoord) om te investeren in de vernieuwing van het Nationaal Park. In de afgelopen periode is met veel partijen gewerkt aan de ruimtelijke ambities voor het gebied, de profilering van het Nationaal Park en het verbeteren van de organisatie en processen, en is met hernieuwde energie de basis gelegd voor nieuwe partnerschappen met overheden, ondernemingen en instellingen. Een belangrijke basis is begin 2018 gelegd met de totstandkoming van de Samenwerkingsagenda. De komende twee jaar (2019 en 2020) wordt met het beschikbare budget verder gewerkt aan een stevig fundament van het NPUH, inhoudelijk en organisatorisch. Vanaf 2021 is het de bedoeling dat de overheidsbijdrage naar beneden kan omdat het aandeel private middelen (vanuit het bedrijfsleven, via alternatieve financieringsbronnen en gebruikersbijdragen) substantieel groter is. Desalniettemin zal een stimuleringsbijdrage vanuit de provinciale en gemeentelijke overheden wel nodig zijn (geldt tevens voor scenario 3). In de Samenwerkingsagenda zijn zes gezamenlijke ambities opgenomen: ambities waar de partners zelf en de werkorganisatie, ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, aan werken. 1. Beheer, behoud en ontwikkeling van natuur, landschap en cultuurhistorie 2. Vergroting van de beleving en toegankelijkheid van de Heuvelrug 3. Efficiënte en effectieve wijze van toezicht en handhaving 4. Versterking van het Merk Nationaal Park Heuvelrug 5. Groeiende economische basis voor basis natuur, landschap en erfgoed 6. Samenwerken aan de uitbreiding van de grenzen en versterking van de unieke waarden van het Nationaal Park Heuvelrug. Geldt tevens voor scenario 3.
Verwachte resultaten	Het fundament (organisatorisch en inhoudelijk) staat. De doelstellingen en ambities van het NPUH blijven onveranderd overeind staan. De uitvoering van de Samenwerkingsagenda NPUH (2018) is in volle gang. De Stichting NPUH faciliteert en zorgt ervoor dat betrokken partijen (waaronder provincie Utrecht) hun aandeel constructief oppakken en dat het samenwerkingsverband kan rekenen op voldoende draagvlak.
Bedrag raming	**PM** (vanaf 2021) De huidige provinciale bijdrage is €400.000 per jaar (voor 2019 en 2020). Bedoeling is dat dit bedrag vanaf 2021 naar beneden wordt bijgesteld. Het is echter nu nog te vroeg om een concreet bedrag te benoemen voor de jaren 2021 en 2022. Dat heeft te maken met de onzekerheid van het (gewenste) aandeel private middelen de komende twee jaar. En ook welk besluit de betrokken partijen van de Stichting NPUH (waar de provincie er één van is) nemen met betrekking tot de financiële input en verdeling voor de jaren na 2020. Het is een gezamenlijk besluit, de provincie is in die zin afhankelijk welke bijdrage zij zal (kunnen) leveren. Ook hier geldt de voorwaarde dat de gemeentelijke overheden eenzelfde bedrag daar tegenover stellen.

Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen[7] Jaarschijven	Op basis van de rapportage 'Financiering NPUH' (2018) zullen de bijdragen (2021 en 2022) gebruikt worden voor: • Structurele taken (menskracht, loketfunctie NPUH, overhead) • Projectkosten (bv. inhuur, onderzoek, communicatie etc.)
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	De zes ambities en de uitvoering van de Samenwerkingsagenda (zie scenario 2) blijven onveranderd boven aan de lijst staan. NPUH Nieuwe Stijl heeft in 2016 als ambitie genoemd om het NPUH uit te breiden vanaf Rhenen naar het Gooimeer. Provincie Noord-Holland is tot op heden wat behoudend daarin geweest, hier kan vernieuwde energie op ingezet worden.
Verwachte resultaten	Het realiseren van één Nationaal Park voor de gehele Heuvelrug (van Gooimeer tot Grebbeberg inclusief de flanken). Dit vanuit een gezamenlijke ambitie en verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen op de Heuvelrug, zowel publiek als privaat.
Bedrag raming	**PM** (vanaf 2021) Zie scenario 2 Op deze wijze blijft de kwaliteit van het NPUH gewaarborgd. Het Nationaal Park vervult een belangrijke platformfunctie, waardoor een goede afstemming met gebiedspartijen mogelijk is en verbinding kan worden gelegd met de recreatieve zonering en toeristisch-recreatief beleid. Dat is van grote waarde. Er worden daarmee kansen gecreëerd voor synergie op het gebied van recreatie en natuur en recreatie en economische ontwikkeling.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Op basis van de rapportage 'Financiering NPUH' (2018) zullen de bijdragen (2021 en 2022) gebruikt worden voor: • Structurele taken (menskracht, loketfunctie NPUH, overhead) Projectkosten (bv. inhuur, onderzoek, communicatie etc.)
Overig	

3.8 Exotenbestrijding

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.8
Onderwerp	Programma Invasieve Exoten provincie Utrecht (2019-2020) (nieuwe taak Wet natuurbescherming vanaf 7 maart 2018).
Tekst overdrachtsdocument	Op 8 januari 2019 is voor de provinciale nieuwe wettelijke taak voor het bestrijden van de door de minister aangewezen invasieve soorten het Programma Invasieve Exoten provincie Utrecht (2019-2020) vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Het programma bevat het plan van aanpak om, samen met betrokken overheden en private partijen, deze taak vorm te geven en daarmee de biodiversiteit binnen de provincie Utrecht op peil te houden. Dit doen provincie en partners door het nemen van maatregelen voor uitroeiing, beheer en zo nodig herstel van leefgebied. Het college heeft besloten de benodigde middelen in te brengen bij de integrale afwegingen van de Voorjaarsnota2019/Kadernota 2020.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) GS besluit 8 januari 2019 PS Motie 52 en 124 aan de slag met exotenbestrijding. ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig:

[7] Waarin?

	Link naar document of afspraak toevoegen. https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Vergaderingen/Commissie-Ruimte-Groen-en-Water/2019/04-februari/12:30 agendapunt 4.4. statenbrief en het Programma Invasieve Exoten provincie Utrecht (2019-2020).
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe wettelijke taak ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	De afspraken uit het Bestuursakkoord natuur/Natuurpact vertaald in de Wet natuurbescherming worden genegeerd. De Ministeriële aanwijzing van de provincies op 7 maart 2018 zal niet worden uitgevoerd, waardoor de uitroeiing en het beheer van in eerste instantie 57 invasieve uitheemse dier- en plantensoorten niet plaatsvindt. Daarmee niet wordt ingegrepen op invasieve exoten (dieren, planten en micro-organismen) die door vestiging en verspreiding schade kunnen veroorzaken aan inheemse soorten. Er vindt geen consistente bestrijding van invasieve exoten plaats, met negatieve effecten op de Utrechtse biodiversiteit, maar ook op dat van omliggende provincies. Ieder jaar uitstel kan hogere uitroeiings- en beheerkosten opleveren. De moties 124 en 52 van PS worden genegeerd. Het programma is al gestart in opdracht van PS. Het vastgestelde programma, besproken in de commissie RGW van 4 februari 2019 (zie link), bevat een uitgebreid plan van aanpak om, samen met betrokken overheden en private partijen, deze nieuwe taak vorm te geven en daarmee de biodiversiteit binnen de provincie Utrecht op peil te houden. Dit doen provincie en partners door het nemen van maatregelen voor uitroeiing, beheer en zo nodig herstel van leefgebied. Vanuit de nieuwe provinciale coördinatierol start het programma met het uitwerken van een plan van aanpak i.s.m. de stakeholders. Na twee jaar volgt dan een definitief programma met een nieuw kostenbegroting over een langere periode. De optimum startvariant kost circa € 1,26 mln. in 2019 en € 1,26 mln. in 2020. Om in de periode tussen vaststelling en de Voorjaarsnota/Kadernota 2020 te overbruggen hebben PS GS opgedragen in motie 52 “Invasieve soorten” d.d. 9 juli 2018 bij de Kadernota 2019-2022 een bedrag van € 300.000 te vinden en hiermee vanwege de gevoelde urgentie direct aan de slag te gaan met de uitvoering van deze nieuwe taak. De € 300.000, -- is gevonden en het programma is al gestart. Ondertussen is ook de Uitvoeringsverordening biodiversiteit Utrecht vastgesteld met een stimuleringsregeling om invasieve exoten te bestrijden. Procesmatig betekent het dat het programma in de loop van 2019 zal stilvallen en de subsidieregeling niet zal worden opengesteld.
Risico'	Het is een wettelijke verplichting die rechtstreeks volgt uit de Exotenverordening (EU) Nr. 1143/2014 (hierna EV)van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014. Niet uitvoeren en het verder laten escaleren van invasieve exoten kan leiden tot veroordelingen van Europa. De Utrechtse biodiversiteit wordt onaanvaardbaar en onomkeerbaar aangetast door invasieve exoten en de wettelijke verplichting blijft onverkort bestaan en het probleem wordt groter en duurder om te beheersen. Provincie loopt imagoschade op, zeker bij de betrokken stakeholders, die nu intensief zijn betrokken bij het opstellen van het Programma en het uitwerken en uitvoeren van het plan van aanpak.

Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	In de statenbrief en het Programma (zie link) is de planning van activiteiten, onderzoeken, maatregelen (uiteindelijk te formuleren en uit te voeren voor 60 soorten) etc. over twee jaar uitgeschreven. De provincie is sinds 1-1-2018 verplicht om maatregelen te nemen voor de uitroeiing van nog niet gevestigde soorten (art. 17 EV) en de soorten die zijn gevestigd maar nog niet wijdverspreid zijn (art. 19a EV) en ook voor het beheersen van autonoom benoemde wijdverspreide soorten (de zgn. 'Utrechtse soorten' zoals de Aziatische Duizendknopen, Gestreepte Amerikaanse rivierkreeft en de Watercrassula (een invasieve waterplant). Bij de categorie wijdverspreide invasieve soorten (art. 19b EV) zal de focus vooral liggen op het organiseren van de beheersing van deze soorten i.s.m.de stakeholders. Dit betekent het samenbrengen van partijen binnen het inmiddels opgerichte provinciale Platform Invasieve exoten en streven naar een gezamenlijke per soort afgesproken gecoördineerde aanpak waarbij iedere stakeholder bijdraagt, ook financieel, vanuit het haar toegedeelde belang (voor provincies is dit biodiversiteit). In de aanloop naar het tweede Programma Invasieve exoten 2021-2025 zijn in de Statenbrief keuzenopties aangegeven door onderdelen nu niet of minder intensief te gaan uitvoeren/beheren, of juist in plaats van de wettelijke verplichte soorten, meer nadruk te leggen op invasieve exoten waarvan het beheer niet wettelijk is verplicht. De keuze laat onverlet dat er sowieso over twee jaar een compleet programma moet liggen. Een keus voor een lage ambitie heeft als risico dat door het uitstel het probleem met exoten over twee jaar mogelijk groter is geworden en dus de kosten evenredig hoger. Bij dit scenario past optie C (Utrechtse lijst, maar zonder ambitie Unielijst soorten) zoals genoemd in de statenbrief onder de link. In deze optie gaat de Utrechtse lijst (geen wettelijke verplichting) mee in de uitvoering (de wens van PS). Deze module kost in 2019 € 985.000 en in 2020 € 1.185.000, --, waarbij het overbruggingsbedrag van € 300.000, -- verrekend wordt in 2019. Worden alleen de wettelijke verplichtingen adequaat gedaan dan past optie B (ruim 9 ton/jaar over 2 twee jaar). Het heeft hier niet de voorkeur om het programma met een jaar op te schuiven (zoals in scenario 3) omdat de uitvoering van de daadwerkelijke bestrijding dan ook met een jaar wordt uitgesteld tot in het vervolgprogramma.
Verwachte resultaten	Provincie Utrecht invasieve soorten vrij voor de soorten onder artikelen 17 en 19a van de EV en 19b beheersbaar via beheersplan i.s.m. de stakeholders. Hiermee inheemse soorten gered tegen overheersing of uitroeiing door invasieve exoten en daardoor behoud van de Utrechtse biodiversiteit. Nog geen actieve consistente bestrijding van wijdverspreide soorten, alleen het opstellen van de noodzakelijke beheersplannen per soort met de stakeholders.
Bedrag raming	Programmakosten: 2019 € 985.000, -- en 2020 € 1.185.000,--
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Jaarsnede 2019 2020 Programma modules 1, 2, 3 735.000 935.000 Programma proceskosten 250.000 250.000 Totaal 935.000 1.185.000 Het overbruggingskrediet van € 300.000,- wordt vereffend met de jaarsnede 2019. Vanaf 2021 start het vervolgprogramma met de nieuwe begroting waarin alle ervaringen en ins en outs van de nieuwe taak dan zijn meegenomen.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Hier past de aan PS in de statenbrief aangeboden voorkeursvariant (de optimum variant). Het is het ideaalpakket voor een adequate uitvoering van

	de nieuwe taken en maatregelen per soort en vult optimaal de wens van PS in om o.a. de Aziatische duizendknoop als Utrechtse invasieve exoot in het Programma mee te nemen en de bestrijding per direct uit te gaan voeren. Het biedt de volledigste voorbereiding op het vervolgprogramma (onderzoeken, acties, organisatie). De belangrijkste verschil met scenario 2 is dat de Utrechtse lijst volledig is meegenomen en de uitvoeringskosten voor maatregelen tegen wijdverspreide soorten en Utrechtse lijst soorten niet worden doorgeschoven naar het vervolgprogramma. Waar nodig wordt direct ingegrepen en beheerd. Voor het overige zie hierboven.
Verwachte resultaten	Provincie Utrecht invasieve soorten vrij voor de soorten onder artikelen 17 en 19a van de EV en 19b beheersbaar via beheersplan i.s.m. de stakeholders. Hiermee inheemse soorten gered tegen overheersing of uitroeiing door invasieve exoten en daardoor behoud van de Utrechtse biodiversiteit. De actieve bestrijding van wijdverspreide soorten wordt in dit scenario onder aanvoering van de provincie in samenwerking met de stakeholders al opgestart ter voorkoming van verder uitbreiding van soorten en dus ter voorkoming van nog hogere kosten.
Bedrag raming	Programmakosten: 2020 € 1.260.000, --, en 2021 € 1.260.000,--
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Jaarsnede 2019 2020 2021 Programma modules 1, 2, 3 300.000 710.000 1.010.000 Programma proceskosten 250.000 250.000 Totaal 300.000 960.000 1.260.000 Het nu beschikbare overbruggingskrediet in 2019 van € 300.000, - (later gedekt door jaarsnede 2020) wordt in 2019 vooral ingezet als budget op verplicht uitroeien art. 17 en 19a EV soorten en maatregelen en onderzoek ter bestrijding van Aziatische duizendknopen). Als het benodigde budget in november 2019 (Begroting 2020) pas beschikbaar komt dan is er de voorkeur om dit programma in 2020 en 2021 (weliswaar vertraagd) voluit te gaan uitvoeren. Jaarsnede 2019 wordt dan met jaarsnede 2020 vereffend waardoor in 2020 feitelijk € 960.000, -- beschikbaar komt. De benodigde proceskosten zijn tot en met 2019 gedekt. Gevraagd wordt dan voor 2020 € 1.260.000, -en voor 2021 eveneens € 1.260.000, -. De vaststelling van het vervolgprogramma met de nieuwe begroting schuift dan een jaar op.
Overig	

3.8 Uitvoering Bosbeleid

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.8
Onderwerp	Bosbeleid
Tekst overdrachtsdocument	Bij de vaststelling van de Natuurvisie (2017) is toegezegd dat er een voorstel wordt gedaan voor het al dan niet opstellen van provinciaal bosbeleid. In 2019 legt de provincie aan PS deze vraag voor d.m.v. keuzedocument. Indien er wordt gekozen voor het opstellen van een bosbeleid zijn er op termijn middelen nodig voor de uitvoering.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen. GS besluit natuurvisie december 2017.
Status bedrag	Aankruisen: 0 Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget

	☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Indien geen middelen beschikbaar worden gesteld kan alsnog de keuze voor wel of geen bosbeleid aan PS worden voorgelegd. Deze keuze kan leiden tot het niet opstellen van provinciaal bosbeleid. Ten aanzien van bossen en houtopstanden moeten dan ad hoc beleidskeuzen maken blijven worden. Bosbeleid geeft ons inzicht in de functies die bossen kunnen/moeten vervullen en in het ruimtebeslag dat bossen innemen. Dit inzicht helpt om op een gestructureerde wijze besluiten te nemen over de rol van bossen in vraagstukken als de klimaatopgave, de recreatieve behoeften van de inwoners van Utrecht, de biodiversiteitsopgave etc.
Risico'	Indien geen bosbeleid wordt opgesteld zullen ad hoc keuzen gemaakt worden op het gebied van de rol van bossen in de verschillende opgaven waar we als provincie voor staan.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Bosbeleid geeft ons inzicht in de functies die bossen kunnen/moeten vervullen en in het ruimtebeslag dat bossen innemen. Dit inzicht helpt om op een gestructureerde wijze besluiten te nemen over de rol van bossen in vraagstukken als de klimaatopgave, de recreatieve behoeften van de inwoners van Utrecht, de biodiversiteitsopgave etc. In een plan van aanpak moet beschreven worden hoe dit beleid gaat passen binnen omgevingswet en omgevingsvisie en wat dit vraagt voor de wijze waarop we het beleid gaan opstellen. Tevens dient in het plan van aanpak duidelijk te worden hoe externe partijen betrokken worden bij het opstellen van het beleid.
Verwachte resultaten	Een helder bosbeleid is een basis om op een gestructureerde wijze besluiten te nemen over de rol van bossen in vraagstukken als de klimaatopgave, de recreatieve behoeften van de inwoners van Utrecht, de biodiversiteitsopgave etc.
Bedrag raming	Voor het opstellen van het bosbeleid zijn geen extra middelen nodig. Voor eventuele acties die uit dit beleid volgen mogelijk wel. Er worden nu geen middelen gevraagd.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

3.8 Samenwerkingsagenda landbouw

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.8
Onderwerp	Transitie Landbouw/Uitvoering Samenwerkingsagenda
Tekst overdrachtsdocument	In de Landbouwvisie wordt in het licht van deze uitdagingen een beeld van de landbouw in 2050 geschetst en wordt aangegeven wat de provincie in samenwerking met partners wil doen om toe te werken naar dit perspectief. Tijdens de behandeling van de Landbouwvisie in Provinciale Staten is afgesproken dat de visie verder geconcretiseerd wordt in een Samenwerkingsagenda. Deze Samenwerkingsagenda is op 18 februari 2019 door PS vastgesteld.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen. GS december 2018, PS 18 februari 2019
Status bedrag	Aankruisen: Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Dan is er onvoldoende capaciteit om de samenwerkingsagenda samen met de betrokken partijen tot uitvoering te brengen.
Risico'	Stagnatie in de landbouwtransitie.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Uitvoeren acties samenwerkingsagenda landbouw, uitvoeren pilots voor de verschillende thema's.
Verwachte resultaten	Transitie landbouw die bijdraagt aan gestelde doelen.
Bedrag raming	Jaarlijks € 200.000
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Personele invulling met 1 senior beleidsmedewerker en 1 beleidsmedewerker.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

3.8 Regiodeal Food Valley

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	Nummer paragraaf
Onderwerp	Regiodeal Foodvalley
Tekst overdrachtsdocument	Kopie tekst alinea/zinnen overdrachtsdocument
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig: Voortzetten/doorontwikkelen bestaand beleid, zeer forse impuls
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Wij voldoen niet aan belofte van GS aan Rijk dat wij middelen voor regiodeal zullen inzetten. Deze was nodig voor toekennen regiodeal Foodvalley (€ 20 mln).
Risico'	Ernstige reputatieschade, zowel richting Rijk als samenwerkingspartners als partijen die momenteel werken aan inhoudelijk programma.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Uitvoeren inhoudelijke programma's over transitie van bestaande landbouw en over versterken relatie gezondheid en voeding. Ook bijdragen aan versterken van kennischuster Utrecht-Wageningen en ondersteunen valorisatie.
Verwachte resultaten	Onder andere: ▪ Versterken van wetenschappelijke onderbouwing diverse programma's ▪ Concrete praktijkvoorbeelden op schaal uitgevoerd in proeftuinen, fieldlabs, e.d. (in regio's Utrecht, FoodValley en Gelderland) ▪ Duidelijke resultaten die merkbaar zijn voor de burger (brede welvaart) Projecten, programma's die breed (nationaal, mogelijk internationaal) toegepast kunnen worden.
Bedrag raming	Provincie Utrecht: € 10 mln. Overige partijen: € 60 mln. (Rijk, provincie Gelderland, Regio FoodValley) NB: het toegezegde bedrag van € 10 mln. was gebaseerd op maximale bijdrage Rijk aan regiodeal (€ 40 mln.). Rijk heeft uiteindelijk € 20 mln. toegezegd. Alle regionale partijen die middelen inbrengen hebben onderling afgesproken de oorspronkelijke toezegging te handhaven.

Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Exacte raming is nog niet te geven. Daar wordt komende twee maanden hard aan gewerkt. Eind april 2019 gereed.
Overig	Er wordt gewerkt aan een verantwoord governance- en financieringsmodel dat gedragen wordt door beide provincies (Utrecht en Gelderland) en regio FoodValley.

3.8 Regiodeal Bodemdaling Groene Hart

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.8
Onderwerp	Regiodeal Bodemdaling Groene Hart
Tekst overdrachtsdocument	Regiodeal Bodemdaling Groene Hart is een programma gericht op de aanpak van bodemdaling vanuit het concept brede welvaart. Bodemdaling heeft grote negatieve gevolgen voor onder meer de fundering van gebouwen, voor het cultuurhistorisch erfgoed, voor het onderhoud van wegen en rioleringen, de CO2-uitstoot uit veengebieden, risico's voor waterveiligheid en hoge kosten voor waterbeheer in landbouwgebieden. Het Rijk investeert via de beschikbare klimaatgelden en Regiodeal Bodemdaling Groene Hart, voor de aanpak van bodemdaling. In de Regiodeal Bodemdaling Groene Hart gaan betrokken overheden gezamenlijk in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven en kennisinstellingen de problematiek in bebouwd en landelijk gebied oppakken. Er komt een programma met een omvang van circa € 20 miljoen (waarvan 10 miljoen Rijk) op basis van concrete projecten voor bebouwd en landelijk gebied. In juni 2019 zal dit programma definitief gemaakt worden in een overeenkomst met het Rijk. De provincie wordt gevraagd om cofinanciering op projectbasis. De bijdrage die vanuit de provincie Utrecht verwacht wordt is ongeveer € 2 mln. Hiervan is 1 mln beschikbaar uit lopende programma's.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) x Bestuurlijke toezegging/afspraak extern: ingediende (en gehonoreerde) regiodeal ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: x Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig: ☐
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	We hebben met 9 partners (3 gemeenten, 2 provincies, 1 waterschap en het Rijk) een voorstel ingediend dat gehonoreerd is. Geen extra middelen betekent dat Wij kunnen in beperkte mate bijdrage uitvoering van deze regiodeal.
Risico'	Reputatieschade en minder resultaten.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Uitvoeren programma door bij te dragen aan een aantal projecten die in de regiodeal worden opgenomen. Voorwaarde is dat deze passen in de visie bodemdaling (en de samenwerkingsagenda Landbouw). De

	projecten waarvoor ons een bijdrage wordt gevraagd liggen op het vlak van onderzoek naar meten van bodemdaling en broeikasgassen; bewustwording en versterken dialoog, ontwikkeling nieuwe verdienmodellen (voor met name de landbouw) en ontwikkeling lange termijn oplossingen.
Verwachte resultaten	Uitvoering 20 projecten, **bijdrage provincie Utrecht 3 projecten** , impuls voor de aanpak van bodemdaling, inclusief betere inzichten in de onderliggende mechanismen (die ook inzicht verschaffen voor uitvoering van onze visie bodemdaling). Versterking van de regionale samenwerking en de samenwerking met het Rijk. Meer toekomstperspectief voor wonen en werken in het veenweidegebied.
Bedrag raming	Tot 1 maart konden projecten worden ingediend. Er vindt nu een selectie plaats. 1 juni wordt het programma in een deal met het Rijk vastgesteld.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	€ 500.000 2019/20 200.000 2020/21 300.000
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Uitvoeren programma door bij te dragen aan een aantal projecten die in de regiodeal worden opgenomen. Voorwaarde is dat deze passen in de visie bodemdaling (en/of de samenwerkingsagenda Landbouw). De projecten waarvoor ons een bijdrage wordt gevraagd liggen op het vlak van onderzoek naar meten van bodemdaling en broeikasgassen; bewustwording en versterken dialoog, ontwikkeling nieuwe verdienmodellen (voor met name de landbouw) en ontwikkeling lange termijn oplossingen.
Verwachte resultaten	Uitvoering 20 projecten, **bijdrage van de provincie Utrecht is steviger dan scenario 2 met 5 projecten. Dit is een** impuls voor de aanpak van bodemdaling, inclusief betere inzichten in de onderliggende mechanismen. (die ook inzicht verschaffen voor uitvoering van onze visie bodemdaling). Versterking van de regionale samenwerking en de samenwerking met het Rijk. Meer toekomstperspectief voor wonen en werken in het veenweidegebied.
Bedrag raming	Tot 1 maart konden projecten worden ingediend. Er vindt nu een selectie plaats. 1 juni wordt het programma in een deal met het Rijk vastgesteld.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	€ 1.000.000 2019/20 500.000 2020/21 500.000
Overig	

3.9 Ruimtelijke kwaliteit – Impuls ontwerpend onderzoek

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.9
Onderwerp	Ontwerpend onderzoek

Tekst overdrachtsdocument	<u>Aandachtspunten en mogelijkheden</u>: "De Omgevingswet vraagt om de Utrechtse kwaliteiten vanaf de start mee te nemen en onderdeel te maken van de opgaven en het beleid waarop de provincie keuzes baseert. *"We passen al vroeg in de beleidsfase ruimtelijk ontwerp toe om het keuzeproces te ondersteunen. Cultuurhistorie, landschap, natuur en het grondgebruik vormen samen het DNA van de provincie Utrecht. Het verbinden van de aanwezige ruimtelijke kwaliteit met nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen vraagt om creativiteit, verhaal en beeld. Ruimtelijk ontwerp, ontwerpend onderzoek en verbeelding kunnen daarbij helpen."(Koersdocument)* Ontwerpend onderzoek helpt het proces om te komen tot gebiedsgeïntegreerde (beleids-)keuzes. Het ruimtelijk ontwerp maakt keuzes van de overheid toegankelijker en kan bijdragen aan begrip daarvoor. De provincie is -vooruitlopend op de Omgevingsvisie- gestart met deze manier van werken in programma's en projecten. Het nieuwe college kan er voor kiezen om hiervoor budget beschikbaar te stellen."
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting ☐ Overig:
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Consequentie is dat de ambitie zoals verwoord in het Koersdocument geen enkele invulling krijgt (anders dan incidenteel ontwerp-bureaus inhuren). De Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) kan vanuit zijn onafhankelijke adviesrol naar GS en PS wel het denken bij de provincie prikkelen (en doet dat zeer goed), maar kan en mag zelf geen invulling aan provinciale beleidsprocessen geven. Die expertise moet de provincie zelf hebben, en die is er helemaal niet. Wel is één ontwerper voor 1 jaar gratis gedetacheerd vanuit Min.BZK naar team SRO, maar die detachering eindigt mei 2019. Er blijkt grote behoefte aan en grote waardering voor deze inbreng, portefeuillehouder RO steunt dit van harte. Andere provincies hebben dergelijke kennis en ervaring wél in huis. In de samenleving wordt 'beeldtaal' steeds belangrijker, ook in besluitvormingsprocessen. Hier moet de provincie Utrecht een been bijtrekken.
Risico's	- moeilijke afwegingsprocessen worden onvoldoende gevoed, dat hier suboptimale locatiekeuzes uit voortvloeien, en dat de toegankelijkheid van gemaakte keuzes niet inzichtelijk gemaakt kunnen worden. - Incidentele inhuur van ontwerp-bureaus kan, maar is erg prijzig en voorkomt dat de kennis bij de provincie Utrecht zelf ontstaat. - Onvoldoende aansluiting op de samenleving, die vraagt om processen niet alleen in taal, maar ook juist in beelden te tonen.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	De provincie gaat zelf, in samenspraak met (samenwerkende) gemeenten en soms in verlengde van adviezen van PCL of ARK, vanuit ruimtelijk ontwerp en via ontwerpend onderzoek het proces voeden om te komen tot goede locatie- en inrichtingskeuzes (voor verstedelijking, voor nieuwe functies in het landelijk gebied, voor ruimtelijke inpassing van nieuwe energieopwekking, etc.).

Verwachte resultaten	Inspirerende sessies met vele inhoudelijke disciplines en externe partners aan tafel, waarin creativiteit wordt gestimuleerd. Er ontstaan keuzes die integraal kunnen worden onderbouwd omdat ze van meet af aan het gebied centraal stellen. Locatiekeuzes kunnen goed worden onderbouwd en gevisualiseerd, wat de toegankelijkheid en draagvlak doet toenemen.
Bedrag raming	€ 200.000
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	2 fte structureel aan ontwerpers (landschapsarchitect, stedenbouwkundige e.d.)
Overig	

3.9 Ruimtelijke kwaliteit – Omgevingsagenda gemeenten

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.9
Onderwerp	Ruimtelijke Agenda Gemeenten
Tekst overdrachtsdocument	De Ruimtelijke Agenda Gemeenten stimuleert de noodzakelijke gebiedsgerichte, geïntegreerde aanpak van opgaven in samenwerking en verbinding met gemeenten. Dit leidt tot vroegtijdige interactie met gemeenten bij nieuwe vraagstukken. Werken als één overheid is uitgangspunt in de Omgevingswet. Een mogelijk instrument hiervoor is de verbreding van de bestaande Ruimtelijke Agenda Gemeenten naar een Omgevingsagenda. De kracht van verbeelding (GIS-kaart) helpt doordat opgaven worden geagendeerd en onderling verbonden. De realisatie van doelen wordt inzichtelijk en kan, waar nodig, worden bijgesteld. De Omgevingsagenda faciliteert en stimuleert een brede benadering van opgaven, brengt kansen en risicio's in beeld en maakt het vinden van de juiste samenwerking makkelijker. De verbreding van de Ruimtelijke Agenda Gemeenten naar omgevingsagenda's is alleen mogelijk met extra inzet van het nieuwe college.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ▪ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ▪ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Vroegtijdig verlies van een instrument in ontwikkeling (doorontwikkeling Ruimtelijke Agenda Gemeenten; experiment Omgevingsagenda) dat onze kort cyclische en adaptieve samenwerking met gemeenten beoogd te coördineren
Risico'	Gemiste kans in het aanbrengen van strategie, tactiek, samenhang en integraliteit in onze samenwerking met gemeenten en de verrijking en versterking van die samenwerking met een herkenbaar instrument dat dit in beeld brengt en houdt.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt

Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We werken het experiment Omgevingsagenda nader uit en zorgen voor implementatie in de organisaties. We zetten in op het versterken van de relatie met gemeenten en waterschappen en in interne en externe samenwerking brengen wij opgaven met gedeelde doelen en belangen vroegtijdig soepel en succesvol op de rit. Als gespreksmiddel ontwikkelen wij een digitale samenwerkingskaart waarin onze gezamenlijke inzet, de samenhang en relevante belangen raadpleegbaar en analyseerbaar zijn tbv van strategie en tactiek. Het instrument werkt zowel verbindend als agenderend tussen uitvoering en beleid en tussen partners.
Verwachte resultaten	Een herkenbaar en soepel functionerend netwerk tussen provincie, gemeenten en waterschappen. Gebundelde integrale kennisontsluiting in een digitale samenwerkingskaart; opgave- én uitvoeringsgericht. Eén samenwerkingsagenda als schakel met gemeenten en waterschappen, continu actueel (dynamisch), integraal en samenhangend.
Bedrag raming	400.000
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Materieel; Op basis van lokale behoefte-analyse zijn voorbeelden van inzet: bijdragen aan thema-overstijgende verbeelding, verkenning, verbinding en expertise. Ong. 15.000 per gemeente in 4 jaar. Materieel; ontwikkelen samenwerkingskaart tot een gebruiksvriendelijk gespreks (en analyse) middel.
Overig	

3.9 Ruimtelijke kwaliteit – voortzetten programma IFL

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes
3.9 Kwaliteit Leefomgeving
Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving 2020-2023
Ontwikkelingen tot nu toe: "…Daarnaast vervult het Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving (IFL) de rol van 'research&development' door vernieuwende werkwijzen toe te passen op actuele cases met een complex vraagstuk." Aandachtspunten en mogelijkheden: "Het huidige IFL-programma loopt eind 2019 af. In de loop van dit jaar wordt het programma geëvalueerd. Gezien de resultaten van de laatste voortgangsrapportage[30] is de verwachting dat partners (opnieuw) zeer enthousiast en tevreden zijn over dit provinciale instrument. Voor partners biedt het programma nieuwe manieren van (samen-)werken die passen in de geest van de Omgevingswet. Ingewikkelde vraagstukken (thematisch en/of gebiedsgericht) krijgen een impuls, door concrete en actuele cases samen met partners op vindingrijke wijze op te pakken. Het nieuwe college kan besluiten het IFL-programma in de nieuwe coalitieperiode voor te zetten"
Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting ☐ Overig:
Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
'Research &development' wordt niet meer op actuele cases toegepast.
Partners ontmoeten niet meer een provincie waar borging plaatsvindt van procesvernieuwing, en de energie die bij partners aanwezig is om in concrete situaties samen vindingrijke invalshoeken en nieuwe werkprocessen te exploreren wordt onvoldoende benut.
Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord

Actuele en concrete situaties (veelal complex, schijnbaar onverenigbare belangen, diverse externe partners) waar we wat op dood spoor zijn beland, worden op een heel andere manier dan gebruikelijk opgepakt. Prijsvragen zoals Groene Kroon en Grote Vriendelijke Reus, opleidingstrajecten die leiden tot nieuwe praktijken (zoals Nuffield-opleiding voor vernieuwende agrariërs gericht op intervisie), werkprocessen met nieuwe inbreng (bijv. vanuit het onderwijs), goed benutten van wetenschappelijke en onderzoeksnetwerken etc.etc..
Dit leidt primair tot een impuls waardoor betreffende actuele cases weer vlot-getrokken worden. Daarnaast ook als rendement dat ambtelijk én bestuurlijk geleerd wordt hoe vernieuwende processen kunnen werken: borging van nieuwe proces-expertise. En geregeld bijeenkomsten voor professionals én bestuurders, zoals de jaarlijkse Dag van de Ruimtelijke Kwaliteit (wordt: Omgevingskwaliteit) als podium voor vernieuwing op een actueel maatschappelijk thema, georganiseerd met PCL, ARK of andere prikkelende organisaties.
€ 400.000 structureel
Grotendeels materieel ('procesgeld' maar ook subsidies). Incidenteel ook ter dekking van tijdelijke inzet van jonge talenten (zoals ex-trainees die nog niet structureel in onze organisatie kunnen instromen).

3.9 Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma (IGP)

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.9
Onderwerp	Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma
Tekst overdrachtsdocument	Met het Integraal Gebiedsontwikkelingsprogramma(IGP) stimuleren en realiseren we gebiedsontwikkelingen waarin meerdere belangrijke provinciale doelen bij elkaar komen. Hiervoor is structureel budget beschikbaar: zowel procesgeld als investeringsbudget. Bij het investeringsbudget gaat het om een jaarlijkse storting in een reserve, waaruit de afgelopen 4 jaar overigens ook het Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving is gefinancierd. Het huidige programma loopt tot en met 2019. De afgelopen periode is procesgeld in steeds meer gebieden ingezet om gebiedsontwikkeling op gang te brengen. Daarom is het structurele budget voor procesgeld (€80.000) de afgelopen jaren al verhoogd tot €280.000. In de volgende coalitieperiode is het gewenst de samenwerking bij een aantal gebiedsontwikkelingen te intensiveren, zoals bij de A12 Zone en Amelisweerd / Rhijnauwen / Vechten. Daar is meer procesgeld voor nodig (van jaarlijks €280.000 nu naar jaarlijks €400.000) en daarnaast 1 extra fte. Dit extra procesgeld (€120.000) kan binnen het IGP worden gedekt uit de jaarlijkse storting in de IGP – reserve. Daarnaast kan het IGP – investeringsbudget / reserve worden doorontwikkeld tot een breed provinciaal gebiedsontwikkelingsfonds. Uit dit fonds kunnen belangrijke provinciale gebiedsontwikkelingen integraal worden geprogrammeerd en gedekt, met een vooraf vastgesteld ontschot budget. Op verzoek van GS is dit in dit nu uitgewerkt. Zie ook scenario 3.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting X Overig: Koersbepalende uitspraken in BBOT IGP 29 januari 2019 en BBOT IGP op 19 maart 2019 Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel

	X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Zonder budget / ruimte om 1 extra fte in te zetten kan niet aan de behoefte aan procesondersteuning / procesbegeleiding en intensivering van de samenwerking bij een aantal gebiedsontwikkelingen worden voldaan (bijvoorbeeld A12 zone, N225 en omgeving, Amelisweerd / Vechten / Rhijnauwen.
Risico'	Dit gaat ten koste van de snelheid, draagvlak en kwaliteit van de gebiedssamenwerking en planvorming. Ook is er minder afstemming tussen gebieden en opgaven. Zonder concreet uitvoerbare plannen worden er geen resultaten geboekt bij de aanpak van onze maatschappelijke opgaven. Nu al is de formatie m.b.t. het IGP uiterst minimaal (in totaal 0,8 fte) en vrijwel alleen gericht op programmaniveau, waardoor het op projectniveau aanjagen en versnellen van gebiedsontwikkelingen tekort schiet.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	De extra fte wordt ingezet bij meerdere concrete gebiedsontwikkelingen. Specifieke aandachtspunten daarbij zijn het opbouwen van de gebiedssamenwerking (inclusief organisatievorm) en het gericht toewerken naar concreet uitvoerbare plannen. Daarbij zorgt de extra fte ook voor verbinding tussen de projecten en opgeven en daardoor voor meer integraliteit en effectiviteit. De extra fte wordt tijdelijk ingezet bij meerdere projecten tegelijk, daar waar de behoefte het grootste is.
Verwachte resultaten	Dit leidt tot meer en succesvollere gebiedssamenwerkingen en concreet uitvoerbare plannen.
Bedrag raming	1 fte (100.000)
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Personeel: menskracht (de extra behoefte aan materiaal procesgeld kan binnen het IGP zelf worden gevonden, zie de bovenstaande tekst).
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Het huidige IGP – investeringsbudget / reserve kan worden doorontwikkeld tot een breed provinciaal gebiedsontwikkelingsfonds. Uit dit fonds kunnen belangrijke provinciale gebiedsontwikkelingen integraal worden geprogrammeerd en gedekt Dit begint met een selectie van majeure gebiedsontwikkelingen die voor de provincie cruciaal zijn en een grote financiële betrokkenheid vragen. Voor elke geselecteerde gebiedsontwikkeling is er in GS één portefeuillehouder / projectgedeputeerde, die namens GS verantwoordelijk is voor de provinciale opgaven in dit gebied. Dekking van het concrete gebiedsontwikkelingsplan vindt plaats uit het provinciaal gebiedsontwikkelingsfonds, in combinatie met (eventueel) andere beschikbare provinciale budgetten. Na besluitvorming over het gebiedsontwikkelingsplan is er 1 gebiedsbudget, onder verantwoordelijkheid van deze projectgedeputeerde.
Verwachte resultaten	Deze werkwijze heeft grote voordelen: een gebiedstraject in plaats van meerdere trajecten naast elkaar, meer provinciale doelen / opgaven worden (in samenhang) gerealiseerd, bestuurlijke slagvaardigheid met minder overleg, en een snellere eenvoudigere financiële afhandeling. Dit leidt tot meer en succesvollere gebiedssamenwerkingen en concreet uitvoerbare plannen. Wij bieden aan bij de coalitieonderhandelingen deze werkwijze toe te lichten aan de hand van een concreet voorbeeld.

Bedrag raming	Extra jaarlijkse storting in 2022 en 2023 van €2 miljoen.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	In GS is geconstateerd dat het huidige investeringsbudget 'te klein is voor het tafellaken, en te groot voor het servet'. Een groter fonds waarmee cruciale gebiedsontwikkelingen (gedeeltelijk) worden gefinancierd, is gewenst. Hierbij is er sprake van een groeimodel. De extra jaarlijkse storting in 2022 en 2023 is een eerste stap op weg naar een mogelijk meer omvangrijkere voeding van het provinciaal gebiedsontwikkelingsfonds in de navolgende coalitieperiode.

3.9 Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.9 Kwaliteit Leefomgeving
Onderwerp	Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit
Tekst overdrachtsdocument	Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit *Als inspirator en aanjager hanteert de onafhankelijk Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) de kracht van verbeelding en 'het verhaal' als katalysator voor gesprek en samenwerking. De adviezen van de ARK worden door de staten en de organisatie als waardevol en inspirerend aangemerkt. De aanstelling van de huidige adviseur loopt tot eind 2019. Het nieuwe college kan ervoor kiezen het structurele budget van de ARK te verhogen en hiermee de slagkracht te vergroten.*
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Het huidige budget wordt ingezet voor de dekking van de tijdelijke aanstelling van de ARK, er resteert een te bescheiden werkbudget. De ARK wordt daardoor beperkt in zijn productie en kan niet op alle onderwerpen uit zijn werkprogramma actief zijn. Dit zijn onderwerpen die in de komende periode concreet moeten gaan worden rondom de nieuwe Omgevingsvisie.
Risico's	Te weinig reflectie voor ons als organisatie op de ruimtelijke kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Te weinig ruimte voor onafhankelijke advisering van ARK
Scenario 2	
	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	De ARK is afgelopen jaar meer uren gaan werken, waardoor zijn beschikbare werkbudget is gekrompen. Gezien de impact die hij heeft en het draagvlak bij PS, is het gewenst om hem wat meer financiële ruimte te geven. Een beperkte uitbreiding van zijn werkbudget zal zijn slagkracht vergroten. Hij heeft daarmee meer ruimte om GS/PS te adviseren op opgaven.
Verwachte resultaten	De ARK kan hiermee zijn rol beter vervullen en beter inspelen op de ontwikkelingen in groeiende regio. De ARK heeft de afgelopen jaren

	diverse publicaties en nieuwsbrieven uitgebracht, heeft daarover goede inspirerende gedachtewisselingen gehad met bestuur, organisatie en omgeving. Ook neemt hij deel aan een aantal Kwaliteitsteams. Daarnaast betrekt hij actief zijn netwerk en zoekt verbinding met onderwijsinstellingen als de Hogeschool Utrecht en universiteiten. De ARK heeft vanuit zijn programma "De provincie als innovator" een vijftal onderwerpen benoemd waarop hij zich primair richt. Een aantal daarvan heeft hij afgelopen jaren al uitgewerkt, andere onderwerpen zijn nog in wording: • Binnendorpelijk verdichten • Ambities ringpark • Kansen en toekomst veenweidegebied • Digitale integratie van kwaliteit van de leefomgeving (swipocratie) • Mobiliteit met allure
Bedrag raming	Verhogen van het budget met € 50.000,- per jaar structureel
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Het budget *Inzet op Ruimtelijke Kwaliteit* is in 2014 verlaagd naar € 120.000,- per jaar structureel (was voordien € 150.000,-). Hiervan wordt bovendien een groter deel dan voorheen ingezet voor dekking van zijn tijdelijke aanstelling (momenteel ca. € 75.000 per jaar). De resterende € 45.000 is beschikbaar als werkbudget van de onafhankelijk adviseur voor onderzoek, ondersteuning, bijeenkomsten, publicaties e.d., voorstel is om dit op te hogen met € 50.000 per jaar.
Overig	

3.9 Ringpark

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.9
Onderwerp	Ringpark
Tekst overdrachtsdocument	*Ringpark Utrecht* Het Ringpark Utrecht is een inspirerend ruimtelijk concept dat door de provincie en veel gebiedspartners wordt omarmd. De provincie wil het concept samen met gebiedspartners uitwerken en verbinden aan lopende projecten en programma's. Het Ringpark plaatst de majeure opgaven voor wonen en bereikbaarheid in een breder en meer kwalitatief perspectief. Daardoor wordt concreter welke mogelijkheden er zijn om de verstedelijkingsopgave met meer kwaliteit te realiseren. Voor de uitwerking en concretisering van het concept is op dit moment geen budget beschikbaar. De staten hebben een motie aangenomen (m129) waarin zij aandringen op de uitvoering en vervolgaanpak van het concept Ringpark. Aan het nieuwe college is gevraagd om hiervoor middelen beschikbaar te stellen.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting X Overig: motie 129, waarin verzoek om schatting middelen tbv ringpark tbv overdrachtsdocument is opgenomen
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget

	☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Inhoudelijk: Het Ringpark Utrecht draagt bij aan een aantrekkelijke leefomgeving in een groeiende provincie met een forse groei van woningen en mobiliteit. In dat geval kan geen inhoud en betekenis worden gegeven aan het uitwerken van het Ringpark Utrecht en verengt de discussie zich tot een focus op wonen en mobiliteit. Bestuurlijk: Gezien motie 129 en eerdere uitingen van PS, wordt veel waarde gehecht aan de uitwerking van het Ringpark.
Risico's	Zonder middelen is het niet realistisch om deze politieke wens te kunnen uitvoeren. De discussie verengt zich tot een focus op wonen en mobiliteit. De regio loopt daardoor onder meer het risico dat: - er een minder integrale afweging over de groei van de stedelijke regio's plaats zal vinden - groenstructuren verdwijnen of worden aangetast - de kwaliteitsimpuls op groen, waaronder in gebieden met woningbouw, niet geborgd is - energievelden zonder oog voor een natuurlijke inpassing in natuur- en landbouwgebied gerealiseerd worden. Een besluit hierover in het coalitieakkoord is dus van groot belang.
Scenario 2	
	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	De ambitie van Ringpark is om in een sterk groeiende regio, waar de komende jaren een sterke groei van het aantal woningen, arbeidsplaatsen en mobiliteit plaatsvindt, de bestaande groenstructuren en waterstructuren te behouden en intensiveren en die locaties waar hiaten in die verbindingen zitten te optimaliseren. Het Ringpark geeft (opnieuw) betekenis én kwaliteit aan de groene leefomgeving. Deze opgave dient gerealiseerd te worden in een sterk veranderende omgeving. We bewandelen 3 parallelle sporen: 1) Inhoudelijk spoor: welke kwaliteit stellen we aan de verschillende ringen? Welke inrichtingsprincipes en indicatoren hanteren we? 2) Inbedding inrichtingsprincipes Ringpark: we verbinden het Ringpark aan andere beleidsvelden, bestaande programma's en projecten. 3) Bouwen van stad-land coalities: Er zijn vele externe partijen nodig zoals U10/ U16 gemeenten, het rijk, 'groene' partijen en 'rode' partijen, en bedrijven die zijn gevestigd in het Landschap. Om het Ringpark echt van de grond te krijgen is een stevige alliantie nodig; niet alleen om de richting te bepalen in de inhoudelijke thema's, maar ook om het Ringpark gefinancierd te krijgen. Het sluiten van een regiodeal met het rijk is een van de instrumenten die kan bijdragen aan de realisatie van het Ringpark. Funding vanuit infrastructuurprojecten en woningbouwprogramma's kan als regionale cofinanciering dienen binnen de regiodeal. <u>Activiteiten en maatregelen:</u> Uitwerking inhoudelijk spoor en opstellen inrichtingsprincipes. Proces- en organisatiekosten, €650.000,-

<table>
<tr><td></td><td>
<table>
<tr><td>betrekken gebiedspartners, inhuren ontwerpers, ontwerpateliers. Laten maken van visualisaties/website , communicatie (intern en extern) uitkomsten.</td><td></td></tr>
<tr><td>Faciliteren matchmaking door middel van het inzetten van procesbegeleiders, ruimtelijk ontwerpers, ondersteunen bijeenkomsten, stimuleren en financieel bijdragen aan initiatieven.</td><td>€500.000,-</td></tr>
<tr><td>Organiseren bijeenkomsten, conferenties, excursies, deelname en netwerken.</td><td>€175.000,-</td></tr>
<tr><td>Inschakelen externe expertise (ontwerpers, adviseur ruimtelijke kwaliteit, communicatie)</td><td>€175.000,-</td></tr>
<tr><td>Totaal</td><td>€1.500.000,-</td></tr>
<tr><td>Jaarlijks (2019, 2020, 2021, 2222)</td><td>€375.000,-</td></tr>
</table>
Bron: beschrijving concernopdracht Ringpark
</td></tr>
<tr><td>Verwachte resultaten</td><td>Deze procesgelden zijn nodig om uitvoering te geven aan de vier reacties die door GS zijn gegeven op het Ringpark-advies:
1) We omarmen het Ringpark als een inspirerend ruimtelijk concept.
2) We zetten in op een breed eigenaarschap.
3) We verbinden het aan wat we nu al doen.
4) Matchmaking (het stimuleren van initiatiefnemers) zien wij als een nieuwe en uitdagende rol van de provincie
Bron: brief aan ARK/PS, d.d. 16 oktober 2018

Beoogd resultaat:
1) De visie van het Ringpark beleidsmatig opnemen in de omgevingsvisie;
2) Realisatie van (groen) kwaliteitsimpuls binnen en tussen de 4 Ringen van het Ringpark in samenhang met de woningbouwopgaven, mobiliteitsopgaven, bodemdalingsopgaven en de energietransitie; Bouwen van stad-land coalities tbv realisatie (groen) kwaliteitsimpuls.</td></tr>
<tr><td>Bedrag raming</td><td>Procesgeld: € 375.000,- per jaar (gedurende collegeperiode)

Capaciteit: 2,5 fte / € 250.000,- per jaar, bestaande uit een Procesmanager, een Publiek Ondernemer, Communicatie en Ondersteuning.</td></tr>
<tr><td>Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen
Jaarschijven</td><td>Jaarlijks is er €375.000, nodig tbv de uitwerking van het concept Ringpark gedurende de volgende collegeperiode van vier jaar (2019 - 2022). Deze middelen worden vooral ingezet als procesgeld, communicatie, verbreden van het eigenaarschap en van de Ringparkgedachte, stimuleren van initiatieven en het leggen van verbindingen. In deze conceptraming zijn dus (nog) geen middelen voor investeringen opgenomen.
Een exacte inschatting van de benodigde investeringen wordt komend jaar gemaakt. Gezien ervaring met soortgelijke programma’s (zoals gezonde leefomgeving) is dit een realisatische inschatting.
Gezamenlijk met onze regiopartners moet bepaald worden op welke locaties wij hiaten zien in de groenstructuren en waar we kwaliteitsimpulsen nodig achten. Dit moet leiden tot een lijst met kwaliteitsimpulsopgaven met een indicatie van kosten. Daarbij zijn een aantal scenario’s mogelijk wat betreft financiering: 1) financiering uit Ringpark, 2) financiering uit IGP, infraprojecten en woningbouw en/of 3)</td></tr>
</table>

	financiering door andere publieke en private partijen 4) een combinatie van deze 3 scenario's. Afhankelijk van welke financieringsconstructies we kiezen, zullen de benodigde investeringsgelden dus sterk uiteenlopen. GS wordt eind 2019, begin 2020 gevraagd een besluit hierover te nemen.
Overig	

3.9 Limes-samenwerking

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.9
Onderwerp	Limessamenwerking
Tekst overdrachtsdocument	Binnen het provinciaal erfgoedbeleid heeft de Romeinse Limes een bijzondere positie. Ter voorbereiding op de status van UNESCO-werelderfgoed wordt een specifiek op dit gebied gericht programma uitgevoerd. Rijk en provincies werken al meer dan tien jaar samen om deze ambitie te realiseren. Als 'voorlopig werelderfgoed' is de Limes sinds 2011 van nationaal belang; de provincies hebben wettelijke instructie van het Rijk om ze te beschermen in hun ruimtelijke verordeningen. In 2019 stelt het nieuwe college het Limes-nominatiedossier vast om het, samen met Gelderland en Zuid-Holland, in te dienen bij het Rijk (en vervolgens bij UNESCO). De incidentele financiering van de Limes loopt eind 2019 af. Voor het vervolg van het programma en het siteholderschap is een provinciale bijdrage van € 200.000 nodig. Zuid-Holland en Gelderland zullen ook dit bedrag vrijmaken voor de Limessamenwerking.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Tussenevaluatie cultuur- en erfgoednota 2016-2019: http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881e68fa6 vastgesteld in GS 15 januari 2019, met Statenbrief aangeboden aan PS, besproken in Cie BEM 11 februari 2019. Internationale bestuurlijke afspraken: http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/09021748815db1c5
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget X Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Afspraken met Rijk, Zuid-Holland en Gelderland kunnen niet worden nagekomen.
Risico'	De Limes worden geen UNESCO werelderfgoed; een gemiste kans wat betreft de (inter)nationale toeristische profilering van Utrecht.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt

Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We continueren de Limessamenwerking, stellen het nominatiedossier voor UNESCO-werelderfgoed vast, realiseren wandel- en fietspaden, investeren in zichtbaarheid en bekendheid van de Limes.
Verwachte resultaten	De status van UNESCO werelderfgoed voor de Limes in 2021, (inter)nationale uitstraling, zichtbaar en beleefbaar erfgoed, meer bezoekers aan castellum-locaties Domplein, Hoge Woerd en Fectio / Fort Vechten.
Bedrag raming	€ 200.000 per jaar structureel met ingang van 2020. Het betreft een continuering en verhoging van het huidige incidentele budget van € 125.000 per jaar voor periode 2016-2019.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Deels personeel (2 fte betaald door 3 provincies samen), verder materieel projecten en investeringen (door Rijk en 3 provincies samen en derden) op het gebied van communicatie, fysieke markering van de Limes, creëren van 'visitor-hubs' samen met musea.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We continueren de Limessamenwerking, stellen het nominatiedossier voor UNESCO-werelderfgoed vast, realiseren wandel- en fietspaden, investeren in zichtbaarheid en bekendheid van de Limes.
Verwachte resultaten	De status van UNESCO werelderfgoed voor de Limes in 2021, (inter)nationale uitstraling, zichtbaar en beleefbaar erfgoed, meer bezoekers aan castellum-locaties Domplein, Hoge Woerd en Fectio / Fort Vechten.
Bedrag raming	€ 300.000 per jaar structureel met ingang van 2020. Het betreft een continuering en verhoging van het huidige incidentele budget van € 125.000 per jaar voor periode 2016-2019.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Deels personeel (2 fte betaald door 3 provincies samen), verder materieel projecten en investeringen (door Rijk en 3 provincies samen en derden) op het gebied van communicatie, fysieke markering van de Limes, creëren van 'visitor-hubs' samen met musea. Bij het hoge ambitieniveau creëren we een subsidie- en opdrachtenbudget voor publieksprojecten rond de Limes. Daarmee wordt het succes minder afhankelijk van financiering door derde partijen.
Overig	

3.9 Programma Hollandse Waterlinies

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.9
Onderwerp	Programma Hollandse Waterlinies (NHW en SvA)
Tekst overdrachtsdocument	Binnen het provinciaal erfgoedbeleid heeft de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en de Stelling van Amsterdam (SvA) een bijzondere positie. Ter voorbereiding op de status van UNESCO-werelderfgoed van de NHW als uitbreiding van het bestaande werelderfgoed SvA wordt specifiek in deze twee gebieden een gerichte programma uitgevoerd. Rijk en provincies werken al meer dan tien jaar samen deze ambities te realiseren. De provincies hebben wettelijke instructies van het Rijk om ze te beschermen in hun ruimtelijke verordeningen. De nominatie van de NHW is eind 2018 bekrachtigd door de ministerraad. De komende jaren is de inzet gericht op vier aandachtgebieden; Noorderpark, Amelisweerd Rijnauwen en Vechten, Laagraven en Eiland van Schalkwijk. Recente ontwikkelingen met de Noordelijke Randweg (NRU) leren dat extra uitvoeringsbudget nodig is om de kwaliteiten van de NHW te behouden en beleefbaar te maken. Het programma loopt eind 2019 af. Het nieuwe college wordt gevraagd een besluit te nemen over de

	verlenging van het programma inclusief een budget voor (mede) financiering van inpassingsmaatregelen van derden.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Tussenevaluatie cultuur- en erfgoednota 2016-2019: http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881e68fa6 vastgesteld in GS 15 januari 2019, met Statenbrief aangeboden aan PS, besproken in Cie BEM 11 februari 2019
	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	De afgelopen jaren is flink geïnvesteerd in relatie en draagvlak waar nu de vruchten van worden geplukt. Het accent is steeds meer verschoven naar integrale gebiedsontwikkeling, waarbij het landschap van de Linie en Stelling een drager is binnen een gebiedsproces en de ontwikkeling van een fort de aanjager voor de ontwikkeling van het hele gebied. Binnen het Pact van Ruigenhoek hebben 14 publieke en private partners hun krachten gebundeld om het erfgoed maatschappelijk te benutten, op de kaart te zetten en haar toegankelijk te maken voor (inter)nationaal publiek. Bij het niet overnemen van de keuze brokkelt het brede draagvlak af en het landschap van de waterlinie als aanjager voor het creëren van ruimtelijke kwaliteit worden niet meer ondersteund en begeleid vanuit de provincie.
Risico	Het besluit om te gaan voor de Werelderfgoedstatus van de NHW als uitbreiding van de SvA , in het hoog-dynamische grondgebied van prov. Utrecht, geeft grote gebiedsgerichte inpassingsuitdagingen. Bij het niet pakken van financiële verantwoordelijkheid, ontstaat de kans dat het Rijk de indiening bij UNESCO zal intrekken en de beeldvorming naar de collega provincies NH, Gld en NBr een stevige uitleg vraagt.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Voor de komende periode blijft het programmateam doorgaan op de ingeslagen weg van gebiedsontwikkeling waarmee het landschap van de waterlinie de aanjager is voor het creëren van ruimtelijke kwaliteit met een 'Werelderfgoed' waarden. Samen met de Pact partners versterken we de ontwikkeling van kennis en activiteiten op de thema's Water, Bescherming, Marketing & Toerisme, Recreatieve benutting en Ontwikkeling duurzaam gebruik. Deze inhoudelijk thema's en de samenwerkingsvormen vergroten op die manier het draagvlak en de betrokkenheid bij het cultuurhistorische landschap.
Verwachte resultaten	Het landschap en het verhaal van de Waterlinie en Stelling vertegenwoordigen een ruimtelijke kwaliteit met waarde. Het doorkruist ruim twee derde van de provincie Utrecht en ligt grotendeels in een sterk dynamisch gebied. Door het erfgoed te laten bijdragen aan inventieve oplossingen voor ruimtelijke, sociaaleconomische en maatschappelijke opgaven, verhoogt de ruimtelijke kwaliteit en brengen we een zinvolle en herkenbare nieuwe laag van betekenis toe. De aanpak van het programma NHW/SvA wordt steeds meer een belangrijke ruimtelijke

	waarde bepaler in de gebiedsontwikkeling waarbij we blijven inzetten op verbinden, versterken en verzelfstandigen van het erfgoed samen met de verschillende partners en een levendige community daar omheen.
Bedrag raming	Geschat wordt voor de komende 4 jaar een bedrag van 14 miljoen nodig te hebben. (3 miljoen proces en 11 miljoen investering). De afgelopen jaren heeft het programma succesvol ingezet op de relatie NHW en ontwikkelingen middels gebiedsontwikkelingsprocessen. Daaruit komen investeringsvragen in de 4 gebieden die direct rondom het stedelijk gebied ligt Noorderpark/Ruigenhoek, Amelisweerd/Rijnauwen/Vechten (inclusief het Utrecht Science Park), Laagraven (woningbouwopgave in de A12 zone) en het Eiland van Schalkwijk (dijkversterking Lek). Daarnaast zal de komende jaren aandacht zijn voor een kwalitatief goede inpassing van de NHW in ruimtelijke ontwikkelingen als gevolg van de ambities op het terrein van de energietransitie, de woningbouwopgave, de bereikbaarheid van de regio en de versterking van natuur. Procesgeld is nodig voor het creëren van kansen (bijv. planologische concepten maken) om de stedelijk kwaliteit en groen kwaliteit te versterken samen met rijks betrokkenheid via de regiodeals, erfgoeddeals. De partijen in het veld vragen van de provincie om de samenwerking tussen rood en groen te helpen kwalitatief goed vorm te geven, daar kennis in op te doen, en goede voorbeelden te realiseren.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Om de waarde van de ruimtelijke kwaliteit van de Waterlinie en Stelling als ontwerpopgave mee te nemen, in de grote ontwikkelingen die in de provincie Utrecht plaats gaan vinden is proces- en investeringsgeld nodig. De personele inzet voor het programma wordt uit de vaste formatie gedekt (ca. 10 fte)
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Voor de komende periode blijft het programmateam doorgaan op de ingeslagen weg van gebiedsontwikkeling waarmee het landschap van de waterlinie de aanjager is voor het creëren van ruimtelijke kwaliteit met een 'Werelderfgoed' waarden. Samen met de Pact partners versterken we de ontwikkeling van kennis en activiteiten op de thema's Water, Bescherming, Marketing & Toerisme, Recreatieve benutting en Ontwikkeling duurzaam gebruik. Deze inhoudelijk thema's en de samenwerkingsvormen vergroten op die manier het draagvlak en de betrokkenheid bij het cultuurhistorische landschap.
Verwachte resultaten	Het landschap en het verhaal van de Waterlinie en Stelling vertegenwoordigen een ruimtelijke kwaliteit met waarde. Het doorkruist ruim twee derde van de provincie Utrecht en licht grotendeels in een sterk dynamisch gebied. Door het erfgoed te laten bijdragen aan inventieve oplossingen voor ruimtelijke, sociaaleconomische en maatschappelijke opgaven, verhoogt de ruimtelijke kwaliteit en brengen we een zinvolle en herkenbare nieuwe laag van betekenis toe. De aanpak van het programma NHW/SvA wordt steeds meer een belangrijke ruimtelijke waarde bepaler in de gebiedsontwikkeling waarbij we blijven inzetten op verbinden, versterken en verzelfstandigen van het erfgoed samen met de verschillende partners en een levendige community daar omheen. De grote restauratieopgaven die nog gerealiseerd moeten worden zouden we bij deze hoge ambitie vanuit de provincie extra kunnen ondersteunen. Het betreft o.a. Fort Honswijk en de watergangen bij diverse forten.
Bedrag raming	Geschat wort voor de komende 4 jaar een bedrag van 20 miljoen nodig te hebben (3 miljoen proces en 17 miljoen investering)

Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Om de waarde van de ruimtelijke kwaliteit van de Waterlinie en Stelling als ontwerpopgave mee te nemen, in de grote ontwikkelingen die in de provincie Utrecht plaats gaan vinden is proces- en investeringsgeld nodig. Boven op deze kosten zal een groot deel van de personele inzet voor het programma vanuit de vaste formatie worden gedekt (ca. 10 fte)

3.9 Erfgoed: matching Erfgoeddeal

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.9
Onderwerp	Erfgoeddeal
Tekst overdrachtsdocument	Het Rijk heeft in de nota 'Erfgoed telt' een Erfgoeddeal aangekondigd met de andere overheden en grote erfgoedbeheerders. De Erfgoeddeal is op 21 februari 2019 ondertekend door IPO. https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2019/02/20/erfgoeddeal-samenwerken-aan-een-waardevolle-leefomgeving/Erfgoeddeal_Samenwerken_aan_een_waardevolle_leefomgeving.PDF De Erfgoed Deal richt zich op een drietal hoofdthema's: **1** Klimaatadaptatie, **2** Energietransitie en duurzaamheid, en **3** Stedelijke groei en krimp. Naast deze hoofdthema's zijn er twee ondersteunende lijnen: kennis en dialoog, en erfgoed als basis voor omgevingsvisies Hiervoor is landelijk incidenteel € 20 miljoen beschikbaar en de overheden die er gebruik van maken, worden geacht dit te matchen. In de huidige begroting is hiervoor geen budget beschikbaar.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Tussenevaluatie cultuur- en erfgoednota 2016-2019: http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881e68fa6 vastgesteld in GS 15 januari 2019, met Statenbrief aangeboden aan PS, besproken in Cie BEM 11 februari 2019.
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Utrecht kan niet voldoen aan de door IPO met Rijk, VNG en grote erfgoedbeheerders gesloten Erfgoeddeal.
Risico'	Cultuurhistorische waarden worden onvoldoende ingebracht in de (ontwerpopgaven rond) de grote transitie-opgaven in de fysieke leefomgeving.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We gaan erfgoed en cultuurhistorische waarden een plaats geven binnen de grote transitieopgaven in de fysieke leefomgeving en zien de hieronder volgende kansen. Deze kansen moeten nog worden uitgewerkt samen met Rijk en betreffende provinciale programma's. De uitvoering van de Erfgoeddeal bevindt zich landelijk nog in de startfase, op dit moment (april 2019) wordt landelijk projectbureau opgetuigd. **1 Klimaatadaptatie**: het verleden kan een bron van inspiratie zijn. Historische watergangen in steden kunnen weer worden benut en oude dijken en andere waterstructuren kunnen worden ingezet bij het bergen of geleiden van overtollig water. *Uitvoeringsprojecten kunnen betrekking hebben op gebruik van voormalige*

	inundatiegebieden van de waterlinies als wateropvang, en integratie van erfgoed bij dijkversterkingsprojecten. Ook projecten ter voorkoming van verdroging of bodemdaling, zowel in stedelijk gebied als in het veenweidegebied kunnen hier onderdeel van uitmaken **2 Energietransitie en duurzaamheid:** Om deze opgaven te realiseren zijn forse ruimtelijke ingrepen nodig. Dit leidt tot behouds- en inpassingsvraagstukken voor historisch waardevolle bebouwing en landschappen. Aandacht voor erfgoed is hierbij nodig om het landschap en de leefomgeving van de toekomst herkenbaar te houden. Door ontwerp kunnen ook nieuwe waarden worden toegevoegd. *Uitvoeringsprojecten kunnen betrekking hebben op het verrijken van de Regionale energiestrategie*ën *(RES-en) met informatie over en deskundigheid van de omgang met historische wijken, cultuurlandschappen en erfgoed-inclusieve landbouw en natuurbeheer.* **3 Stedelijke groei:** De stedelijke groei zal de komende jaren doorzeten en dat geldt zeker voor de steden Utrecht en Amersfoort. Hier is ruimte voor nodig in of aan de randen van de stad, waar zich vaak ook belangrijk cultureel erfgoed bevindt, zoals de NHW aan de oostkant van Utrecht. Hier spelen vraagstukken rondom verdichting (hoogbouw), nieuwe woningbouwlocaties, en transformatie van bijvoorbeeld oude industriële gebieden en spoor- en kanaalzones. Dit levert complexe herbestemmingsopgaven met bijzonder (monumentaal) vastgoed op. *Bij uitvoeringsprojecten kan gedacht worden aan initiatieven waarbij erfgoedstructuren, natuur en cultuurlandschap worden gekoppeld aan uitbreiding van steden en de Ringpark-gedachte rond Utrecht. Door toepassing van goed ontwerp kan worden bijdragen aan de identiteit van onze woongebieden, aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat en aan recreatie en toerisme. Hoogbouwvisies kunnen inspiratie halen uit de historische omgeving en uit de wijze waarop vroeger werd gewerkt met zichtlijnen.*
Verwachte resultaten	Een hogere kwaliteit van de leefomgeving en goede inpassing van 'Utrechtse kwaliteiten' – m.n. cultuurhistorische waarden - in de grote transitieopgaven.
Bedrag raming	€ 150.000 incidenteel
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Investeringen. Realisatie en jaarschijf zijn mede afhankelijk van inzet en bijdragen van het Rijk en van betreffende provinciale programma's. Alleen materiële kosten.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We gaan erfgoed en cultuurhistorische waarden een plaats geven binnen de grote transitieopgaven in de fysieke leefomgeving. De manier waarop is afhankelijk van kansen en behoeften. We kunnen meer projecten uitvoeren dan in scenario 2.
Verwachte resultaten	Een hogere kwaliteit van de leefomgeving en goede inpassing van 'Utrechtse kwaliteiten' – m.n. cultuurhistorische waarden - in de grote transitieopgaven.
Bedrag raming	€ 500.000 incidenteel
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Investeringen. Bij een hoog ambitieniveau is realisatie minder afhankelijk van bijdragen van het Rijk en betreffende programma's. Bij hogere ambitie wordt ook 1 extra fte ingezet voor dit doel: personele en materiële kosten. Jaarschijven: € 50.000 in 2019, € 100.000 in 2020, € 200.000 in 2021, € 150.000 in 2022.
Overig	

3.9 Erfgoed: matching monumentenzorg

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.9
Onderwerp	Monumentenzorg / Fonds Erfgoedparels
Tekst overdrachtsdocument	Het rijksbeleid zoals geformuleerd in de nota 'Erfgoed telt' verbreedt de focus van de restauratie van rijksmonumenten met aandacht voor de maatschappelijke functie en duurzaamheid van monumenten. Op basis van de herverdeling van het rijksbudget dat via het Provinciefonds wordt verdeeld, krijgt Utrecht met ingang van 2019 € 700.000 extra per jaar voor restauratie van rijksmonumenten. In het kader van de lopende bestuurlijke afspraken (tussen IPO en Rijk) moet de provincie dit bedrag matchen uit eigen middelen. Dit bedrag zal worden toegevoegd aan het Fonds Erfgoedparels. Uit de Utrechtse Erfgoedmonitor 2018 blijkt dat de restauratieopgave nog steeds substantieel is[8].
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Tussenevaluatie cultuur- en erfgoednota 2016-2019: http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881e68fa6 vastgesteld in GS 15 januari 2019, met Statenbrief aangeboden aan PS, besproken in Cie BEM 11 februari 2019.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Utrecht kan de afspraken tussen Rijk en IPO over monumentenzorg niet nakomen.
Risico'	Terugtrekking van het huidige rijksbudget dat via het provinciale Fonds Erfgoedparels wordt verdeeld (ruim € 1,5 miljoen per jaar). Achteruitgang van de onderhoudstoestand van rijksmonumenten en op langere termijn substantieel hogere restauratiekosten.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Verlenen van restauratiesubsidies aan eigenaren van rijksmonumenten, niet zijnde woonhuizen. Stimuleren van duurzaamheidsmaatregelen en zorgdragen voor betekenisvolle maatschappelijke functies van rijksmonumenten.
Verwachte resultaten	Het aantal rijksmonumenten, niet zijnde woonhuizen, in matige of slechte onderhoudstoestand neemt af met minstens 15% in de periode 2020-2023 (meetinstrument: Utrechtse Erfgoedmonitor).
Bedrag raming	€ 700.000 per jaar structureel met ingang van 2019. In de Septembercirculaire 2018 Provinciefonds is aangekondigd dat Utrecht met ingang van 2019 via het Provinciefonds een bedrag van € 2.292.840 van het Rijk zal ontvangen voor restauratie van

[8] Circa 20% van de Utrechtse Rijksmonumenten (niet zijnde woonhuis) valt in de categorieën matig en slecht. De geschatte restauratiebehoefte is 222 miljoen. https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/alle-onderwerpen/utrechtse/utrechtse/

	rijksmonumenten (p. 23, voorheen € 1.526.928 per jaar). Dat is € 766.000 meer dan voorheen. Het bedrag van € 66.000 hangt samen met het feit dat de provincie sinds 1 januari 2019 meer rijksmonumenten telt i.v.m. Vijfheerenlanden. De matching daarvan maakt onderdeel uit van een afzonderlijke claim in de Kadernota i.v.m. hogere kosten na gemeentelijke herindeling.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Investeringen: subsidies voor restauratie rijksmonumenten, met ingang van 2019 omdat per dit jaar de rijksbijdrage is verhoogd.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Het Rijk heeft voor de periode 2019-2020 € 65 miljoen extra vrijgemaakt voor de aanpak van met name grote restauratieopgaven (subsidiabele kosten hoger dan € 2,5 miljoen). Eigenaren van rijksmonumenten kunnen een aanvraag indienen en doen daarbij, is de verwachting, een beroep op de provincie voor medefinanciering. De verwachting is dat deze extra faciliteit in deze 3 jaar tot een grote inhaalslag zal leiden omdat eigenaren van grote monumenten massaal in beweging zullen komen. Grote actuele opgaven in de provincie Utrecht zijn de Catharijnekerk, Paleis Soestdijk, Kasteel Nyenrode, Fort Honswijk en de Utrechtse werven. Om er zeker van te zijn dat deze projecten ook de komende jaren worden uitgevoerd, kan de provincie extra budget reserveren, ook omdat inmiddels bekend is dat projecten met veel (co)financiering meer kans maken op subsidie van het Rijk (Subsidieregeling monumenten 2019/2020, Ministerie van OCW, 11 februari 2019).
Verwachte resultaten	Onderhoudstoestand van monumenten met grote restauratieopgave (subsidiabele kosten hoger dan € 2,5 miljoen) is in 2023 redelijk tot goed.
Bedrag raming	€ 700.000 per jaar structureel met ingang van 2019 plus incidenteel € 10 miljoen.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Investeringen: subsidies voor restauratie rijksmonumenten, met ingang van 2019 omdat per dit jaar de rijksbijdrage is verhoogd.
Overig	

3.9 Recreatie (RODS)

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.9 Kwaliteit leefomgeving
Onderwerp	Recreatie
Tekst overdrachtsdocument	Uit onderzoek (utrecht buiten) blijkt een kwalitatief en kwantitatief tekort aan recreatief aanbod (wandelpaden, fietspaden, recreatievoorzieningen en -gebieden) om de groei van de regio op te vangen. Ook de bekendheid en bereikbaarheid van de voorzieningen is onvoldoende. Voor de regio Amersfoort vindt op dit moment een vergelijkbaar onderzoek plaats. De staten hebben eind 2018 aangegeven dat provincie en gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor een goed aanbod van recreatieve voorzieningen voor iedereen. Daarbij is een adequate structurele financiering van zowel de verdere ontwikkeling en het beheer van de voorzieningen noodzakelijk. Het programma Recreatie om de Stad Utrecht (RodS) loopt eind 2019 af. De financiering van het beheer van de groene recreatiegebieden is niet gedekt vanwege wegvallende rijksmiddelen. Er is een tekort van €600.000 per jaar. Om te voorkomen dat de kwaliteit van het groene

	recreatieaanbod achteruitgaat is een provinciale bijdrage van maximaal €300.000 nodig. Het nieuwe college moet hierover een besluit nemen, evenals over een verhoging van het structurele budget voor ontwikkeling en beheer van recreatievoorzieningen (in vervolg op de genoemde onderzoeken). De provinciale inzet voor beheer en ontwikkeling van recreatie is deels georganiseerd via twee recreatieschappen. Ook de komende periode zal, naar verwachting, de provincie-brede organisatie van het recreatieve aanbod de nodige aandacht vragen van het bestuur en de provinciale organisatie.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen. Motie 110 (2018) Structurele dekking voor behoud en ontwikkeling van recreatieterreinen. Motie aanvaard door PS bij de begrotingsbehandeling 2019.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Voor wat betreft het budget RodS: *"Bij een minimumbeheer zijn de minimale eisen voor toegankelijkheid dat het gebied beleefbaar is vanaf de paden, waarbij per gebied tenminste 1 doorlopend fietspad (aansluitend op de routestructuur in de omgeving) en rondwandeling beschikbaar zijn. De minimale veiligheidseisen houden in dat paden en bruggen veilig zijn te betreden en er conform de wettelijke veiligheidseisen een systematische boomcontrole wordt uitgevoerd.* *De doorgaande fietspaden blijven in beheer bij het recreatieschap Stichtse Groenlanden".* Het aantal activiteiten wordt fors minder en alleen georganiseerd als dit inkomsten genereert voor het beheer. Door het stoppen van beheer zullen voorzieningen en paden al binnen 1 á 2 jaar verdwenen zijn. Herstel na die tijd zal extra investeringen kosten (kapitaalvernietiging). Voor wat betreft de overige recreatie: Daarnaast komt uit onderzoek naar voren dat vraag en aanbod niet goed op elkaar aansluit, de bereikbaarheid en bekendheid nog verbeterd moet worden, er een tekort is aan hectaren en de beheerkosten hoog zijn. De verdiensten die uit het bezoek van inwoners aan de gebieden gehaald kan worden is maar maximaal 25%. Zonder extra geld gaan de kosten voor bezoek omhoog, wat de brede toegankelijkheid voor alle inwoners onder druk zet. Zonder extra geld kan onvoldoende geïnvesteerd worden in het ontwikkelen van nieuwe gebieden. Wanneer er geen extra budget voor ontwikkeling en beheer van recreatievoorzieningen beschikbaar komt, komt het onderhoud van gebieden onder druk te staan, komt de toegankelijkheid in het gedrang (vanwege de druk meer inkomsten uit gebieden te genereren) en vindt overbelasting plaats van bestaande gebieden (beperkt tot geen nieuwe gebieden ontwikkelen).

	Hiermee gaat de aantrekkelijkheid en bezoek van recreatiegebieden achteruit. Op termijn zal dit ook gevolgen hebben voor de aantrekkelijkheid van de regio als vestigingsplaats.
Risico's	Bestuurlijk risico is groot. De toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van de recreatiegebieden staat op het spel. En daarmee komt ook de gezonde leefomgeving onder druk. Recreatie en recreatieve activiteiten zijn onlosmakelijk verbonden met de leefbaarheid van en in woongebieden.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Beheer en toegankelijkheid van recreatiegebieden kan beter gegarandeerd worden met extra financiële middelen. Voor RodS-gebieden is voldoende geld om de gebieden volledig open te houden. Voorwaarde hierbij is wel dat gemeenten hierin ook met eenzelfde bedrag participeren. Met regiopartijen (gemeenten en eigenaren gronden) moeten afspraken gemaakt worden over het vergroten van het aanbod door een verdere kwalitatieve ontwikkeling van recreatiegebieden, het vergroten van deze gebieden, aanleg van nieuwe gebieden en vooral ook investeringen in de verbindingen naar die gebieden toe en het omliggend landschap. De ambitie, sturing en financiering zal nader met de recreatieschappen en regio's moeten worden afgestemd. Voor het beheer en toegankelijkheid van de routes en klompenpaden door de diverse gebieden in onze provincie geldt dat eigenaren meer ondersteund moeten worden met extra subsidie om de routes en paden open te houden. Dit vergt nadere afspraken met eigenaren.
Verwachte resultaten	Duurzame instandhouding van eerder aangelegde gebieden en paden. Toegankelijkheid van gebieden kan laagdrempelig blijven (waarmee de gebieden bereikbaar zijn ook voor de zwakkere groepen in de samenleving). Meer recreatief te gebruiken gebieden geeft meer opvangcapaciteit voor de verwachte bevolkingsgroei. De inrichting van de gebieden kan op verschillende wijzen vormgegeven worden waardoor meer doelgroepen (leefstijlen) worden bereikt. Een goede en diverse toegankelijkheid wordt ook bereikt met meer routes en paden door de provincie.
Bedrag raming	Vanaf 2020 is structureel een jaarlijks budget nodig van € 300.000 euro voor het beheer van de RodS gebieden. Een gelijk bedrag wordt gevraagd aan de gemeenten op wiens grondgebied de voorzieningen liggen. Voor de ontwikkeling van (nieuwe) gebieden en paden en het ondersteunen van eigenaren van paden is een structureel budget nodig van 1,5 miljoen in 2021. Voor 2020 wordt een bedrag gevraagd van €700.000 euro.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen[9] Jaarschijven	Beheer RodS gebieden € 300.000 Verhoging beheer recreatiegebieden PM Verhoging bijdragen aan derden PM Personeel 0,5 fte Investeringsbudget PM Bijdrage in beheer na investering PM De PM-posten en fte moeten worden gedekt uit de structurele bijdrage van € 1.500.000 euro. Regiopartijen dienen hier ook substantieel aan bij te dragen.

[9] Waarin?

Overig	Scenario 2 is een basis ambitie die nodig is om te dienen als 'groene contramal' voor de bouwbehoefte, waaraan komende jaren invulling aan zal worden gegeven. Er wordt geen hoge ambitie voorgesteld.
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

3.9 Toerisme

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.9
Onderwerp	Toerisme
Tekst overdrachtsdocument	Het aantal binnenlandse- en (vooral) buitenlandse toeristen dat de provincie bezoekt groeit al jaren. Toerisme heeft positieve gevolgen voor de economie, het voorzieningenniveau, het culturele klimaat en de profilering van de provincie in het binnen- en buitenland en het biedt veel werkgelegenheid op diverse niveaus. Tegelijkertijd leidt de groei van toeristen tot overlast in de steden en profiteren nog niet alle regio's van de bezoekersgroei. De opgave om hierin een balans te bereiken overstijgt de spanwijdte van de individuele gemeenten en Utrechtse regio's. De inzet van de provincie was de afgelopen jaren gericht op het samenbrengen van partijen en het (mede)financieren van gerichte marketingcampagnes. De incidentele financiering van deze provinciale toerisme-initiatieven loopt eind 2019 af. Het nieuwe college kan er voor kiezen om de komende coalitieperiode in te zetten op een toerismebeleid gericht op het spreiden van toeristen door de provincie, ontwikkeling van producten en diensten die passen bij de door ons gewenste doelgroepen en aandacht voor mobiliteit, zodat toeristen zich makkelijk kunnen bewegen door de provincie. Een ander aandachtspunt voor de komende periode is de kwantiteit en kwaliteit van de Utrechtse verblijfsrecreatie. De problematiek van de permanente bewoning van recreatiewoningen is gekoppeld aan het tekort van sociale woningbouw. Ook is ondermijning een belangrijk punt van aandacht bij vakantiewoningen en parken (zie ook 3.6).
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	De provincie Utrecht profiteert beduidend minder van het groeiend toerisme naar Nederland dan de andere provincies. De stad Utrecht wordt overvol maar de omliggende regio's merken hiervan te weinig gelet op het aantal bezoekers. Vanuit de provincie zijn er geen sturingsmechanismen meer op de toeristenstromen.

Risico'	Vollopen van de stad, met de daaraan gepaard gaande negatieve effecten, en geen sturing op de spreiding van toeristen.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	1. Specifieke regio overstijgende marketing voor doelgroepen die geen overlast veroorzaken en substantieel besteden, waardoor de economie en bewoners daarvan profiteren. 2. Aanhaken op landelijke themajaren zoals “Ode aan het landschap” waarbinnen Utrecht een unieke propositie heeft en die passen bij een provinciebrede strategie, zodat alle regio’s meeprofiteren. 3. Actief toeristen verleiden om niet alleen de grote steden te bezoeken, maar juist ook het buitengebied. Daarvoor heeft Utrecht een uniek en onderscheidend aanbod. Dat betekent o.a. een actieve strategie op het delen van informatie die voor toeristen interessant is, zorgdragen voor meertaligheid, etc. 4. Bijdragen aan een integrale aanpak om de verblijfsrecreatie aantrekkelijk en vitaal te houden voor toeristen en voor de problemen als permanente bewoning, veiligheids- en overlast issues zoeken naar de meest optimale oplossing. 5. Monitoring van de aanpak om toeristen te spreiden en onderzoeken hoe we steeds gerichter die doelgroepen kunnen aantrekken die passen bij de provincie. 6. Mobiliteit: Initiëren en verbeteren van verschillende duurzame OV- en andere mobiliteitsoplossingen om toeristen naar de plekken te brengen die 7. Stimuleren en het mede (her)ontwikkelen van nieuw en passend (cultureel) aanbod op basis van het DNA van de provincie en haar erfgoed dat aantrekkelijk is voor toeristen en bewoners.
Verwachte resultaten	• Een goed voorzieningenniveau voor toeristen en bewoners en een versterking hiervan in de regio’s. • Gekoppeld aan voorgaande, een rijk en onderscheidend cultureel aanbod. • Toename werkgelegenheid ook in tijden van economische tegenwind omdat de sector goed bestand is tegen teruglopende economische groei. • Groei van bestedingen in de provincie. • Belangrijke en positieve bijdrage aan de bredere economische profilering van de hele provincie en gekoppeld daaraan een positieve bijdrage aan het vestigingsklimaat.
Bedrag raming	€ 750.000 + 1 fte formatie.
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen[10] Jaarschijven	

	2020	**2021**	**2022**
1. Regio overstijgende marketing	200	175	200
2. Themajaren en lijnen	75	150	100
3. Actief spreiden toeristen	75	75	100
4. Verblijfsrecreatie	100	100	100
5. Monitoring & onderzoek	100	75	75
6. Mobiliteitsoplossingen	75	75	75
7. (Her)ontwikkeling van aanbod	125	100	100
Totaal	750	750	750

Om goede invulling te kunnen geven aan toerisme is, naast de financiële injectie, aanvullende structurele formatie nodig van 1 fte.

[10] Waarin?

Overig	Scenario 2 is een basis om de toerisme in de provincie te kunnen managen, voor zover dit ook feitelijk mogelijk is. Er wordt geen hogere ambitie voorgesteld.	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)	
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten		
Verwachte resultaten		
Bedrag raming		
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven		
Overig		

3.10 Informatiebeveiliging en privacy

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	Nummer paragraaf
Onderwerp	Informatiebeveiliging en privacy (AVG)
Tekst overdrachtsdocument	Paragraaf 3.10, p.47 : De provincie heeft het afgelopen jaar met het programma Informatieveiligheid en Privacy hard gewerkt om een eerste basis hiervoor te leggen en er is een plan van aanpak opgesteld om de komende jaren gestructureerd te voorzien in de verdere benodigde verbeteringen. Paragraaf 4.2, p.55: *Informatiebeveiliging en privacy* De afgelopen jaren is in verschillende (externe) onderzoeken geconstateerd dat het niveau van informatieveiligheid en privacy bij de provincie Utrecht zorgwekkend is en met voorrang vraagt om verbeteringen. De basis voor de benodigde verbetering is in 2018 gelegd in het programma Informatieveiligheid en Privacy. Het vervolg vraagt om een meerjarenaanpak voor structurele verbetering.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Informatieveiligheid en privacy is niet op orde waardoor de provincie Utrecht onvoldoende in staat is om een betrouwbare partner te zijn voor partners. Ketensamenwerking komt onvoldoende tot stand. De provincie voldoet niet aan de wettelijke verplichtingen met betrekking tot de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO).

Risico's	• Imagoschade • Financiële schade door boetes vanuit de AVG (boetebedragen kunnen oplopen tot 20 miljoen euro). • Schade aan derden bijvoorbeeld doordat de provinciale informatie onbetrouwbaar blijkt. • Risico op ondermijning
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	De provincie voert het Plan van aanpak Informatiebeveiliging en Privacy uit, met als doel het verbeteren van informatiebeveiliging en privacy. Het plan bestaat uit: - Proces- en governance verbetering; - Awareness verbeteren; - Basis op orde.
Verwachte resultaten	De provincie Utrecht werkt er aan om aantoonbaar op orde te komen op het gebied van informatieveiligheid en privacy en daarmee een betrouwbare partner voor burgers, bedrijven en partners te zijn. Zij voldoet aan haar minimale wettelijke verplichtingen op het gebied van privacy. Zij voldoet aan een groot deel van de vereisten vanuit de Baseline Informatieveiligheid Overheid. Daarnaast werkt de provincie Utrecht er aan om in control te komen op de risico's op het gebied van informatiebeveiliging en privacy.
Bedrag raming	1.605.625 euro
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	

Plan van Aanpak informatiebeveiliging en privacy

Omschrijving	fte	Schaal	2019	2020	2021	2022
Personele kosten						
Programmamanager	0,75	13		80.625		
Privacy Officer	2,00	11	157.500	176.000	176.000	176.000
Security Officer	2,00	12	144.000	199.000	199.000	199.000
Subtotaal personele kosten			**301.500**	**455.625**	**375.000**	**375.000**
Overige kosten						
Technische analyses			11.000	30.000	30.000	30.000
PEN testen			0	25.000	25.000	25.000
Awareness			20.000	45.000	45.000	45.000
Technische maatregelen			50.000	100.000		
Subtotaal overige kosten			**81.000**	**200.000**	**100.000**	**100.000**
Saldo per boekjaar			**382.500**	**655.625**	**475.000**	**475.000**
Restant programmabudget 2018			-233.660			
Dekking uit reguliere middelen			-148.840			
Benodigd budget per jaar			**0**	**655.625**	**475.000**	**475.000**

Deze raming is aanvullend op het eerder toegekende budget vanuit de Kadernota 2018 voor een Functionaris Gegevensbescherming en een CISO (Chief Information Security Officer).

KADERNOTA 2018

Omschrijving	fte	Schaal	2019	2020	2021	2022
Functionaris Gegevensbescherming	1,00	13	107.500	107.500	107.500	107.500
CISO	1,00	13	107.500	107.500	107.500	107.500

Overig

Scenario 3 Ambitie hoog (optioneel)

Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten

De provincie voert het Plan van aanpak Informatiebeveiliging en Privacy uit, met als doel in control komen op en verbeteren van informatiebeveiliging en privacy.
Het plan bestaat uit:

- Proces- en governance verbetering (ISO certificering);
- Awareness verbeteren;
- Basis op orde.

Verwachte resultaten

De provincie Utrecht is aantoonbaar op orde op het gebied van informatieveiligheid en privacy en is daarmee een betrouwbare partner voor burgers, bedrijven en partners. Zij voldoet aan alle wettelijke verplichtingen op het gebied van privacy. Zij voldoet aan de vereisten vanuit de Baseline Informatieveiligheid Overheid. Daarnaast is de provincie Utrecht in control op de risico's op het gebied van informatiebeveiliging en privacy.

Bedrag raming

2.161.125 euro

Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven

Plan van aanpak informatiebeveiliging en Privacy

Omschrijving	fte	Schaal	2019	2020	2021	2022
Personele kosten						
Programmamanager	0,50	13	53.750			
Programmamanager	0,75	13		80.625		
Privacy Officer	2,00	11	176.000	176.000	176.000	176.000
Security Officer	2,00	12	199.000	199.000	199.000	199.000
Subtotaal personele kosten			**428.750**	**455.625**	**375.000**	**375.000**
Overige kosten						
Overhead personeel	15 K per fte		67.500	71.250	60.000	60.000
Technische analyses			30.000	30.000	30.000	30.000
PEN testen			25.000	25.000	25.000	25.000
Awareness			45.000	45.000	45.000	45.000
Technische maatregelen				100.000		
Subtotaal overige kosten			**167.500**	**271.250**	**160.000**	**160.000**
Saldo per boekjaar			**596.250**	**726.875**	**535.000**	**535.000**
Restant programmabudget 2018			-232.000			
Benodigd budget per jaar			**364.250**	**726.875**	**535.000**	**535.000**

Deze raming is aanvullend op het eerder toegekende budget vanuit de Kadernota 2018 voor een Functionaris Gegevensbescherming en een CISO (Chief Information Security Officer).

KADERNOTA 2018

	Omschrijving	fte	Schaal	2019	2020	2021	2022
	Functionaris Gegevensbescherming	1,00	13	107.500	107.500	107.500	107.500
	CISO	1,00	13	107.500	107.500	107.500	107.500
Overig							

3.10 Onderzoek en ontwikkeling en beleidsvorming op dataficering van de samenleving

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.10
Onderwerp	*Onderzoek en ontwikkeling en beleidsvorming op dataficering van de samenleving*
Tekst overdrachtsdocument (checken of deze nu gelijk zijn…)	De digitale uitdagingen voor de provincie zijn groot en divers. Er ontstaat een nieuwe infrastructuur waarbij het niet meer over de techniek maar over de waarde gaat. De komende jaren moet de provincie, in antwoord daarop, keuzes maken en nieuwe ambities en visies vaststellen. Het is noodzakelijk om hierbij gebruik te maken van kennis van buiten (kennisinstellingen en bedrijfsleven en overheidspartners) en om zelf interne kennis op te bouwen. Daartoe is door GS vastgesteld dat een kenniscentrum dataficering en digitaal middenbestuur wordt opgericht en dat er een centrale pool van dataspecialisten opgezet wordt voor ondersteuning bij de opgaven. Daarvoor is voor de komende jaren aanvullende financiering nodig.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: Vastgesteld in de Digitale Routekaart: Simcity 2025 Afgesproken met Hogeschool Utrecht en Universiteit Utrecht.
Status bedrag	Aankruisen: Verhogen bestaand budget
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Provincie speelt marginale rol bij digitale ontwikkeling
Risico'	Kennis van data, datadeelplatformen en digitalisering, van algoritmen en de toepassing sensoren ontbreekt om te kunnen sturen of ondersteunen bij de opgaven. Alle partijen vinden het wiel uit en de adviesmarkt heerst en verdeelt.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	De Provincie levert een bijdrage aan een kenniscentrum dat inzicht verschaft in mogelijkheden van data, business intelligence en real time sturing op de opgaven. Er is samenwerking met Hogeschool Utrecht en Universiteit en bijvoorbeeld het RIVM. Er komt een ingericht datawerkplaats om analyses op data te kunnen verrichten. En er zijn demonstraties van nieuwe intelligente toepassingen en platforms.
Verwachte resultaten	Provincie ontleent deel legitimering en bestaansrecht in de toekomst door een ondersteunende rol in de digitalisering en de maatschappelijk/ ethische vraagstukken. De opgaven kunnen een beroep doen op de dataspecialisten van de provincie.
Bedrag raming	600K
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen[11] Jaarschijven	De provincie investeert verder in een centrale datascience pool (2 FTE) en in het kenniscentrum (200 K en 1 FTE) voor datawerkplaats en stimuleren tests) om de mogelijkheden van dataficering voor de energietransitie, de omgevingswet, mobiliteit en veiligheid te kunnen benutten. Er wordt discussie gestimuleerd op de maatschappelijk/ethische en economische

[11] Waarin?

	vraagstukken van dataficering, zoals eigenaarschap, modellering in beoordeling- en beslissingsalgorithmen en transparantie.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	De provincie voert een databeleid voor de regio en handhaaft op zaken als transparantie, standaarden en economisch verdeling van middelen op de gemeenschappelijke regionale data-infrastructuur De provincie richt een in-house kenniscentrum in dat inzicht verschaft in de regie over data in de provincie Utrecht over data, datainfrastructuur , data analyse, business intelligence en real time sturing op de opgaven. Er is intensieve samenwerking met de Hogeschool Utrecht en de Universiteit en collega expert organisaties zoals het RIVM en het KNMI. De provincie richt daarnaast zelf mede een datawerkplaats in om analyses en visualisaties op data te kunnen verrichten. Er is sprake van structurele co-creatie en demonstratie van nieuwe intelligente toepassingen en platforms. De Provincie neemt in overleg met de EBU/ROM deel aan enkele future-city-projecten (mede gefinainciers vanuit EU). De reputatie van de provincie op expertise over data en digitalisering wordt versterkt door positie in media en publicaties.
Verwachte resultaten	De provincie ontleent een deel van haar legitimering en bestaansrecht in de toekomst door een sturende rol in de digitalisering en de maatschappelijk/ethische vraagstukken. Data is hierbij de cruciale grondstof. De provincie Utrecht behoort tot de top-4 Provincies op dit gebied. De opgaven en de gemeenten kunnen een beroep doen op de dataspecialisten van de provincie. De provincie voert regie over dataplatforms om het delen van data en transparantie te bewerkstelligen.
Bedrag raming	850 K
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	De provincie investeert in beleidsontwikkeling en in een eigen datascience pool (3FTE) en een eigen kenniscentrum met een datawerkplaats en demonstratiefieldlab (2 FTE plus 350 K datawerkplaats en stimuleren experimenten en tests) om de mogelijkheden van dataficering voor de energietransitie, de omgevingswet, mobiliteit en veiligheid te kunnen benutten. Binnen vier jaar formuleert de provincie een regionaal databeleid en stuurt de provincie op bekende wijze in dit nieuwe terrein dmv vergunning, stimulering en handhaving. Er is een relatie met onderzoek 4.2 “de staat van Utrecht in die zin dat het daar gaat over beleidsonderzoek enhet hier onderzoek naar de mogelijkheden van digitalisering betreft.
Overig	

3.10 Transparantie en vindbaarheid

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	3.10
Onderwerp	*Transparantie en vindbaarheid*
Tekst overdrachtsdocument	Het doel van de Wet Open Overheid is overheden transparanter te maken door publieke informatie meer (actief) toegankelijk en vindbaar te maken. Voor provincies geldt dat de omgevingswet en de juridische borging van de besluitvorming in algemene zin hogere eisen stellen aan de digitale instrumenten en de zoekmogelijkheden voor de burger. De vraag is hoe de nieuwe staten hier mee om willen gaan en in welke mate het College en staten wil investeren in informatiesystemen en verbetering van de toegankelijkheid. Oorspronkelijke tekst

	Transparantie en vindbaarheid Het doel van de Wet Open Overheid is overheden transparanter te maken door publieke informatie meer (actief) toegankelijk en vindbaar te maken. Voor provincies geldt dat de omgevingswet en de juridische borging van de besluitvorming in algemene zin hogere eisen stellen aan de digitale instrumenten en de zoekmogelijkheden voor de burger. De vraag is hoe het nieuwe college hiermee wil omgaan en in welke mate zij wil investeren in informatiesystemen en verbetering van de toegankelijkheid. De benodigde incidentele en structurele middelen hangen af van het gekozen ambitieniveau.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: Wettelijke verplichting Wet Open Overheid Door GS vastgesteld in de Digitale Routekaart SimCity2025
Status bedrag	Verhogen bestaand (pilot) budget
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	ActieveActieve publicatie van besluiten wordt niet mogelijk. Stateninformatie en WOB-bare documenten (email, sollicitatieverslag, besluit) moeten individueel opgezocht worden. De app is dan alleen passieve toegangelijk tot besluiten, zonder verdere duiding. of onderhoud De provincie speelde een belangrijke rol bij het stimuleren van open data en van transparantie. De nieuwe Wet Open Overheid legt hoge eisen op. Daarnaast heeft de burger nu al moeite om de dossiers te vinden.
Risico'	De provincie speelde een belangrijke rol bij het stimuleren van open data en van transparantie. De nieuwe Wet Open Overheid legt hoge eisen op. Daarnaast heeft de burger nu al moeite om de dossiers te vinden. Verdere inspanning is nodig om zoeken, duiden en filteren mogelijk te maken. De Provinciale producten blijven anders onduidelijk voor de buitenwereld.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We maken dossiers overzichtelijk en toegankelijk. We installeren en onderhouden een zoekmachine en een Open staten App. . Bij het opstellen van dossiers wordt meer rekening gehouden met derden.
Verwachte resultaten	De belangrijke dossiers zijn te vinden met een zoekmachine en een Open Staten App voor derden.
Bedrag raming	300 K structureel
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen[12] Jaarschijven	1 FTE-1,5 FTE en een investering van 150 K in een voor de buitenwereld ingerichte zoekmachine en App
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)

[12] Waarin?

Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	We maken dossiers en data overzichtelijk en toegankelijk. We installeren en onderhouden een zoekmachine en een Open Staten Appapp. We onderhouden een register van alle dossiers. We maken ook social media rond grote projecten en e-mails beter ontsluitbaar met behoud van privacy. Het Documentsysteem moet aangepast worden om direct bij het openstellen rekening te houden met de kennisachterstand van de buitenwereld en met privacy. Er volgt een campagne voor het schrijven voor de buitenwereld in zelfverklarende paragrafen, zodat de buitenwereld de teksten beter kan duiden.
Verwachte resultaten	Een doorzoekbaar register met alle belangrijke dossiers die snel ontsluitbaar is voor derden met behoud van privacy. Een onderhoudbare zoekmachine en een Open Staten App voor de buitenwereld.
Bedrag raming	450K structureel, 100 K incidenteel
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	2-3 FTE voor het invoeren en bijhouden van het dossierregister en een zoekmachine en een app voor de ontsluiting door derden. Campagne schrijven voor de buitenwereld. (100k).
Overig	

4.2 Stakeholdersmanagement

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	4.2 Participatie, samenwerking en public affairs
Onderwerp	Samenwerking / Stakeholdermanagement
Tekst overdrachtsdocument	Een aandachtspunt zijn de huidige mogelijkheden tot goede afstemming binnen de provincie en in de regio van de samenwerkingscontacten en -initiatieven (één geluid naar buiten en stakeholdermanagement). Op organisatie- en dus ook bestuurlijk niveau ontbreekt het inzicht in en het overzicht van de regionale netwerken, regionale en lokale belangen en het opereren van de provincie hierin. Het risico hiervan is versnippering, missen van kansen om initiatieven te koppelen en dubbel werk. Belangenbehartiging vanuit de regio richting Den Haag en Brussel wordt daardoor ook diffuus en inefficiënt en we laten kansen liggen. Het nieuwe college kan ervoor kiezen om de provinciale inzet voor stakeholdermanagement en regionale public affairs meer ambitieus in te zetten.
Status keuze/voorstel	☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ((valt uit wensen VNG Utrecht, gemeenten, regio's en andere partijen af te leiden) ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	De afstemming binnen de provincie en in de regio blijft suboptimaal. Het inzicht in regionale netwerken, de belangen en initiatieven (bij gemeenten en andere partners) blijft fragmentarisch en gebrekkig. Hierdoor worden kansen gemist, zal samenwerking vertraging ondervinden en verminderd de effectieve gezamenlijke aanpak van de maatschappelijke opgaven.

Risico'	Versnippering van initiatieven, boodschappen en belangen, en daardoor het missen van kansen om die te koppelen en dubbel werk te voorkomen. Levert minder efficiënte lobby richting Den Haag en Brussel op. Provincie kan dan ook zijn rol in de regio's niet pakken.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Overzicht bijhouden van alle initiatieven van de provincie m.b.t. de opgaven in de regio. Overzicht bijhouden van de initiatieven en belangen bij de gemeenten en andere partners en netwerken m.b.t. de opgaven in de regio. Deze "logisch" koppelen en zorgen dat de juiste gesprekken hierover plaatsvinden aan de "juiste tafels" met de juiste personen. Zowel binnen de eigen organisatie als op regionaal, provinciaal, nationaal als Europees niveau.
Verwachte resultaten	De provincie spreekt met "één stem" richting gemeenten en andere partners in de regio. Belangen en initiatieven kunnen veel beter voor het voetlicht worden gebracht. Dat leidt tot een effectieve, gezamenlijke lobby in en Haag en Brussel: met betere profilering, belangenbehartiging en meer (co)financiering vanuit het Rijk en de EU.
Bedrag raming	1 fte schaal 12 à € 122.000 per jaar
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Kosten: personeel
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Met een extra fte kan Stakeholdermanagement nog effectiever uitgevoerd worden.
Verwachte resultaten	Hogere kwaliteit van resultaten dan bij Scenario 2.
Bedrag raming	1 fte schaal 12 à € 122.000 per jaar aanvullend op Scenario 2
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Kosten: personeel
Overig	

4.2 Public Affairs

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	4.2 Participatie, samenwerking en public affairs
Onderwerp	Public affairs en lobby Brussel en Den Haag
Tekst overdrachtsdocument	Bij vrijwel alle provinciale opgaven spelen de Europese en de nationale overheid een belangrijke rol. Ook in de komende collegeperiode besluiten Europees Parlement, Europese Commissie en Raad, Tweede Kamer, Kabinet en medeoverheden over wetten en akkoorden die (financiële) consequenties hebben voor de provincie. Cruciaal daarbij is dat de provincie in de voorbereiding actief meedenkt en -praat over doelstellingen, aanpak, wet- en regelgeving en instrumenten. Dit om invloed uit te oefenen op de beleidsontwikkeling en besluiten, en tijdig te anticiperen op nieuw beleid. Voor een duurzame en effectieve invulling van de provinciale public affairs-functie is specifieke expertise nodig en consequente, meerjarige investeringen in ambtelijke, bestuurlijke en politieke netwerken in Den Haag, Brussel en de regio. - Invloed in Brussel oefent de provincie uit in samenwerking met de Randstadprovincie, het Huis van de Nederlandse Provincies in Brussel en via thematische netwerken. In 2019 vinden verkiezingen plaats voor

	het Europees Parlement, komt er een nieuwe Europese Commissie en treedt het Verenigd Koninkrijk treedt uit de Unie. Tegelijkertijd wordt er onderhandeld over nieuwe beleidscontouren voor de Europese budgettaire periode 2021-2027, onder andere over nieuwe programma's voor de regionale economische ontwikkeling (EFRO Kansen voor West), voor Plattelandsontwikkeling (POP) en voor Onderzoek en innovatie (Horizon). Het nieuwe college wordt gevraagd om in de loop van het jaar de nieuwe Europastrategie van de provincie vast te stellen, evenals de samenwerkingsstrategie van de Randstadprovincies in Brussel. - Invloed in Den Haag oefenen wij uit door de uitvoering van de (vierjarige) public affairs-strategie en door de samenwerking in het IPO. De public affairs-strategie is gekoppeld aan de kabinetsperiode. Op basis van de huidige lobby inzet kan er op een beperkt aantal prioritaire dossiers actief opgetreden worden richting politiek Den Haag40. De beperkte inzet leidt wel tot succes (zoals gewijzigde wet- en regelgeving en het binnenhalen van fondsen voor Utrechtse initiatieven). Bij het blijven vormgeven van de rol als 'middenbestuur' speelt het IPO een cruciale rol om de samenwerking met andere koepels te versterken. Het streven naar één overheid betekent dat de koepels elkaar beter moeten vinden en dat IPO zich proactiever en meer effectief moet positioneren naast Rijk en VNG. Een aandachtspunt hiervoor is de eigen inzet (tijd, kwaliteit, proactief) van de provincie, ambtelijk, bestuurlijk en politiek, in het IPO. - De huidige inzet van de public affairs-functie op Europees en nationaal niveau is effectief en bescheiden. Om actief te kunnen anticiperen op nieuwe beleidsontwikkelingen en de provinciale ambities en belangen beter te kunnen behartigen kan het nieuwe college ervoor kiezen om voor de komende collegeperiode meer en actiever inzetten op public affairs en lobby.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: X Genoemd in document GS, PS (wo motie): Balans Europastrategie X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern: VNG manifest ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen. Het aandachtspunt m.b.t. capaciteit op Europa is genoemd in het B-stuk en de Statenbrief n.a.v. de Balans 2016-2018 van de Europastrategie. N.a.v. deze passage zijn er vragen gesteld in de cie BEM. VNG vraagt in haar manifest aan provincie Utrecht om haar rol te vervullen bij de regionale coördinatie en afstemming van belangenbehartiging richting Den Haag en Brussel.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	De Public Affairs inzet van de provincie Utrecht kan niet verbeteren. De provincie kan de gevraagde rol (inbreng VNG manifest aan provincie Utrecht) van regionale coördinatie en afstemming van belangenbehartiging richting Den Haag en Brussel niet vervullen. De provincie kan de gewenste inspanningen om meer (co-)financiering uit Den Haag en Brussel op te halen niet leveren.
Risico'	De vraag om regionale samenwerking wordt steeds groter, de regio steeds mondiger mbt ieders belangen. Het afbreukrisico zit voornamelijk in de profilering en positionering van de regio/ provincie Utrecht in

	relevante Haagse en Brusselse netwerken. Zonder extra inzet zal er steeds meer een verdeeld geluid vanuit de regio te horen zijn.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	- provincie Utrecht beter positioneren in Brussel en Den Haag - (financiële) belangen van de provincie in Brussel en Den Haag beter bewaken - meer coördinatie en afstemming voeren op de belangenbehartiging in Den Haag en Brussel door Utrechtse partijen
Verwachte resultaten	- een stevige positionering en profilering in Den Haag en Brussel - effectievere regionale belangenbehartiging door afstemming en kennisuitwisseling tussen belangrijke stakeholders - het opbouwen van een stevig netwerk - de organisatie van evenementen waarmee we de provincie duidelijk profileren buiten de regio - uitbreiding van aantal dossiers waarop de provincie in Den Haag en Brussel acteert - meer Rijks en Europees (co)financiering voor Utrechtse projecten
Bedrag raming	2 fte's schaal 12 à € 122.000 = € 244.000 per jaar
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	personeel
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Met extra bezetting en budget aanvullend op Scenario 2 kunnen we de regionale belangenbehartiging nog effectiever voeren.
Verwachte resultaten	Utrecht goed op de kaart in Den Haag, Brussel, Nederland en Europa
Bedrag raming	1 fte internationale profilering op specifieke opgaven (zoals Healthy Urban Living) schaal 11 = € 100.00 per jaar 1 fte ondersteuning (schaal 10 = ….) per jaar €50.000 per jaar aanvullend op Scenario 2
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Personeel en investeringen voor organisatie van PA-events en ontwikkelen van PA-middelen
Overig	

4.2 Corporate communicatie

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	4.2
Onderwerp	Corporate communicatie
Tekst overdrachtsdocument	De uitdaging voor de provincie is om vanuit een corporate gedachte meer regie op communicatie te voeren waardoor de provincie beter zichtbaar wordt op de belangrijkste thema's en een duidelijker profiel ontwikkelt.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel

	X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Om de regie te voeren vanuit corporate communicatie is meer senioriteit vereist en extra capaciteit. Zonder deze kwalitatieve en kwantitatieve uitbreiding kan coporate communicatie alleen ondersteuning bieden en met name gericht op bestuurscommunicatie. Alle overige communicatie vindt dan plaats via inhuur in opdracht van programmaleiders of opgavenmanagers waardoor de samenhang in de communicatie ontbreekt en er geen effectieve corporate communicatie plaatsvindt voor de provincie als geheel. Het beeld naar buiten van de provincie Utrecht blijft diffuus. Er is ook geen sturing mogelijk op de kwaliteit van de communicatie en de wijze waarop we communiceren. Een doorontwikkeling van zendergericht communiceren naar interactief communiceren vindt waarschijnlijk niet plaats of ongecontroleerd met bestuurlijke kwetsbaarheid tot gevolg.
Risico'	Verslechtering van de herkenbaarheid van de provinicie.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Corporate thema's bepalen. Prioriteit vanuit team corporate communicatie op ondersteuning van belangrijkste opgaven. Regie op inhoud van communicatie en wijze van communiceren.
Verwachte resultaten	- Zichtbaarheid belangrijkste opgaven van PU. - Rol van de provincie inzichtelijk. - Herkenbare provincie - Effectiever op belangrijkste inhoudelijke opgaven dankzij ondersteunende (strategische) communicatie. - Doorontwikkeling van de wijze waarop we communiceren: van zenden naar dialoog.
Bedrag raming	2 fte schaal 12
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen[13] Jaarschijven	Personeel (voor 1 fte omzet uit inhuur)
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

4.2 Staat van Utrecht

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	4.2 Participatie, samenwerking en public affairs
Onderwerp	Staat van Utrecht
Tekst overdrachtsdocument	Op 14 maart 2019 verschijnt de nieuwe Staat van Utrecht (www.staatvanutrecht.nl). De Staat van Utrecht

[13] Waarin?

	omvat vele thema's en indicatoren die samen een beeld geven van het woon-, werk- en leefklimaat in de 26 Utrechtse gemeenten. Op basis van actueel onderzoek, met cijfers en analyses. De informatie is vooral kwalitatief van aard en wordt aangevuld met kaarten, tabellen en figuren. Via de website zijn gegevens op detailniveau voor iedereen beschikbaar. Partijen maken gebruik van de Staat van Utrecht voor diverse doeleinden. Gemeenten gebruiken de gegevens bij het opstellen van strategische visies en agenda's en bij het opstellen van begrotingsstukken. Voor raadsleden fungeert de Staat als informatiebron bij de voorbereiding van de gemeenteraadsverkiezingen. Ook binnen de provinciale organisatie wordt de Staat vaak geraadpleegd. De Staat van Utrecht heeft een cyclus van 2 jaar. Op 14 maart verschijnt een aparte special over Energietransitie. De behoefte aan regionaal onderzoek wordt steeds groter. De Staat van Utrecht is uniek omdat zij de provincie en haar gemeenten van data èn analyse voorziet. Dit jaar verschijnt de Staat van Utrecht voor de vijfde keer. De Staat van Utrecht is tot nu toe elke keer projectbasis gefinancierd. Het nieuwe college kan kiezen voor structurele financiering zodat de continuïteit van de Staat van Utrecht geborgd is.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ **X** Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ **X** Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Er komt na 2019 geen Staat van Utrecht meer. Ook aanverwante activiteiten, zoals het publiceren van specials over actuele onderwerpen worden stopgezet.
Risico'	Afbreukrisico op de kwaliteit van regionaal onderzoek (data analyses). De Staat van Utrecht geeft informatie over het woon- werk- en leefklimaat van de 26 gemeenten en de provincie. Op basis van actueel onderzoek, cijfers en analyses. Deze actuele informatie is dan niet meer voorhanden. Terwijl veel gemeenten en andere partijen juist gebruik maken van de Staat van Utrecht en hier op rekenen. Er is in 2017 geïnvesteerd in een website en een database. Deze investering heeft dan maar beperkt (voor 2x SvU) zin gehad.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord <u>of</u> Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	• Actualisatie Staat van Utrecht (om de twee jaar). • Het maken van een special (ieder jaar). • Het uitvoeren van dialoogactiviteiten om de Staat en de maatschappelijke opgaven die daarin naar voren komen onder de aandacht en op de agenda's van gemeenten en andere partijen te krijgen.
Verwachte resultaten	• Om de twee jaar een nieuwe actuele Staat van Utrecht (website en database) • Ieder jaar een special over een actueel onderwerp.

	• Verschillende dialoogactiviteiten om de Staat en de maatschappelijke opgaven die daarin naar voren komen.
Bedrag raming	1 fte schaal 11 (€ 107.000) per jaar + 125.000 euro per jaar
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Personeel Inhuur onderzoek Inhuur dialoog Communicatie Materiaal (drukwerk, organiseren bijeenkomsten/dialoog)
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

4.3 Interne Communicatie

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	4.3
Onderwerp	Interne communicatie
Tekst overdrachtsdocument	Interne communicatie wordt op projectbasis ingevuld door inhuur. Om alle medewerkers mee te nemen in de veranderingen en om het goede contact tussen management en werkvloer tot stand te brengen is deze functie binnen de PU gewenst.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern X Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.
Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel X Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Inhuur is noodzakelijk om doorontwikkeling communicatief te ondersteunen en eventueel cultuurverandertraject te ondersteunen. Overige interne communcatie waaronder arbeidsmarktcommunicatie altijd op adhoc basis en door HRM en afdelingen zelf geïnitieerd. Geen communicatieve ondersteuning van directie en provinciesecretaris. Geen prioriteitstelling op informatie vanuit de organisatie aan medewerkers. Geen inbedding van kernwaarden en kernkwaliteiten. Geen goede interne advisering op project nieuw intranet / digitale werkplek.
Risico'	Gebrek aan tevredenheid onder medewerkers over functioneren eigen organisatie.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt

Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Communicatie op de doorontwikkeling en communicatie om gedragverandering te bevorderen. Beter implementeren van kernwaarden en kernkwaliteiten. Medewerkers goed informeren over veranderingen in de organisatie en veranderingen in werkwijze. Duidelijk profiel in arbeidsmarktcommunicatie en werving en selectie via de juiste kanalen met de juiste propositie. Goed intranet dat aanbesteden.
Verwachte resultaten	- Hogere medewerkerstevredenheid - Betere waardering als (toekomtig) werkgever. - Beter geimplementeerde werkwijzen, kernwaarden en -kwaliteiten. -
Bedrag raming	1 fte schaal 11
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Personeel
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

4.3 Provinciale gebouwen en duurzaamheid:

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	4.3
Onderwerp	Duurzaam provinciaal vastgoed
Tekst overdrachtsdocument	In het Interbestuurlijk Programma (IBP) is afgesproken dat het Rijk, medeoverheden en maatschappelijke partners een aanpak opstellen om het eigen, bestaande vastgoed de komende jaren in tranches te verduurzamen, gericht op energieneutraliteit in 2040. De bestuurlijke adviescommissie energie (BAC-E) van het Interprovinciaal Overleg heeft het voornemen dit doel al in 2028 te bereiken voor het provinciale vastgoed, waarbij daadwerkelijke realisatie afhangt van logische investeringsmomenten. De BAC-E heeft de ambtelijke adviescommissie middelen gevraagd daarin de regie te nemen; daartoe wordt op 1 mei 2019 een routekaart voor realisatie gepresenteerd. De consequenties daarvan voor ons eigen vastgoed, zowel in financiële zin als qua voorgestelde maatregelen, worden in de loop van dit jaar verder uitgewerkt. Energieneutraliteit staat in nauwe relatie tot het strategische huisvestingsplan voor het Huis voor de provincie dat de directie eerder in maart heeft vastgesteld. Deze strategie heeft betrekking op de periode 2019-2030: ze geeft beleidsrichtingen voor het op zo flexibel mogelijk en economisch meest efficiënte wijze inzetten van het Huis voor de provincie om goed te kunnen inspelen op ontwikkelingen zoals een veranderende verhuurmarkt, organisatiegroei of gebruikersbehoeften.
Status keuze/voorstel	Aankruisen:

	☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) **X Bestuurlijke toezegging/afspraak extern** ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: **Oplegnotitie IPO Verduurzamen provinciaal vastgoed** http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881ec1f56 **Routekaart energieneutrale vastgoedportefeuille prov. Utrecht 2028** http://diva.provincie-utrecht.nl/webtop/drl/objectId/0902174881ec264e
Status bedrag	Aankruisen: **X Nieuw geld, voor nieuwe voorstel** ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ Overig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Indien de onderhandelaars de keuze over verduurzaming van het provinciaal vastgoed niet overnemen voldoet de provincie Utrecht niet aan de in IPO-verband gemaakte afspraken over energieneutraliteit, én mogelijk niet aan de komende wet- en regelgeving volgend uit het Klimaatakkoord.
Risico's	Kapitaalverlies op het eigen vermogen.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	• Onderzoeken mogelijk toepassen van de maatregelen uit de RES (Regionale Energiestrategie). • Maatregelen vertalen naar technische gebouwtoepassingen. • Investeringsplan met terugverdientijden, mogelijke desinvesteringen en keuzescenario's.
Verwachte resultaten	Een scenario- en investeringsplan.
Bedrag raming	• 1 fte • Investering nog onbekend
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	• Personeel: programmamanager (1 fte, schaal 13) • Investeringen: PM • Jaarschijven: PM
Overig	NVT

4.3 Organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	4.3
Onderwerp	Organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering
Tekst overdrachtsdocument	Provinciale opgave is moderne, wendbare en effectieve organisatie, zorgvuldige en rechtmatige uitvoering van taken, aantrekkelijke werkgever.
Status keuze/voorstel	Aankruisen: ▪ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ Ambtelijke inschatting ☐ Overig: Link naar document of afspraak toevoegen.

Status bedrag	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ▪ Overig: Op dit moment wordt de organisatieontwikkeling ad hoc gefinancierd uit het Innovatiebudget van de directie zoals vastgelegd in de voorjaarsnota 2012 (900.000). We stellen voor om voor de komende 4 jaar (2019-2023) een specifiek budget te maken voor Organisatieontwikkeling van 600.000 per jaar. De financiering komt voor de helft uit het innovatiebudget en voor de andere helft wordt geld vrijgemaakt uit de algemene middelen.
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Geen sturing en coördinatie op de organisatie ontwikkeling naar een opgavegerichte wendbare organisatie. Beperktere en individueel bepaalde professionalisering van de medewerkers en teamleiders. Lerend vermogen van de organisatie vindt plaats op een lager niveau.
Risico'	Groei van eilandjescultuur en 'doe het zelf' sturing. Transparantie en betrouwbaarheid in de bedrijfsprocessen krijgt niet de impuls die gezien de uitkomsten van onderzoeken in 2018 dringend nodig is. (Maatschappelijke) opgaven worden niet integraal opgepakt met daardoor een slechter resultaat voor de maatschappij. Risico dat bij uitblijven versterking van de bedrijfsprocessen een reactie opstaat vanuit een regelreflex, met een te grote focus op beheer en control. De noodzakelijke gedragsverandering blijft dan achterwege Geen fundamentele verandering in werkwijze en aansturing en daardoor kans op herhaling van de in de onderzoeken van de rekenkamer en Integis gemaakte fouten.
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord <u>of</u> Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	*Uitvoeren van acties aangekondigd in notitie 'PU Opgavegericht, eigenaarschap en verantwoordelijkheid.* *Uitvoeren van acties aangekondigd in maatregelenpakket bij de jaarrekening 2017.* *Opzetten van een traject voor persoonlijk leiderschap (eigenaarschap en verantwoordelijkheid) voor alle medewerkers.* *een management ontwikkeltraject voor beginnend en ervaren managers (teamleiders, opgavemanagers, opdrachtnemers, CMT leden)* *Professionaliseren van medewerkers (kennis en kunde)* *Uitvoeren verbeteropgaven* *Implementeren van de principes van de Lerende organisatie* *Versterken van de infrastructuur om met elkaar en van elkaar te leren.*
Verwachte resultaten	Leiderschapsontwikkeltraject voor medewerkers, leidinggevenden Kennis en kunde van medewerkers is van een niveau passend bij het uitvoeren van complexe maatschappelijke opgaven Verbeteropgaven uit de verschillende rapporten zijn gedaan en duurzaam verankerd in de organisatie
Bedrag raming	600.000/jr voor 4 jaar (300k uit innovatiebudget en 300k algemene middelen
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen[14] Jaarschijven	Kwalitatieve versterking in bedrijfsprocessen. Advieskosten en projectkosten voor diverse maatregelen in het maatregelenpakket. Opleiden van medewerkers om de transitie naar opgave gericht werken te faciliteren.

[14] Waarin?

	Naar binnen brengen van nieuwe expertise. Organiseren van bijeenkomsten voor de verschillende doelgroepen om met elkaar de transitie naar opgave gericht werken te zetten.
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel)
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	
Overig	

4.3 Omvang portefeuille(s)

Overdrachtsdocument: nadere onderbouwing keuzes	
Overdrachtsdocument	Aandachtspunten en suggesties voor proces van coalitievorming 4.3 omvang portefeuilles
Onderwerp	Ondersteuning Bestuur
Tekst overdrachtsdocument Aandachtspunten en suggesties voor proces van coalitievorming	"Zonder uitzondering werd in alle gesprekken gesteld dat de huidige portefeuilles zeer omvangrijk zijn. Omvangrijke portefeuilles leveren overvolle agenda's met als gevolg dat de huidige portefeuillehouders het in voldoende mate kunnen voeren van gesprekken met externen als een gemis hebben ervaren. Door overvolle portefeuilles en dus overvolle agenda's moesten lastige keuzes gemaakt worden; waar ga ik heen, wat doe ik niet? Vanuit het besef dat Utrecht weliswaar de kleinste provincie is en ook de draaischijf van Nederland wordt genoemd, maar wel staat voor dezelfde taken en opgaven als elke andere provincie wordt richting de onderhandelaars de wens uitgesproken om lucht te creëren binnen de portefeuilles. Dit kan door het aantal gedeputeerden van vier naar vijf of zelfs zes te brengen. De huidige coalitie bestaat uit vier partijen die ook allen een gedeputeerde hebben geleverd. Gezien het provinciale takenpakket zijn de bijbehorende portefeuilles overvol, waarbij ook nog sprake is van een evenredige toebedeling van de zwaarte van de portefeuille naar de grootte van de partij. Het resultaat is een wel heel zware portefeuille voor de grootste partij. Aan de onderhandelaars wordt de suggestie meegegeven om de werkdruk binnen alle portefeuilles, mede gebaseerd op een praktische en logische insteek, in balans te brengen door niet alleen vanuit politiek perspectief naar de verdeling te kijken, maar bijvoorbeeld ook naar persoonlijke competenties. Ook wordt ervoor gepleit om een nieuw college de tijd te gunnen voor verdieping in de complexe vraagstukken en dossiers om zo de portefeuilles zich goed eigen te kunnen maken." Een toename van het aantal bestuurders zou ook een toename van de indivuele ondersteuning betekenen. Huidige collegeleden hebben ieder een eigen woordvoerder en bestuursadviseur voor de strategische advisering en een eigen secretaresse. Extra bestuurders zou mogelijkerwijs ook een extra chauffeur rechtvaardigen.
Status keuze/voorstel	Aankruisen:

	☐ Genoemd in document GS, PS (wo motie) ☐ Bestuurlijke toezegging/afspraak extern ☐ xAmbtelijke inschatting ☐ Overig:
	Aankruisen: ☐ Nieuw geld, voor nieuwe voorstel ☐ Verhogen bestaand budget ☐ Voortzetten bestaand budget (omdat het afloopt) ☐ xOverig:
Scenario 1	Onderhandelaars nemen keuze **niet** over
Consequenties	Doel is een adequate strategische/inhoudelijke en uitvoerende ondersteuning te organiseren voor GS-leden, passend binnen de context van de sturingsstructuur van de organisatie. Indien een toename van bestuurders plaatsvindt, maar de aanvraag voor extra advisering en ondersteuning niet wordt gehonoreerd wordt gewenste ondersteuning aan indivuele bestuurders en college als geheel niet geboden. Bestuurders moeten dan advisering en ondersteuning delen.
Risico	
Scenario 2	Keuze wordt **wel** meegenomen in het coalitieakkoord of Ambitie beperkt
Wat gaan we doen/uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	Het leveren een bijdrage aan het vergroten van de politieke/bestuurlijke sensitiviteit in zich voldoende strategisch/inhoudelijk ondersteuning aan het bestuur, woordvoering en strategische communicatieadves, secretariele ondersteuning en chauffeursdiensten.
Verwachte resultaten	De gewenste ondersteuning en advisering aan gedeputeerden wordt gerealiseerd. Doel is strategische/inhoudelijke en uitvoerende ondersteuning te organiseren voor GS-leden, passend binnen de context van de sturingsstructuur van de organisatie.
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	Afhankelijk van de gewenste grote van het college gaat het om de volgende functies: 1 x fte chauffeur schaal 4 en toelage ca € 85.000,- 1x fte secretariaat schaal 8 ca € 65.000,-- 1 x fte bestuursadviseur schaal 12 ca 105.000,- 1x fte woordvoerder schaal 11/12 ca € 90.000,- Het betreft structurele personele lasten
Overig	
Scenario 3	Ambitie hoog (optioneel) nvt
Wat gaan we uitvoeren? Maatregelen, activiteiten	
Verwachte resultaten	
Bedrag raming	
Onderbouwing raming: Soort kosten: personeel en materieel, investeringen Jaarschijven	